

fuzinar

Leto XXI

Ravne na Koroškem, 13. julija 1984

Št. 7

NOB – ZGODOVINA IN SEDANJOST

Sredi dveh praznikov NOB — med 4. in 22. julijem — se ponudi misel, koliko je sedanost prepletena s preteklostjo. Začne se preštevanje in iz njega zraste ugotovitev, da se večina naših državnih, republiških in občinskih praznikov veže na dogodke iz NOB. Razumljivo: naša država je nastala med 2. svetovno vojno z oboroženim bojem.

Stik z NOB je številen in trajen, saj je takih praznikov prek 60. Vrstijo se skozi vse letne čase in proslavljamo jih že štiri desetletja. Za vsak novi rod otrok traja ta stik ves čas obveznega šolanja, po

novem zakonu o SLO in družbeni samozaščiti, ki velja od lani, pa smo vključeni v narodno zaščito vsi delovni ljudje in občani ne glede na starost in spol v miru in vojni.

Da mora biti tako, utemeljuje zakon z napetim položajem v svetu, z nenehno oboroževalno tekmo velikih, ki stalno ogroža mir. V takšnem položaju (pravi utemeljitev) nam ni nič podarjeno — ne varnost ne mir ne svoboda ne prihodnji razvoj, za vse da se je treba boriti. Pri tem je narodna zaščita v okviru SLO in družbene samozaščite slovenska posebnost: po eni strani pomeni nadaljevanje pridobljenih izkušenj iz NOB, po drugi uresničenje misli klasikov marksizma o oboroženem ljudstvu.

Zaradi spoštovanja NOB in doktrine o SLO smo dejansko v nenehni bližini orožja in vojne. S puško na dosegu roke se nedvomno da živeti. Pri nas so nekoč v Bosni, Črni gori in Srbiji, ponekod v ZDA še danes. Otroci in mladi radi usvajajo vojaške večerine. Če je v senci atomske vojne v Evropi na pragu 21. stoletja to res edini pogoj za preživetje, se bomo orožju priučili in ga obvladali. Če pa bomo kdaj v prihodnosti gledali na puške, strojnice in ročne bombe enako kot danes na žage, sekire in kladiva v domači delavnici, bo to celo prav, saj potem ne bo več razloga, da bi orodja vojne cenili bolj kot orodja miru, vojaške vrline bolj od mirnodobnih, vojaške zmage bolj od delovno ustvarjalnih.

Kljub vsemu povedanemu se namreč vojne grozote vsako leto bolj umikajo iz kolektivnega spomina. Ljudje, stari 40 let in manj, imajo podobe o vojni iz knjig, filmov, TV, manevrov in vaj NNNP. Zato so te podobe proslavno romantične, športne ali pustolovske, vselej pa dvodimenzionalne, ker jim manjkajo osebne travme ter doživetja strahu in nenehne napetosti, kaj bo jutri, če ta (vojni) jutri sploh bo.

Zato proslavljajmo NOB, učimo se uporabljati orožje, ne imejmo pa o vojni lažno živopisnih predstav, kajti tudi NOB z vsemi svojimi žrtvami in zmagami je bila samo sredstvo za doseg cilja — svobode, miru in ustvarjanja boljšega življenja.

Marjan Kolar

Spomin

Red – pogoj za kvaliteto

Analize ob periodičnem obračunu za prvi kvartal so pokazale nekatere pomanjkljivosti, ki bi jih bilo nujno odpraviti, če hočemo zaustaviti nekatere negativne trende v našem poslovanju. Poslovodni odbor je zato predlagal nekatere dodatne ukrepe, ki so jih obravnavali in potrdili tudi samoupravni organi na ravni delovne organizacije in ki jih je bilo poleg dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, letnega plana in ostalih usmeritev, treba prirediti takoj uresničevati.

Ugodni rezultati pri saniranju razmer v livarni posebne litine so sami po sebi kazali metode in način, kako se je treba lotiti razreševanja zapletene problematike in poslovodni odbor je za realizacijo dodatnih ukrepov tudi pri nekaterih ključnih nalogah imenoval posebne strokovne skupine.

Eden ključnih problemov (obravnavan bo v tem članku), ki

najbolj izrazito vpliva na velikost neuspele proizvodnje in izmečka, je ustrezno zbiranje in sortiranje jeklenih odpadkov v naših temeljnih organizacijah ter na pripravi vložka, nabava ustreznega starega železa in ureditev priprave jeklenih odpadkov na skladišču Surovine v Mariboru.

Pretirano veliko je število šarž z analiznim odstopanjem oziroma proizvodnja vrst jekel, ki niso bila na programu, vendar so jih v Jeklarni izdelali, čeprav zato Kovačnica in Valjarna nista dobili jekla, ki bi ga morali predelati za naše interne dobave, domače kupce in za izvoz. Posledice so zamujanje rokov pri realizaciji naših naročil, večji oziroma preveliki materialni stroški zaradi neplanirane uporabe legur in energije, večjega izmečka in prodaje jekla za sekundarne namene.

Strokovna skupina je dobila (Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevanje s 1. str.)

nalogo, da izdelava analizo nabave starega železa in predlaga potrebne ukrepe pri nabavi starega železa, predlaga in realizira ukrepe na pripravi vložka, predlaga in realizira ukrepe za zbiranje legiranih odpadkov in drugo. Navidez je naloga lahko in enostavno rešljiva in nepoznavalec razmer na tem področju bo vse te nepravilnosti naprtil Jeklarni sami. Poglobljena analiza pa pokaže, da je za uspešno razrešitev navedene problematike nujno aktivno sodelovanje Komerčiale, vhodne kontrole in vseh temeljnih organizacij materialne proizvodnje. Hitro se namreč pokaže, da razen z besedo nismo pripravljeno storiti kaj več.

Na strokovnem posvetu — okrogli mizi — dne 13. marca 1984 se je med drugim ugotovilo, in to nedvomno tudi drži, da problem priprave vložka in jeklarskih materialov neposredno vplivajo na ekonomiko proizvodnje oziroma jasneje na večje ali nižje materialne stroške, zato je treba zagotoviti ustrezno kosovnost (vpliva na število zalaganj in na toplotne izgube), sestavo vložka in točno tehtanje legiranih odpadkov. Ugotovljeno je še veliko neizkoriščenih rezerv z uporabo večjega deleža legiranih odpadkov oziroma manj ferolegur ter večjega deleža cenejših legur. V času, ko so izredne težave z nabavo ferolegur, saj se tudi na tem področju veča izvoz, pa tudi cene so v stalnem porastu, je izkoriščanje teh notranjih rezerv izredno pomembno in neposredno vpliva na poslovni uspeh. Dоследnejša uporaba računalnika omogoča realizacijo te naloge, vendar pod pogojem stalne skrbi za boljši red in sortiranje tako pri internih dobaviteljih (naših te-

materialne stroške, pri čemer pa vplivamo negativno na izvajanje programov v predelavi, podaljševanje dobavnih rokov kupcem, skratka, obnašamo se skrajno neposlovno, če že zanemarimo slabšanje svojih poslovnih rezultatov, in to vse samo zaradi nereda, ki ga ne znamo ali nočemo odpraviti.

Jože Žunec, član poslovodnega odbora

Strokovna komisija je ugotovila, da večina nepravilnih raztalitev (nekurantne šarže) nastane zaradi malomarnega odnosa pri načrtovanju, vodenju in izvajanju aktivnosti, ki so povezane z domačimi odpadki. Vse jeklene odpadke, ki nastanejo pri predelavi (od ostružkov, odrezkov, ne-

SREBRNI ZNAK SINDIKATA

Občinski svet ZS Ravne na Koroškem je letos podelil SREBRNI ZNAK SINDIKATA 14 posameznikom in trem osnovnim organizacijam v občini, med njimi šestim delavcem in eni osnovni organizaciji ZS v Železarni Ravne.

Srebrni znak sindikata so prejeli:

- Rezka Čiunik iz PFS
- Ludvika Štampar iz Gospodarjenja
- Dušan Pahor iz TSD
- Vlado Medvešek iz TRO
- Adolf Sekavčnik iz Kovačnice
- Jože Štrekelj iz SGV ter
- OO ZS tozda Valjarna.

Občinski svet ZS v občini Mozirje pa je podelil srebrni znak sindikata osnovni organizaciji tozda Kovinarstvo.

Vsem iskrene čestitke.

Komisija zato za preprečitev škode, ki nastaja zaradi prej opisanih malomarnosti in skrajno negativnega odnosa do družbenih sredstev, med drugimi ukrepi predlaga tudi stoddostno kontrolo vseh jeklenih odpadkov, ki prihajajo na pripravo vložka. Tako morajo delavci na pripravi vložka vsako pošiljko jeklenih odpadkov stehitati in prekontrolirati na kvaliteto oziroma kvaliteto skupino. Ukrep velja za vse vrste odpadkov in za vse temeljne organizacije. Po svoje je značilno, da tudi v Jeklarni v preteklosti niso bili dovolj pozorni na signiranje in sortiranje odpadkov, ki nastanejo pri izdelavi in litju jekla.

Poslovodni odbor vse ukrepe, ki so namenjeni izboljšanju delovne in tehnološke discipline, v celoti podpira in bo zahteval ustrezne disciplinske ukrepe za kršitelje, saj se zaveda pomembnosti akcije, ki lahko izboljša poslovanje oziroma zmanjša materialne stroške v sami Jeklarni, pa tudi v celotni reprodukcijski verigi za nekaj deset milijard starih dinarjev. Poslovodni odbor tudi ugotavlja, da se o tej problematiki zelo malo ali pa ponekod celo nič ne razpravlja na samoupravnih organih in delovnih skupinah, čeprav je povsem jasno, da bi z odpravo slabosti pri zbiranju jeklenih odpadkov od-

pravili veliko problemov, ki zavirajo večjo kakovost našega jekla, pa tudi sama proizvodnja bi postala ekonomičnejša in pridobili bi tako tudi ustrezno konkurenčno sposobnost v izvozu.

Ker je nedvomno res, da bi z zmanjšanjem opisanih pomanjkljivosti in napak na nujni tehnološki minimum pomembno izboljšali poslovanje (več deset milijard starih dinarjev v celotni reprodukcijski verigi), se moramo te težave z naloge zavedati v vseh sredinah delovne organizacije. Dobri delavci, ki so hkrati tudi dobri gospodarji, ne smejo več dopuščati solidarnosti pri nedisciplini, temveč zahtevati in vztrajati, da kršitelji za svoje nevestno, malomarno in škodljivo delo tudi moralno, materialno in disciplinsko odgovarjajo. Težka gospodarska situacija zahteva od nas vseh, da čimbolj izkoristimo lastne notranje rezerve. Če pa so te rezerve takšne, da njihovo pozitivno izkoriščanje ne zahteva posebnega znanja, temveč le doslednost in red, mora biti nesporemljivo za vsakega delavca v pogojih socialističnega samoupravljanja, da ne bi dosledno vztrajal in zahteval, da se nemudoma odpravijo vse pomanjkljivosti in uresničijo predlagani ukrepi v vseh sredinah.

Mag. Jože Žunec, član PO

PRIZNANJA NAŠIM SAMOUPRAVLJALCEM

Priznanja za uspešno organizacijo in uresničevanje samoupravljanja za leto 1984 so prejeli trije naši delavci.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je podelil republiško priznanje Francu Šiserniku iz tozda Pnevmatični stroji, Medobčinski svet Zveze sindikatov Slovenije za Koroško ter Medobčinski sekretariat za krovsko politiko pa medobčinsko priznanje Alojzu Janežiču iz tozda Energija in Francu Košaku iz tozda Jeklolivarna.

Čestitamo!

meljnih organizacijah) kot tudi pri eksternih dobaviteljih (npr. Surovini Maribor).

Morda se bo kdo vprašal, zakaj je treba o tem pisati, ko pa je tako vse jasno. Praksa kaže namreč drugače. Če valjarji, kovači in livarji zahtevajo, da dobe dovolj kakovostnega jekla za nemoteno izvajanje svojega programa, pa istočasno ne store vsega, kar bi sami morali, torej da bi vozili na pripravo vložka pravilno sortirane in signirane odpadke, je nemogoče njihove zahteve uresničiti. Posledice so nepopravljive, saj izdelamo namesto planiranega jekla nekaj drugega, izdelamo jeklo, ki ga nato ponujamo, da bi zmanjšali škodo oziroma

kurantnih ostankov do čistega izmečka) moramo šteti kot najpomembnejšo surovino pri izdelavi kvalitetnega jekla. Če tega ne upoštevamo, že nekaj napačno odloženih kosov povzroči novo nekurantno šaržo (ki ima nižjo nekurantno šaržo ter često leži na zalogi, kar veže sredstva) ali celo izmeček (v vrednosti več deset milijonov starih dinarjev); hkrati pa to povzroči neizpolnjevanje programa in zamujanje dobavnih rokov, zato včasih plačujemo penale, najmanj, kar pa se zgodi, je, da trpi ugled naše delovne organizacije, kar zelo slabo vpliva na naše dolgoročne poslovne vezi z našimi partnerji.

Naše delo v maju

V maju smo zaostali za predvidenim planom skupne proizvodnje za 6,1 odst., v kumulativni 3,8 odst. Za planom količinske odpreme smo zaostali 11,3 odst., v kumulativni 6,4 odst. Pri fakturirani realizaciji smo zaostali 8,2 odst., v kumulativni 14,8 odst. Izvoz smo v dolarski vrednosti dosegli 69,9 odst., v kumulativni 79,4 odst., pri dinarjih 64,6 odst., v kumulativni 66,7 odst. Vrednostni plan prodaje na domačem trgu je bil presežen za 0,5 odst., v kumulativni pa smo zaostali za 9,0 odstotka.

SKUPNA PROIZVODNJA

V maju Jeklarna predvidenega plana ni dosegla. Proizvodnja je zaostala predvsem na večjih pe-

čeh. Na 25 t peči zaradi strojnega vzdrževanja, na 40 t pečeh pa zaradi slabe vzdržljivosti pečnega dna in okvare livnega žerjava.

Najbolj kritično je bilo izvajanje kvalitetnega programa, saj se je zaradi napačnih raztalitev in majhne zaloge oziroma pomanjkanja legur (krom) dnevno spreminjal program, kar je močno oviralo plan in roke v reprove-rigi.

Za predvidenim planom je precej zaostala tudi Jeklolivarna. Nekaj je temu kriv zelo kompliciran asortiment za izvoz, svoje pa je prispevala tudi rekonstrukcija prometnice za prevoz taline iz Jeklarne v livarno težkih ulitkov. Zaradi neugodnega asortimenta je še vedno ozko grlo pri termični obdelavi.

OSKRBA Z ENERGIJO

V maju so bili vsi porabniki tako primarne kot sekundarne energije oskrbljeni z zadostnimi količinami, tudi dobava primarne energije je bila redna.

V maju je bilo nabavljeno:

- elektro energ. 19.532.800 kWh
 - zemelj. plina 3.465.530 Sm³
 - butan propana 11.210 kg
 - mazuta 1.225.161 kg
 - karbida 15.300 kg
 - acetilena v jeklenkah 360 Nm³
 - hladilne vode 1.333.640 m³
- proizvedeno pa:
- higienske tople vode 4.240 m³
 - kompr. zraka 4.648.000 Nm³
 - kisika 411.860 kg
 - čistega dušika 12.703 Nm³
 - tehničnega dušika 12.800 Nm³

Predvidenemu mesečnemu planu se je precej bolj približala Valjarna, vendar je tudi tu ob pomanjkanju vložkov zaostala proizvodnja na težki progi.

Tudi v Kovačnici niso dosegli predvidenega plana, saj je delno izpadla proizvodnja na 1.200 t stiskalnici zaradi okvare manipulatorja ter na kovaškem stroju, kjer iz uvoza niso bile pravočas-

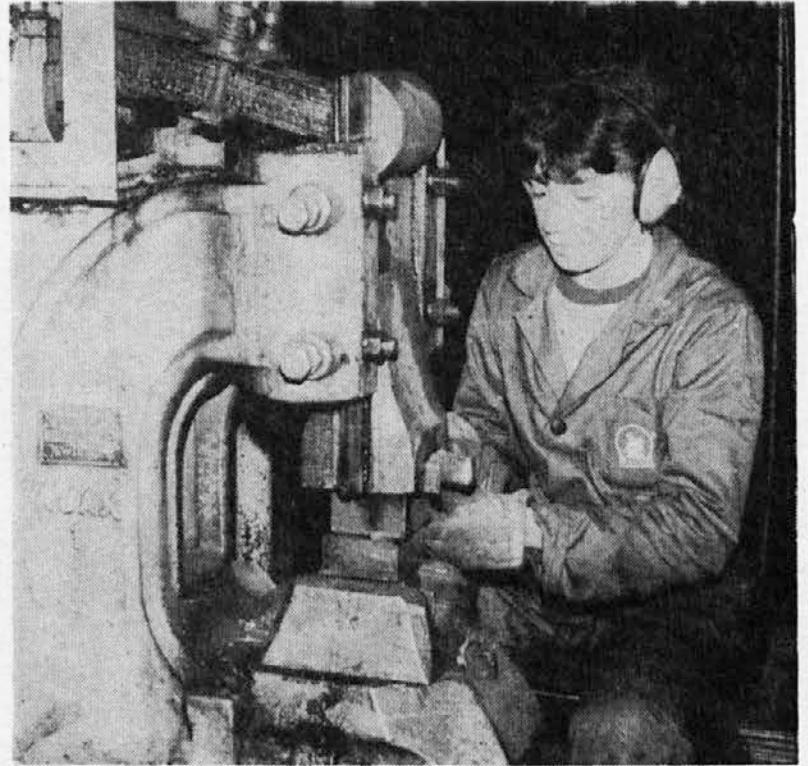
no dostavljene vzmeti za zamenjavo izrabljenih.

Vzrok za nedoseganje plana v Jeklovleku je v pomanjkanju vložka tako količinsko kot v asortimentu. Količinsko je bilo izdelanega dovolj samo brušenega jekla.

Od mehanskih TOZD so za predvidenim planom zaostale skoraj vse, razen Vzmernar in TRO. V Orodjarni so predvideni plan dosegli pri orodnih ploščah, rezalnem orodju, vpenjalnih napravah in delih za stroje, Stroji in deli pri obdelanih ulitkih in odkovkih ter sestavljenih izdelkih za stiskalnice. Pnevmatični stroji so dosegli plan v oddelku pnevmatičnih strojev in pri lafetah. Kovinarstvo še naprej pesti pomanjkanje vložka za zobate vence. V Armaturah pa še vedno ni stekla odprema za Sovjetsko zvezo. Izvoz na zahodno tržišče zavira nedoseganje ustreznih kvalitete izdelkov.

PRODAJA DOMA

Predvideni plan količinske prodaje na domačem trgu so dosegle TOZD Kovačnica, Orodjarna, Stroji in deli, Vzmernar, TRO in Armature, medtem ko so vse ostale TOZD pod predvidenim načrtom. Kumulativni plan pa je bil dosežen v TOZD Kovačnica, In-

Motiv iz Bratstva Varvarin

dustrijski noži, Pnevmatični stroji, Vzmernar in Armature. Prodaja v delovni organizaciji je bila dosežena 87,9 odst., v kumulativni 90,5 odst., vrednostno 100,5 odst., v kumulativni 91,0 odst.

sta načrtovano količino izdelali, vendar zaradi administrativnih preprek, nepotrjenega soglasja SSST za izvoz v okviru kompenzacijskih aranžmajev, izvoza v maju ni bilo možno realizirati

Na splošno je stanje pri pridobivanju in zaključevanju izvoznih naročil zaradi nizkih cen, ki jih priznava svetovno tržišče, kratkih dobavnih rokov, neizpolnjevanja naših terminskih obveznosti, administrativnih omejitev itd., izredno zapleteno.

Količine, ki nam še manjkajo do letnega plana, imamo možnost zaključiti predvsem pri metalurških proizvodih, kjer smo količinske kontingente v glavnem že izkoristili, medtem ko vrednostnega plana zaradi delno neustreznega asortimenta in nizkih prodajnih cen še nismo dosegli.

Za doseglo načrtovanega plana izvoza za leto 1984 bi bilo potrebno glede na sedanjo tržno situacijo ponovno pregledati možnosti in razmisliti o povečanju količin izvoza paličastega jekla.

NABAVA

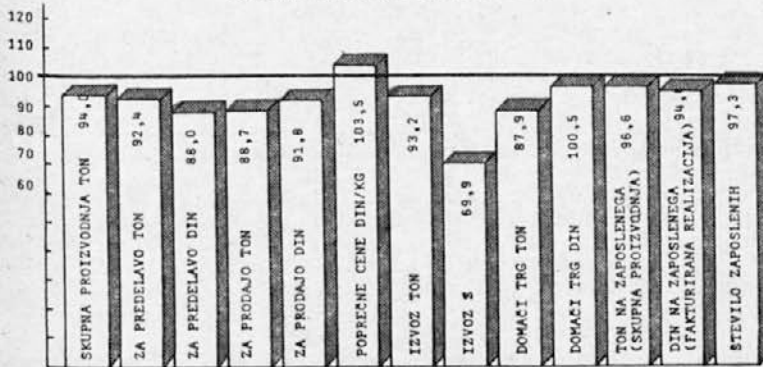
Zaloge starega železa so v maju zaradi zmanjšanja prevzema na skladišču padle na minimalno. Vzrok pa je okvara žerjava in

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V maju je znašal izkoristek delovnega časa 78,36 odst., odsotnosti 21,64 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

- letni dopust 5,17 %
- izredno plačan dopust 0,75 %
- službena potovanja 0,32 %
- bolezní 6,29 %
- prazniki 7,92 %
- druge plač. odsotnosti 0,98 %
- neplačane odsotnosti 0,21 %
- ure v podalj. del. času 1,46 %

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V MAJU

IZVOZ

Vrednostni izvoz v \$ smo dosegli 69,9 odst., v kumulativni 79,4 odst., pri dinarjih 64,6 odst., v kumulativni 66,7 odst. Vzroki za neizpolnitev so predvsem v neterminskih dobavah tozdv mehansko predelovalnih obratov.

Največ je izvozila TOZD Jeklovleku, ki je mesečni vrednostni načrt prekoračila za 29,1 odst., in Valjarna za 8,4 odst. TOZD Kovačnica in Jeklovlek

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.	maj	kumul.
JEKLARNA	91,3	96,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	88,4	90,6	97,4	93,5	86,6	82,9	129,1	101,4	110,4	84,8	81,4	82,5
VALJARNA	97,7	96,8	86,6	91,1	89,5	81,7	108,4	104,8	93,9	86,7	88,2	80,3
KOVAČNICA	94,7	101,4	97,4	109,5	114,4	107,8	42,6	101,7	38,2	84,0	132,3	113,3
JEKLOVLEK	89,2	86,2	83,2	86,7	83,0	82,8	64,6	77,9	56,6	65,1	88,8	86,7
ORODJARNA	89,4	76,2	89,4	79,8	71,4	81,9	-	118,7	-	103,2	94,5	74,9
STROJI IN DELI	89,0	83,2	91,0	86,8	95,2	81,3	54,8	68,0	56,8	60,0	113,7	91,5
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	63,3	84,7	85,5	84,8	85,2	66,9	60,6	51,7	57,8	46,2	114,2	88,9
- GREĐICE	-	87,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	38,5	85,9	85,5	84,8	85,8	67,5	60,6	51,7	58,3	46,7	114,8	89,5
PNEVMATIČNI STROJI	89,4	109,6	82,8	108,3	110,4	100,3	-	10,7	-	9,1	115,2	104,3
VZMETARNA	100,6	104,9	92,5	103,7	73,5	89,7	26,2	41,1	22,7	33,9	89,6	107,5
TRO	122,9	101,4	111,2	100,4	99,6	100,7	68,5	60,6	59,5	50,3	113,6	118,3
KOVINARSTVO	74,4	78,4	75,8	77,7	89,6	79,4	-	6,6	-	5,5	93,9	82,9
ARMATURE	54,8	50,9	54,1	50,8	58,3	62,2	21,6	22,4	21,4	21,4	107,1	116,0
BRATSTVO VARVARIN	50,0	55,7	65,4	42,5	113,9	52,6	-	-	-	-	126,8	58,5
KALILNICA	-	-	-	-	136,7	118,1	-	-	-	-	136,7	118,1
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	87,9	80,2	-	-	-	-	87,9	80,1
DELOVNA ORGANIZACIJA	93,9	96,2	88,7	93,6	91,8	85,2	69,9	79,4	64,4	66,7	100,5	91,0

pomanjkanje vagonov, tako da je bila otežkočena odprema pripravljene vložke. Nabava ferolegur je potekala dokaj dinamično, vendar je primanjkovalo kroma.

Od ostalih vložnih in pomožnih materialov je v preteklem mesecu zaostala dobava kvalitetne pločevine iz Jesenic. Pri brusnih materialih pa so bile kritične rafamske plošče trde izvedbe za Kovačnico.

Prav tako je primanjkovalo nekaterih izdelkov iz gume, bakrenih plošč za EPŽ in lesa za podlaganje.

UVOZ

V maju so se prvič izrazito pokazali likvidnostni problemi naših poslovnih bank v poslovanju s tujino. Čeprav torej železarna ima devize na računu, banka zaradi visokih fiksnih obveznosti

in prioritete le-teh ne more izvesti nekaterih plačil v tujino. Tako je zaradi tega prišlo do zastoja pri dobavi ognjevzdržnih materialov, nazadnje pa tudi do resnih zastojev pri dobavi ferolegur in elektrod po kompenzaciji S&B. Če se bo tako stanje nadaljevalo še v juniju, lahko računamo z nastopom resnih motenj v preskrbi z uvoznimi materiali, saj drugih alternativnih virov oskrbe elektrod trenutno nimamo. V maju smo se tudi dogovorili za kreditni posel s firmo STEEG (elektrode), ki pa bo zaradi dolge administrativne procedure realiziran šele v IV. kvartalu. Konec maja so vse banke prišle na zakonsko določene obvezni odkup deviz, s čimer breme tečajnih razlik v celoti preide na ustvarjalce deviz in s tem podraži ves uvozni material.

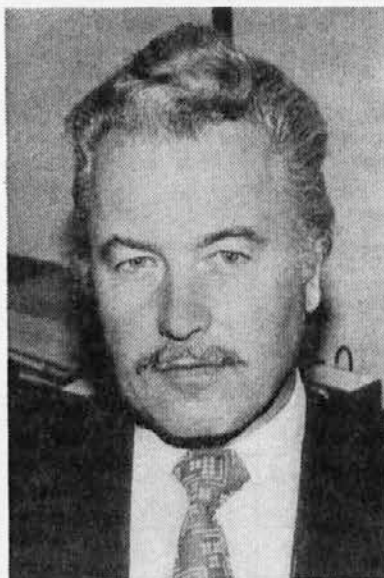
BESEDA TOZDOV

Ferdo Gnamuš, ravnatelj tozda Komerciala:

»Jedro vseh komercialnih težav in eden od vzrokov, da realizacije v prvih petih mesecih letos nismo dosegli, je nerazrešena cenovna problematika. Po odloku o zamrznitvi cen z 19. 12. 1983 so bile cene naših izdelkov ves čas zamrznjene (januarja smo imeli dva inšpekcijska pregleda!), nasprotno pa beležimo pri prodaji in nabavi ekstremna odstopanja. Tako so pri nabavi repromateriala cene od planiranih višje tudi za 65%, npr. pri SIMn.

Skupne zaloge starega železa so se v začetku leta gibale med 16 in 17 tisoč tonami, kar z lastnimi odpadki zadostuje za približno

pettedensko proizvodnjo. Ob koncu aprila so se te zaloge znižale na spodnjo mejo. Že leto in pol starega železa ne primanjkuje, ker imamo s številnimi dobavitelji dolgoročne pogodbe, z največjimi pa tudi dolgoročni sporazum o sovlaganju v mehanizacijo in razširitev zmogljivosti. V I. kvartalu smo od dobavljenega starega železa reklamirali 4%. Ker nabavna služba sklepa pogodbe le za nabavo točno določenih kvalitet, je treba vzroke za slabe šarže v topilnici iskati pri vhodni kontroli in ne pri nabavni službi.

Ferdo Gnamuš

Legiranih odpadkov smo v I. kvartalu nabavili 2.571 ton, od tega je bilo 3,5% reklamiranih. Ferolegure smo uspeli nabavljati le sproti. Največja ovira za zanesljivo oskrbo z njimi so cene. Proizvajalci jih lahko izvažajo po 100% višji ceni, njim v prid so tečajne razlike in veliko povpraševanje. Za električno energijo, ki je glavni strošek, od nas zahtevajo ob bazni ceni in legalnih doplačilih za kvaliteto še ilegalno doplačilo. Tretji pogoj je še devizno združevanje. Vse kaže, da si zanesljivejši oskrbe ne bomo mogli zagotoviti vse dotlej, da se domače cene vsaj približno ne bo-

TOVARNE SKUŠAMO PRODAJATI

V Železarni Ravne hočemo dodatno zagotoviti dohodek s prodajo znanja in tehnologije. Zanimanja, potrebe in usmeritve so. V tozdu PII načrtovana posebna delovna skupina.

O tem je Jože Geršak, član PO, povedal:

»Že dolgo je znano, da razvite industrijske družbe dosegajo precejšen dohodek ravno s prodajo znanja in tehnologije. Ker je bila Jugoslavija v preteklosti, razen redkih izjem, pretežni uvoznik znanja in tudi opreme, so poskusi tovrstnega izvoza toliko pomembnejši.

Vprašanje je, kaj smo sposobni prodati. Zagotovo obvladamo veliko tehnologij, ki bi jih lahko s pridom forsirali v tiste države, ki so na nižji industrijski stopnji kot mi, torej v druge države v razvoju. Te države nimajo ustreznih kadrov, ki bi operirali z visoko računalniško tehnologijo. Se več: včasih razvite industrijske družbe že nimajo več takšne tehnologije, ker so že na višji stopnji. Zato je tu priložnost, da se vključimo mi. To pomeni, da si skušamo ustvarjati dohodek po novi poti, ne samo s trdim delom.

Mislím, da smo marsikaj sposobni narediti. Tako so zdaj v Indiji napravili več manjših projektov na osnovi opreme, ki jo izdelujemo mi. V okviru zbornice SRS in SFRJ smo svoje znanje ponudili tudi v Kenijo, in sicer projekte za tri manjše tovarne, ki bazirajo na kovaški tehnologiji. Glavno tehnološko opremo izdelujemo mi, netehnološko pa bi v primeru konkretnega naročila delala Hidromontaža iz Maribora, ki naj bi bila tudi monter. Odzivi iz Kenije so že pozitivni. Poleg tega je sporočil ambasador Ugande, da je ta projekt zanimiv tudi za njih. Povpraševanje za podobno proizvodnjo smo dobili še iz Irana, hkrati pa smo jo ponudili tudi v Alžirijo. Skupaj z Litostrojem iz Ljubljane in Jelšingradom iz Banja Luke smo prek Investimporta ponudili tehnologijo in know-how za tovarno stiskalnic. Je še veliko možnosti in obetov v livarski tehnologiji (gradnja manjših livarn) in v valjarski, vse do gradnje manjših tovarnih finalnih proizvodov. Prav zdaj tečejo tudi aktivnosti za prodajo tovarne poljedelskega orodja, ki naj bi jo prek Jugotekstila prodali v Šrilanko in Kenijo. Kot protidobave bi dolgoročno dobivali kvalitetna sisal vlakna za Tovarno usnja Slovenj Gradec.

Eden izmed velikih problemov pri teh načrtih je možnost plačila, saj te države niso plačilno sposobne zaradi prezadolženosti, in iščemo možnosti za nabavo surovin, ki jih rabimo.

Interesi za sodelovanje se tako kažejo na obeh straneh, nimamo pa še razgovorov s konkretnimi investitorji. Imamo jih le indirektno prek televizorjev, prek delegacij in predstavništva.

V tozdu PII naj bi v tej smeri vodili aktivnosti. Ustvariti je treba manjše jedro, ki bo stalno delalo na tem. Glede na zmanjšano investicijsko aktivnost, saj se intenzivnost vlaganj spreminja, bodo lahko kadri del svojih kapacitet namenili temu.

Ta prodaja hkrati pomeni selitev naše tehnologije, ki jo moramo nenehno spreminjati z novostmi. S tem pridobivamo prostor za novo. Gre za stalen dvig naše kvalitete, ki bo še bolj nujen jutri, hkrati pa se s trgi še bolj spoznavamo in imamo tako možnosti plasirati še druge svoje izdelke.

H. M.

NOB NA KOROŠKEM PRED 40 LETI

V začetku julija 1944 je 1800 Nemcev začelo nekajdnevno večjo ofenzivo na območju Bistra-Koprivna-Logarska dolina. Ker se je 2. bataljon umaknil, ofenziva ni uspela.

5. julija je patrolja 2. bataljona v Podpeci zažgala 200 m³ lesa, naslednji dan pa porušila dva mostova v Koprivni in s tem onemogočila promet za teden dni.

Bataljon je napadel sovražnika pri kmetiji Brdnik v Zg. Libučah pri Pliberku. Partizani niso imeli izgub, Nemci pa 7 mrtvih in več ranjenih.

Ta mesec je minerski vod 1. bataljona večkrat miniral objekte na progi Dravograd-Pliberk ter cestne objekte v Mežiški dolini ter zaprl promet.

Konec julija je 1. bataljon demonstrativno napadel nemške postojanke v Črni. Tam je bilo okoli 30 policistov, ki so imeli dva tanka in top. Partizani so Črno blokirali dva dni. Do večjega spopada ni prišlo, ker sovražnik ni šel iz postojanke.

(Vir: Roman Kogelnik, Zapiski iz velikega časa — NOB na Koroškem, Koroški fužinar št. 4-6, 1952)

do izravnale z izvoznimi. V tem času dobivamo le po kakšen kamion ferolegur.

Dobave materialov, odpornih proti ognju, so dokaj nekontinuirane in nekateri proizvajalci jih pogojujejo s protidobavami naših jekel.

Posebne težave so pri dobavi energije. Elektrogospodarstvo Slovenije nam tok že nekaj let zaračunava po višji ceni, kot jo mi po sporazumu iz leta 1979 priznamo. Zato je vložena tožbeni zahtev. Z mazutom smo bili, razen februarja in marca, zadostno preskrbljeni. Ker zaradi pomanjkanja deviz rafinerije niso mogle uvažati dovolj nafte, smo morali kupovati nadomestek, dražji tudi od 80 do 100%. Sicer je bilo na trgu zadosti težkega kurilnega olja, ki pa ga zaradi visoke vsebnosti žvepla ne moremo uporabljati. Dobave zemeljskega plina so bile nemotene. Tudi nizke zaloge propan butana smo v zadnjih dveh mesecih uspeli povečati na zgornjo mejo.

Tudi proizvajalci drugih materialov, npr. avtomobilskih gum, gumijastih izdelkov, barv, lakov, brusnega materiala, barvnih kovin itd. pogojujejo dobave z višji cenami in z devizami. Tako npr. Sava Kranj zahteva, da me-

sečno dodatno zagotovimo 40% sredstev od vrednosti nabave za sanacijo in obratna sredstva vse dotlej, da se njihovo poslovanje ne bo izboljšalo.

Tudi v izvozu ne dosegamo planiranih rezultatov. V primerjavi z lani imamo letos višji izvoz, vendar smo še pod planom. V petih mesecih smo izvozili za 7 milijonov 965 tisoč \$ ali 88,7%. Količinsko smo petmesečni načrt presegli za 6%. V skupnem smo izvozili 15.000 ton materiala. Cene na zunanjih trgih so približno na isti ravni kot lani in tudi v 2. polletju ni pričakovati bistvenega povečanja.

Izvoznih naročil za metalurške proizvode smo v 1. polletju dobili nekaj nad planom, toda realizacija ni zadovoljiva. Kupci nam še vedno očitajo nekompleksnost dobav in časovne kasnitve. Izvoz hladno predelanih izdelkov je moten zaradi nedobav vložka iz Valjarne. Brušenih jekel bi lahko izvozili precej več.

Pospesevanje izvoza končnih izdelkov se nadaljuje tudi letos, a pri tem nimamo srečne roke, zlasti ne pri izvozu armatur na zahodno tržišče. Problematiko rešujemo že čez leto, a vse kaže, da ne dovolj zavzeto. Vse armature do sedaj smo dobavili kup-

cu brez poprejšnjega testiranja v izredno kratkih rokih in s pogo-
stimi spremembami detajlov, po-
sledica česar je bila tudi spre-
memba modelov in nabava novih
delov. Tehnično-tehnološke reši-
te so bile izvedene na predlog po-
slovnega partnerja, naš razvoj pa
do danes ni dal predloga, ki bi
ustrezal zahtevam tržišča. Trg
armatur na Zahodu in tudi Vzho-
du je izredno zahteven. Delavci
tozda Armature so v proizvodnji
naredili veliko, zamujenega v
razvoju, ki je vedno pred proiz-
vodnjo, pa nikakor ne morejo na-
doknaditi in zato tudi ne morejo
nositi odgovornosti za eno največ-
jih reklamacij ventilov in kro-
gelnih pip.

Ce v začetku letošnjega leta ne
bi omahovali pri sprejemanju na-
ročil za mehansko obdelana va-
ljarska ohišja ležajev, bi imel
tozd Stroji in deli višji konverti-
bilni izvoz. Poskusni valji, posla-
ni v Ameriko, predstavljajo testi-
ranje naših sposobnosti po kvali-
teti, ceni in zlasti točnih dobavah.
S poskusnimi kosi za LR Romuni-
jo smo kasnili. Ko so bili gotovi,
je prenehalo veljati dovoljenje
SST za izvoz. Za Industrijske no-
že je letos značilno, da je asorti-
ment drobnejši, zato je tudi do-
seganje plana in izpolnjevanje
rokov težavnejše. Rezalnega oro-
dja bi lahko izvozili več. Povpra-
ševanje je, žal pa moramo ponud-
be odklanjati, ker v TRO nimajo
zadostnih kapacitet. Pil ne izva-
žamo, ker ne dosegamo zahtevane
kvalitete.

Na klirinško tržišče smo v pr-
vih petih mesecih izvozili 425 ton
ali 58% plana in vrednostno za
2.299,581 cl. \$ ali 57%. To je li-
nearna primerjava, ki ni skladna
z roki po pogodbah. Letos beleži-
mo na tem trgu izpad valjev in
industrijskih nožev kot posledico
spremenjene poslovne politike v
lanskem 2. polletju, ko smo vztra-
jali, da moramo ti dve skupini
proizvodov vezati na protidobave
nujnih repromaterialov.

Naslednji problem je devizno
združevanje z domačimi kupci.
Po petmesečnem planu bi morali
z njimi združiti 6 milijonov 845
tisoč \$, združili smo jih le 48%.
To je izredno malo. Glavni vzrok
je v majhni razpoložalni pravici
s svojimi devizami, v 4-mesečnem

Predsednik predsedstva SRS France Popit si je ob svojem letošnjem obisku ogledal tudi naše nove pridobitve

republiškem dogovarjanju o vzpo-
stavitvi deviznega trga in v izgo-
varjanju kupcev na nedorečene
predpise. Prodaja in člani poslo-
vodnega odbora so si vsak dan
prizadevali, da bi s kupci združili
nujne devize.

Uvoz repromateriala ni proble-
matičen glede možnosti, ampak
zato, ker nimamo dovolj deviz ne
od lastnega izvoza in ne od zdru-
ževanja. Uvažali smo le najnuj-
nejše materiale, pa še te na kredo.
Ob koncu aprila smo bili pri In-
terni banki Slovenskih železarn
dolžni 2 milijona \$, ki jih bomo
morali pokriti iz naslednjih pri-
livov. V uvozni službi imamo kup
naročil, ki jih še kmalu ne bomo
mogli realizirati.

Z majem so cene odmrznile, a le
navidezno. Do 1. julija bodo tekle
aktivnosti za povečanje cen v ok-
viru resolucije z 22. maja o giba-
nju cen v letošnjem letu. Gre za
administriranje, saj je treba za
vse proizvode izdelati nove cenike
in predložiti dokumentacijo.

Helena Merkač

— Brezplačno 10-dnevno rekreacijsko zdravljenje v Poreču za 30-letne jubilate za okoli 90 delavcev letno.

— Zdraviliško zdravljenje s soudeležbo delavcev za okoli 15 delavcev letno.

Iz sklada skupne porabe je bilo v letu 1984 za to namenjenih 1,5 milij. din.

— Na brezplačen periodičen zdravniški pregled gre letno okoli 1500 delavcev in okoli 400 novo sprejetih. Za to plačamo Koroškemu zdravstvenemu domu letno 8 milij. din.

— Delavci so upravičeni do osebnih zaščitnih sredstev, službene obleke in obutve, okrepljenih in osvežilnih pijač, mleka, toplega, rahlo sladkanega čaja, regresirane mineralne vode in drugih okrepljenih napitkov. Delovna zaščitna oblačila jim brezplačno čistimo in peremo 1- do 2-krat mesečno. — Vse to bo stalo letos okoli 60 milijonov din.

DRUŽBENA PREHRANA IN LETOVANJE

— Lastni prispevek za malice je zaenkrat še 3 din.

— Napitki iz avtomatov, kakao, turška in bela kava stane delavca 4 din, samo materialni stroški so 14 din, čaj, limonada in ribez stanejo delavca 2 din, materialni stroški 5 din.

— Za mineralno vodo plača delavec 2 din, železarna Merxu 17 din za liter.

— Za uporabo vlečnice imamo delavci 35 odst. popusta.

— Za letovanje plačamo 50—55 odst. ekonomske cene.

— Za izlete v Portorož imajo naše skupine 30 do 35 odst. popusta.

— Pri izposojanju tekaških smučí in plovil imamo 60—70 odst. popusta.

— **Brezplačne usluge:** uporaba zimskega bazena in drugih rekreacijskih objektov tozda Družbeni standard, prvomajsko srečanje in druge manifestacije.

REGRESI ZA LETNI DOPUST

V Železarni Ravne in sozdu znaša letos:

- za delavca 4.800 din
- za nezaposlenega zakonca in otroka nad 10 let 1.100 din
- za otroke do 10 let 950 din.

V občini kljub našim prizadevanjem merila in zneski za regres še niso poenoteni.

MALOPRODAJA

Tozd Komerciala prodaja po samoupravnem sporazumu naslednje proizvode:

- betonsko železo z urejeno dokumentacijo
- neuporabno apno v prahu
- acetilensko apno
- odpadni les
- neuporabno embalažo
- proizvode z napakami in
- odpadno opeko.

Za vse te proizvode ima maloprodaja urejen cenik, blago razreda 3 pa se prodaja na podlagi komisijanskega zapisnika.

DELAVCI V JLA

Vsem delavcem, ki služijo kadrovski rok, pošljemo za dan republike čestitko in denarno nagrado — lani 650 din. Poprečno je vsako leto 130 takšnih delavcev.

IZOBRAŽEVANJE OB DELU

Delavci, ki se izobražujejo ob delu za potrebe tozdov in delovnih skupnosti, imajo naslednje ugodnosti:

Ugodnosti delavcev Železarne Ravne

STANOVANJSKO PODROČJE

Najbolj razširjena oblika je pridobitev družbenega stanovanja, sledijo pa dolgoročna posojila.

Namen posojila	Srednja višina posojila	Najvišji znesek posojila	Najnižji znesek posojila
Odkup stare zgradbe	422.000	507.000	377.000
Novogradnje	451.000	739.000	203.000
Dograditev	182.600	275.000	116.000
Adaptacija	125.916	197.000	46.000

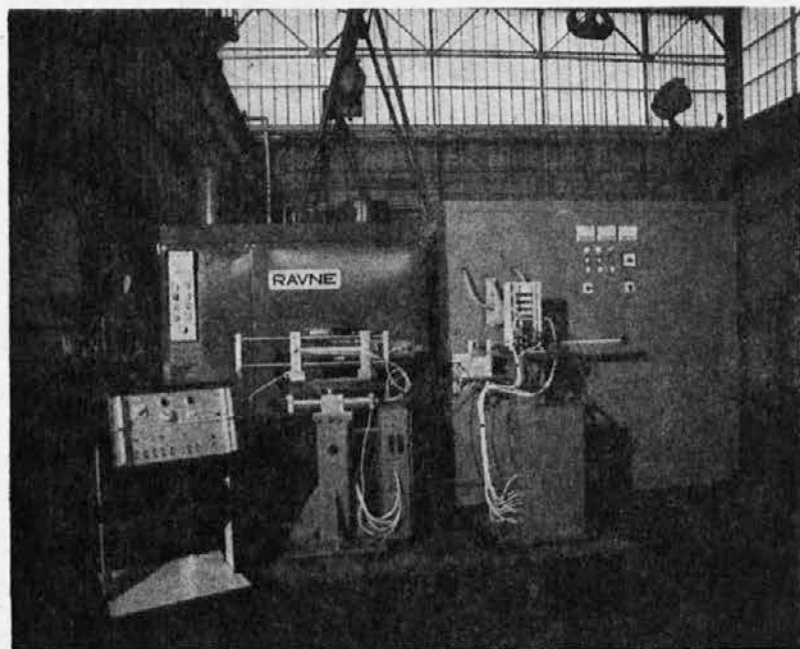
Dodatno lahko delavci uveljavljajo posojilo za toplovodne ali plinovodne priključke v višini do 70% vrednosti priključka.

PREVENTIVNO IN ZDRAVSTVENO VARSTVO

— Brezplačna 10-dnevna zdravstvena rekreacija v Portorožu za okoli 190 delavcev letno.

KOVAŠKI OBLIKOVALNI STROJ – NOV DOSEŽEK TOZDA STROJI IN DELI

Tozd Stroj in deli je na letošnjem Biamu, mednarodni razstavi orodnih strojev, ki je bila od 11. do 16. junija v Zagrebu, razstavljal kovaški oblikovalni stroj KO 440 z visokofrekvenčno indukcijsko pečjo (izdeluje jo Inštitut za elektroniko in vakuumsko tehniko v Ljubljani) in s fleksibilno strežno napravo. Za razstavljeni izdelek mu je posebna strokovna komisija podelila zlato plaketo, najvišje priznanje za tehnične dosežke jugoslovanske industrije.

Kovaški stroj za oblikovanje

Pri načrtih in izdelavi te sodobne in tehnično zahtevne naprave so sodelovali tozdi RTP, Stroj in deli ter ETS in Strojna fakulteta iz Ljubljane. Stroj je primeren za kovanje osno simetričnih — rotacijskih izdelkov, ki jih je z drugimi postopki težko oblikovati, predvsem raznih držajev za orodja (pile, sekači, svedri, frezala itd.), pa tudi za tanjšanje in koničenje cevi za preoblikovanje kos. Delo je povsem avtomatizirano — vodi ga mikroprocesor — in tehnološko zaokroženo, saj se obdelovalna površina izdelka v indukcijski peči segreje do temperature, primerne za kovanje, nato pa ga stroj preoblikuje do zaželenih končnih oblik. Kuje hkrati več parov kladiv, ki so oblikovana kot bodoči odkovek. Oblikovati je mogoče kvadratne, pravokotne, okrogle ter trikotne in šestkotne preseke. Kakor je povedal vodja konstrukcijskega biroja dipl. inž. Juri Pratekar, konstrukterji že razmišljajo, kako bi stroj še izpopolnili, da bi lahko kovali z njim tudi zahtevnejše oblike in interes kupcev zanj še povečali.

Doslej so Stroj in deli prodali že šest takih kovaških enot, interesentov pa je na domačem tržišču še precej, vendar bi naši proizvajalci te naprave radi prodali tudi na tuje trge, kjer imajo stroji z dodajno opremo oziroma celotne tehnološke linije edini perspektivo. Tega se zavedajo naši konstrukterji in izdelovalci strojev, zato gredo prizadevanja v Stroj in delih prav v to smer.

Kovaški stroj za oblikovanje ni edina naprava z zaokroženo tehnološko linijo, ki jo izdelujejo v Stroj in delih. Podobno so v tozdu kompletirali tudi proizvodne enote za obdelavo prašnatih materialov, za tako imenovano sintranje. Enoto sestavljajo stiskalnica z avtomatskim doziranjem materiala, z orodji in s transportno napravo ter pečjo. Te vrste stiskalnic izdelujejo za elektroindustrijo in finomehaniko.

Naši konstrukterji in proizvajalci strojev želijo ravensko jeklo kar najbolj oplemeniti z lastnim znanjem in delom. Kot dokazuje zlata plaketa iz Zagreba, jim to dobro uspeva, morali pa se bodo kadrovske okrepiti, da bodo lahko še hitreje razvijali nove izdelke in dohitevali korak s svetovnimi dosežki.

Mojca Potočnik

— krijemo vpisnino, šolnino in stroške za organizacijo pouka, izpitne in potne stroške

— priznamo dva dni izredno plačane odsotnosti za vsak opravljeni izpit

— dajemo izredno odsotnost za obvezne vaje, predavanja, seminarje za pripravo in zagovor diplome, če jo program šele predpisuje.

SOLIDARNOSTNE POMOČI

Dajemo jih iz sredstev SSP v primerih boleznih, smrti v družini, invalidnosti, ob elementarnih nesrečah, otrokom umrlih sodelavcev ob novem letu itn.

JUBILEJNE NAGRADE

Ob upokojitvi prejmejo delavci letos naslednje nagrade: za 20 let delovne dobe 30.000 din, od 20—30 let 37.500 din, in nad 30 let delovne dobe 46.500 din.

Ob delovnih jubilejih letos za 10 let 8.000 din, za 20 let 12.000 din in za 30 let 16.000 din.

PREVOZ NA DELO

Delavci, ki se vozijo na delo z avtobusom, plačajo za mesečno karto samo 250 din. Tisti, ki se vozijo z lastnim avtomobilom iz krajev, od koder ne vozijo avtobusi ali vlak, dobijo kilometrino. Tisti, ki se namesto z avtobusom vozijo z lastnim avtomobilom, prispevajo 250 din, sicer pa obračunajo potne stroške za avtobus za vsak delovni dan.

DRUGE UGODNOSTI

Zadnja leta smo vsi delavci ob novem letu dobili stenske koledarje in koledarčke delovnih in prostih dni. Zaposleni, sodelavci v JLA in upokojeni prejemaajo brezplačno Informativni fužinar.

(Vir: poročila strokovnih služb in tozdov Družbeni standard in Komerciala)

DELAVSKI SVET ŽELEZARNE O SAMOUPRAVLJANJU IN DELEGATSKEM SISTEMU

Delavski svet se je seznanil z analizo dela samoupravnih organov in delovnega delegatskega sistema v obdobju januar 1983 do januar 1984. Na podlagi prejšnje razprave v tozdih in delovnih skupnostih in na svojih izvršilnih organih je sprejel naslednje sklepe, ugotovitve in predloge:

● Izvajanje samoupravnih aktivnosti in delovanje delegatskega sistema nujno zahteva načrtno dogovarjanje o aktivnostih skupnega pomena, vključevanje vseh pri programiranju samoupravnih dejavnosti, obveznost predlagateljev po pravočasnosti in izboljšanje sestave gradiv ter sistematičnem analiziranju in informiranju o rezultatih odločanja. V planiranem roku se izvajajo samo tiste aktivnosti, ki so programirane. Delavski svet delovne organizacije zahteva od strokovnih služb, da bolj sodelujejo pri programiranju samoupravnih aktivnosti, da posredujejo takšna gradiva, ki bodo sprejemljiva za vsakogar in v ustrezni obliki.

● Za krepitev dejavnosti delegatov bo treba poleg pravočasnega in ustreznega gradiva skupno s potrebnimi strokovnimi mnenji in predlogi več neposrednih stikov in sodelovanj delegatov s posameznimi službami, poslovnimi delavci in družbenopolitičnimi organizacijami, pri čemer je treba storiti vse, da se pospešeno realizira koncept samoupravne delovne skupine in da se uveljavi. Delavski svet Železarne Ravne zadaljuje vse, da se realizira delovanje delovnih skupin. Delovna skupnost za kadre in splošne zadeve mora izdelati program družbenoekonomskega usposabljanja vodij delovnih skupin.

● Pri vseh prihodnjih volitvah delegatov in članov v razne organe upravljanja in delegacije bo treba več pozornosti posvetiti evidentiranju kandidatov, njihovi strokovnosti in pripravljenosti za delo na posameznih področjih. To ni le pravica posameznika, ampak tudi obveznost, ki izhaja iz zaupanja sodelavcev v njegove sposobnosti v organih upravljanja in na skupščinah odločati v svojem in njihovem imenu. Center naj posebej preuči in analizira delo delegatov za samoupravne organe Železarne Ravne in sozda, samoupravne interesne skupnosti in družbeno-

lično skupnost, njihov odnos do organov ter odnos strokovnih služb in skupščin do delegatov, odgovornosti v zvezi s tem ter vsebinske vzroke slabe zainteresiranosti delegatov.

● V organih upravljanja v tozdih delovnih skupnostih in na nivoju delovne organizacije Železarne Ravne kakor tudi v njihovih izvršilnih organih se sicer obravnavajo zadeve s posameznimi pristojnosti, vendar je treba pomen izvršilnih organov posebej poudariti in v ta namen njihovo funkcijo kot predlagalno, izvršilno in kontrolno v tem smislu upoštevati. Posebej je treba upoštevati kritike o delovanju izvršilnih organov, kar pomeni, da je njihovo delo treba dosledno izvajati, pristojnosti pa preučiti predvsem v razmerju poverjanja zadev od delavskega sveta. V procesu uresničevanja samoupravljanja nastopa tudi poslovodni organ, ki ima sicer svoje pravice in obveznosti točno opredeljene v več predpisih. Zaradi neenotnega izvajanja je treba izdelati akt v postopku in načinu dela poslovodnega organa, kjer bi se opredelile sedaj prevečkrat neuporabljene obveznosti in pravice s strani funkcije vodenja organizacije in s tem v zvezi predlaganja in usmerjanja k posameznim odločitvam samoupravnih organov.

● Pri delovanju delegatov in delegacij v poslovnih skupnostih in združenjih je treba takoj odpraviti vse ugotovljene slabosti, ki so se pokazale od delegatov in posameznih samoupravnih interesnih skupnosti, združenj... (posamezna združenja ne vabijo delegatov na seje, niti ne dostavljajo informacij o svojem delu; izvajanje posameznih samoupravnih sporazumov se opravlja brez sodelovanja našega delegata itd.).

● Zaradi velikega števila samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov mora v prihodnje tak akt prej preučiti pristojni izvršilni organ in ga šele potem predložiti v javno razpravo tozdom in delovnim skupnostim.

● Delovna skupnost za kadre in splošne zadeve mora izdelati program idejnopolitičnega in družbenoekonomskega usposabljanja vseh delavcev.

(Vir: sklepi in stališča 14. seje delavskega sveta železarne)

Komunist naj se izkaže z delom

Pogovor s sekretarjem OO ZK v Jeklarni

Jeklarna je za železarno zelo pomemben tozid: s svojo proizvodnjo omogoča delo vsem predelovalnim obratom. Kot je znano, pa je že nekaj časa v težavnem položaju, saj posluje z izgubo. Zanimalo me je, kako v takih razmerah deluje družbenopolitična organizacija, kakršna je osnovna organizacija ZK, in kako komunisti pomagajo iskati izhod iz težav v tozdu. Za pogovor sem zaprosila sekretarja OO ZK Jeklarni Ivana Novške. Pričela sva kar pri začetku.

»Sem star jeklar in star komunist. 1959. leta sem se zaposlil v topilnici in po šestih mesecih sem postal tudi član ZK. Z menoj jih je vstopilo še precej, do danes pa nas je ostalo v ZK le še nekaj. Mnogi so vstopili, ker so pričakovali, da bodo imeli kot komunisti privilegije. Ko pa jih niso dočkali, so razočarani odšli. To je bil plod kampanjskega sprejemanja v zvezo komunistov. Seveda je bilo tudi laže izstopiti kot danes, ko ima naša organizacija precej drugačne naloge kot tedaj.«

»Ali to pomeni, da zdaj sprejmete v vašo OO bolj malo novih članov?«

»Res je naša osnovna organizacija precej stalna. Nekaj let nismo veliko na novo sprejemali, lani sta vstopila dva starejša delavca. Več bomo morali narediti, da homo k delu v zvezi komunistov pritegnili mlajše.«

»Nekateri zvezi komunistov očitava prav to, da mladince, ki postanejo člani ZK, odtegne delu v mladinski organizaciji.«

»Očitek za našo osnovno organizacijo ne velja, ker, to sem povedal, sprejmemo bolj malo mladincev, menim pa tudi, da je taka trditve napačna. Mladinec mora biti kot član ZK še bolj aktiven v svoji prvotni organizaciji.«

»Kako pa vaša osnovna organizacija sodeluje z mladinsko organizacijo v tozdu?«

»V našem tozdu je zelo dobra povezava med vsemi družbenopolitičnimi organizacijami: ZSM, sindikatom in ZK.«

Večinoma problematiko tozda obravnavamo na skupnih sestankih predstavnikov teh organizacij, tudi samoupravne dejavnosti načrtujemo in vodimo skupno. Seveda pa s tem ni rečeno, da nimamo vprašanj, ki bi jih morali obravnavati komunisti sami, in to tudi ni opravičilo, ker smo imeli po novem letu, odkar sem sekretar osnovne organizacije, le en sestanek.«

»Kaj pa je vzrok tako redkemu sestajanju?«

»Predvsem je na naših sestankih težko zagotoviti sklepčnost. Večina članov dela na štiri izmene in je res težko najti primeren čas, ko lahko pride na sestanek večina. Nasploh smo v Jeklarni ugotovili, da za naš način dela množični sestanki niso primerni. Zbotov ne sklicujemo več, sestajamo se le po delovnih skupinah. Tako se lahko zmnimo med delom, ne da bi bilo treba ustaviti agregate ali prekiniti delovni proces.«

»V nekaterih osnovnih organizacijah vključijo v dnevni red sestankov tudi idejnopolitično izobraževanje.«

»Glede tega smo pri nas nekoliko v zamudi. Imamo program idejnopolitičnega izobraževanja, ki pa ga še nismo izpolnili. Zamujeno nameravamo nadomestiti jeseni.«

»Najbrž pa je idejnopolitična osveščeno in razgledano komunistov v

sedanjih težavnih gospodarskih razmerah zelo pomembna.«

»Večina naših članov ZK je aktivna v samoupravnih organih, delegacijah sisov in drugod, tako da so dobro obveščeni o dogajanju v tozdu, delovni organizaciji in v širši družbeni skupnosti. Prav pa bi bilo, da bi nam določene probleme razjasnil še kak strokovnjak.«

Idejnopolitično izobraževanje je za člane ZK vsekakor potrebno. Vsak komunist naj bi se usposabljal, da bi znal iti v korak s časom.«

Ivan Novšek

»Ko sem se pogovarjala s sekretarjem OO ZK v Delovni skupnosti za KSZ, je omenil, da so pripravljene pomagati osnovnim organizacijam, ki so v zadregi za predavatelje.«

»Ravno z Jožetom Grudnom in s kadrovske službo se nameravamo povezati, ko homo v naši osnovni organizaciji pripravili temo o kadrovske problematiki v Jeklarni. Sicer pa so za nas primernejši pogovori kot predavanja. Bolj zanimivo je, če se problemi razjasnjujejo v debati, kot da ljudje samo poslušajo. Vendar pa tudi za idejnopolitično izobraževanje velja, da bo težko zagotoviti dobro udeležbo, zato se bomo morali povezati z osnovnimi organizacijami sorodnih tozdov v železarni.«

»Kako sodelujete z njimi?«

»Dosljej pravega sodelovanja še ni bilo. Boljša je povezanost z občinskim komitejem. Kot član občinskega komiteja sem bil dve leti zadolžen za toplopredelovalne obrate. Ker pa me niso vabili na sestanke, te povezovalne funkcije nisem mogel opravljati, medtem ko je koordinator, ki je bil zadolžen za našo OO, prihajal na naše sestanke in vdrževal zvezo z občinskim komitejem. Zdaj je naš bivši sekretar član občinskega komiteja in za našo osnovno organizacijo je še posebej zadolžen tovariš Lorber. Ta povezava je torej dobra, med osnovnimi organizacijami železarne pa ni neposredne povezave.«

»Na ravni delovne organizacije deluje akcijska konferenca ZK. Ali ta ne povezuje dovolj?«

»Res, kadar je sklicana akcijska konferenca, se tam zberejo delegati osnovnih organizacij in poročajo o problemih v svojih okoljih.«

»O kakšnih problemih največ razpravljate v vaši osnovni organizaciji?«

»Pereča za naš tozid je kadrovska problematika. Imamo manj zaposlenih, kot predvideva plan, pa še od teh jih je veliko samo na papirju. So taki, ki so že po dve do tri leta v bolniški, pa jih še vedno vodimo kot zaposlene. Nekateri delajo skrajšan delovni čas ali ne smejo delati ponoči, torej ne morejo delati v izmeni. To ustvarja probleme v proizvodnji, ki nastajajo seveda tudi zaradi drugih stvari.«

»Za Jeklarno so značilni številni disciplinski prekrški. Zakaj jih je toliko?«

»Morda je disciplinskih prekrškov v Jeklarni samo na videz več kot drugod. Pri nas glede tega zelo strogo postopamo. Delo je tu nevarno in odgovorno, potrebna je delovna in tehnološka disciplina, drugače lahko nastane velika materialna škoda. Ne more si vsak po želji privoščiti odsotnosti. Zato vse take prekrške prijavljamo disciplinski komisiji. Drugače ne gre.«

Po drugi strani pa je res, da mnogi še vedno mislijo, da za delo v Jeklarni ni treba imeti izobrazbe. Pogosto se za ta poklic odločajo problematični otroci, taki, ki se že v osnovni šoli niso hoteli ali mogli učiti. Brez osnovnega znanja in delovnih navad pridejo k nam. Vodstveni delavci in člani ZK se veliko pogovarjamo z njimi in jih prepričujemo. Nekateri potem postanejo dobri delavci, nekateri pa skrenejo na stranpoti.«

Pri nas je tudi precej delavcev iz drugih republik. Nekateri pridejo samo zaradi zaslužka.«

»Ste torej jeklarji z osebnim dohodkom zadovoljni?«

»Zaslužek v Jeklarni je dokaj dober, čeprav lahko trdim, da so nekatera dela preslabo plačana, sploh, če jih primerjamo z mehanskimi obrati. Se vedno moramo delati v hrupu in prahu in na vročini, kar jemlje ugled jeklarske mu poklicu.«

»Včasih je bilo delo v Jeklarni neprimerno težje kot danes, tudi delovno okolje je bilo slabše. Pa vendar je včasih jeklarski poklic nekaj veljal.«

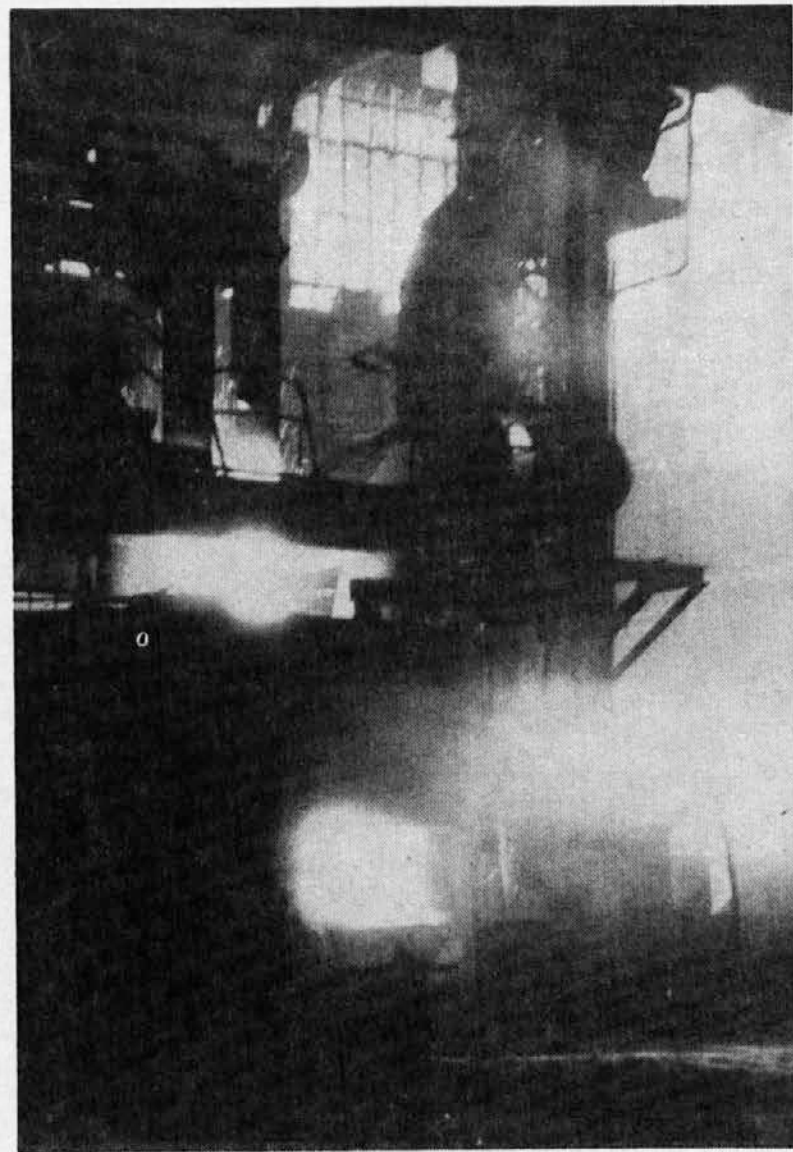
»Včasih je bil oče ponosen, če je sin za njim prevzel delo pri peči. Danes pa jeklarji svoje otroke usmerjajo v druge poklice. No, v zadnjem času se je ta odnos že začel spreminjati. Ko bi imel jaz sina, mu ne bi branil postati jeklar.«

»Ali je jeklar — komunist drugačen od sodelavcev — nekomunistov in ali komunisti poskušajo vplivati na drugačen odnos do dela in do poklica?«

»Na naši zadnji konferenci smo govorili o tem, kakšen naj bi bil lik komunist. Komunist se mora na delovnem mestu izkazati z delom in tudi druge spodbujati k dobremu delu, sodelovati pa mora tudi v samoupravljanju. Mislim, da se večina članov tega zaveda.«

»Kako pa drugi delavci sprejemajo tako prizadevanje članov?«

»Ljudje sprejemajo to, da so komunisti v prvih vrstah, če se pokažejo z dobrim delom. Takim zaupajo. So pa tudi člani, ki ne pokažejo nič. Kdor pa ne spoštuje pravil in ne hodi na sestanke, nima mesta v partiji.«

V Jeklarni

MNENJA DELAVCEV:

Nadure – nujne in manj nujne

Nadure so vsak presežek rednega delovnega časa ne glede na vzrok. So dodatni čas pri izvajanju del in nalog. Če jih prištejemo k rednemu delovnemu času, bi se morale poznati pri količini proizvodnje. Če se proizvodnja ne poveča, pomeni, da se zaradi nadur relativno znižuje produktivnost. Od produktivnosti pa je močno odvisna masa za osebne dohodke. Masa za nadure (ki so dražje!) raste hitreje kot skupna masa za OD. Torej delavci z nadurami odžirajo dohodek tistim, ki jih ne opravljajo.

Zaradi tega in na račun nadur v delovnih organizacijah ne bi omejevali zaposlovanja, ter da bi zagotovili delavcu dnevni in tedenski počitek, zakon preganja nadurno delo. Od novega leta 1984 so zato nadure za več kot 11% bolj obdavčene kot redno delo. To naj bi zmanjšalo interes delavcev za opravljanje nadurnega dela. Učinek je res tak, da se ljudje jezijo zaradi višjega prispevka, vendar se število nadur kljub temu ne zmanjšuje. To pomeni, da delovnega procesa ne znamo ali ne moremo organizirati drugače kot z dodatnim delom. Če pa je nadurno delo res tako pomembno in nujno (odrediti ga je mogoče samo v izjemnih primerih), je prav, da so delavci zanj ustrezno nagrajeni.

Ravnatelj Delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve Milan Zafošnik se je zavzel, da bi v Železarni Ravne dopolnili sistem za odrejanje in obračunavanje dela prek polnega delovnega časa. S sodelovanjem strokovnih služb in predstavnikov

»Veliko slišimo o kritiki in samokritiki komunistov. Kako je s tem v vaši osnovni organizaciji?«

»Komunist mora biti toliko pošten, da si upa povedati iz oči v oči, kaj je narobe, in tudi prenesti kritiko. Vendar pa kritiki brez argumentov, to je kritiziranje, nasprotujem. Tega je v vseh organizacijah in tudi med nami še veliko.«

»So vaši sestanki živahni?«

»Odvisno je od teme, ki jo obravnavamo. Navadno pa govorijo vedno isti. Nekatere moram naravnost izzvati, da povedo, kaj mislijo o delu ZK ali o stvari, ki jo obravnavamo.«

»Kje vidite izhod iz sedanjega težkega položaja vašega tozda?«

»Veliko stvari je, na katere delavci ne moremo vplivati, mnogo pa lahko naredimo sami. Reši nas lahko le boljše delo. Treba je hoditi redno na delo, delo opraviti stoodstotno, ne na pol, upoštevati je treba tehnološke predpise, delati pedantno, skratka, potrebna je vsestranska disciplina. Leto za letom smo imeli akcije, da bi jo vpeljali, pa je bilo vedno slabše. Pred tremi leti smo imeli manj kot 2% izmečka, zdaj ga imamo več kot 5%. Storitni moramo vse za boljši odnos do dela in za to uporabiti vsa sredstva, tudi dosledno nagrajevanje po osebnem prispevku, ki ga pripravljamo. Upam, da bomo uspeli.«

»To vam želim. Tovariš sekretar, hvala za pogovor.«

Mojca Potočnik

tozdov ETS, Energija, SGV in Valjarna je pripravil spremembe in dopolnitve tega sistema, ki naj bi jih sprejeli delavski sveti v maju in juniju, pa sta jih do srede junija sprejeli šele Kovačnica in Valjarna, kjer so po novem že obračunali nadure za maj.

Spremembe in dopolnitve izhajajo iz 99. in 100. člena pravilnika o delovnih razmerjih in želijo »delo prek polnega delovnega časa uskladiti z določbami zakona o delovnih razmerjih« ter »z neenakomerno razporeditvijo oziroma prerazporeditvijo delovnega časa zmanjšati nadurno delo«.

Delavec sme opraviti največ 30 nadur v enem mesecu. Če jih opravi več, je treba ta čas prerazporediti, ali po domače, te nadure mora izrabiti kot »zadela- ne ure, vendar le v razmerju 1:1. Kolikor te ure morajo biti opravljene na praznik, v nedeljo ali ponoči, se zanje odračunajo dodatki za delo v takem času (ponoči 35%, nedelja 50%, praznik 75%). Presežek nadur (nad 30), ki ga ni mogoče zmanjšati niti s prerazporeditvijo, bodo še naprej obračunavali z višjo prispevno stopnjo, medtem ko bodo »zakonsko priznane« nadure enako obdavčene kot redno delo, šte- le pa se bodo tudi v osnovo za izračun pokojnine ali invalidnine.

Franc Kolar, tehnolog za toplotno obdelavo v tozdu RPT:

»V našem oddelku je veliko nadur zaradi namenske proizvodnje. Vsak trenutek moraš biti pripravljen, da te pokličejo nazaj na delo, ob nedeljah in praznikih, tudi sredi noči, če je treba. Velikokrat ne bi šel, a moraš. To je dolžnost, obveznost, to so nujne nadure. Ne delam jih zaradi denarja, ampak, ker sem odgovoren za to. Zaradi denarja se ne splača.«

Franc Kolar

Strinjam se, da je v železarni preveč nadur, a je vprašanje, kako jih odpraviti. Naše delo je že tako, da je zaposliti nove delavce težko, ker tega ne more vsak delati, pa še samo občasna dela so. Nekaj rezerve je prav gotovo še v večizmenskem delu, tam je to možno.

Na sestankih slišimo, da je v našem tozdu v primerjavi z drugimi veliko nadur na obdelavi

materiala. Precej jih je v konstrukcijskem biroju, ker imajo za nove delavce premalo prostora, ob tem, da novih niti ne morejo dobiti, ker ni interesentov.«

Marjan Rajh, ključavničar v tozdu SGV:

»Nadure so pri nas vzdrževalcih velik problem. Večina se jih izogiba, ker so preslabo plačane, če pa jih že moramo delati, namesto plačanih raje izkoristimo proste ure. Nove vzdrževalce je

Marjan Rajh

težko zaposliti, ker so začetni osebni dohodki zelo nizki, poleg tega so tu omejitve. Zato bo pri nas glede nadur nujno nekaj ukreniti. Popravlil je vsak dan več, stroji so stari, novih delavcev ne dobimo, stari hodijo stran. Tako moramo tisti, ki smo, delati nadure. Naše nadure so tako popolnoma upravičene, raje bi videli, da jih ne bi bilo, saj po-

V letošnjih prvih štirih mesecih so delavci Železarne Ravne opravili 50.000 nadur (8000 na praznik), od tega so jih v tozdih Stroji in deli, Transport ter DO TSD opravili 12.000 ali 30% vseh nadur v železarni. S 7000 urami izstopajo Stroji in deli, po številu nadur na delavca pa DO TSD, kjer je bilo 41,5 ure poprečno na zaposlenega.

poldne, če delamo kje drugje, več zaslužimo. Potem pa nam na koncu še kdo očita, da se z nadurami grebemo za denar! Seveda petnajstega vsak vidi denar, dela prej pa ne. Menim, da vzdrževalci za nadure nismo plačani tako, kot si zaslužimo.«

Adolf Flis, delovodja težke kovačnice:

»Proces dela v Kovačnici zah- teva skupinsko delo. V skupini šestih ljudi eden brez drugega ne morejo, delo pa mora iti naprej. Vsi ti delajo na štiri izmene, mi mojstri pa na tri. Tako mora biti vsak konec tedna nekdo od nas dežuren, mora opravljati nadure. Zato je pri nas toliko nadur vodstvenih delavcev.«

Po mojem so te nadure upravičene. Če bi tudi mojstri delali na štiri izmene, se nam bi zagotovo maščevalo pri vzgoji kadrov, pri disciplini itd. Pri nas bi nadure lahko odpravili le, če bi imeli za vsakega delavca re-

Adolf Flis

zervnega, vprašanje pa je, kako bi bil izkoriščen in kdo bi ga plačal.

Jaz nadure delam, ker jih zahteva proces dela. Samo zaradi denarja se ne bi vozil iz Črneč, tudi otroške doklade bi brez nadur imel, tako pa jih nimam. To je zame delovna obveznost. Kdo pa si po osmih urah dela v obratu ne želi mira?

Reči moram, da so vsi naši delavci zelo zavzeti. Čeprav se jim nadur ne splača delati, prihajajo na delo, saj vedo, da brez njih lahko pride do zastojev celo v Jeklarni in potem do škode za vso železarno.«

Mirko Pristolič, analitik za OD, KSZ:

»Vprašanja nadur v železarni še nimamo dokončno rešene. Pri tem mislim na tiste nadure, ki bi se po zakonu lahko štete v pokojninsko osnovo, torej tiste, ki so s koledarjem delovnih dni vnaprej določene (štiriizmensko delo), in tiste, ki so potrebne za odstranitev gospodarske škode, in bi lahko bile plačane kot redno delo, saj so tudi prispevki enaki. Posebno vprašanje so nadure, ki imajo značaj pogod-

benega dela in jih po zakonu ni mogoče šteti v pokojninsko osnovo. Takih nadur ni malo in bi se jih dalo z dosledno organizacijo dela precej znižati.

So primeri, ko ima posameznik eno ali dve naduri, in primeri, ko se na posameznih delih opravljajo nadure, ki močno

Mirko Pristolič

Zvezni izvršni svet in sveti republik in avtonomnih pokrajin so na podlagi zakona o združenem delu določili naslednje izjemne primere, ko je nadurno delo nujno ali upravičeno:

- grozeče nevarnosti velike materialne škode, ogrožanje zdravja ljudi in njihovih življenj, nevarnost kvarjenja surovin ali materiala ter delovnih sredstev.

- nevarnost zastoja delovnega procesa v organizacijah, od katerih je odvisen proces proizvodnje oziroma poslovanja drugih tozdov.

- nenadna odsotnost delavca, ki lahko ogrozi poseben družbeni interes ali povzroči motnjo v procesu proizvodnje ali poslovanja.

Te primere širi zakon o delovnih razmerjih z določilom, da lahko proizvodni delavci delajo prek polnega delovnega časa še za vojaške potrebe ali kadar je nastala zamuda zaradi pomanjkanja energije.

Med te primere uvrščamo tudi nadurno delo zaradi neprekinjene prisotnosti na delu, ki ga kljub štiriizmenskemu ciklusu ni mogoče drugače izvesti. Sem štejemo tudi delo na praznični dan, ko ima 4. izmena na delovnem koledarju redno delo.

presejajo zakonsko dovoljenje, in to iz meseca v mesec enako. Na takih delih bi lahko marsikoga na novo zaposlili, seveda z ustrežno usposobljenostjo. Predvsem pa bi se po mojem dalo zmanjšati nadure ponekod v režiji z uvedbo premakljivega delovnega časa, uporabe zade-
lanih ur itd.

Nadure, ki niso skladne z zakonom, prinašajo dodatne teža ve, ker so samo nekoliko više plačane kot redno delo, čeprav se obračunavajo s 50-odstotnim deležem za nadurno delo. Tako majhna razlika je zato, ker so te nadure precej višje obremenjene s prispevki, 50-odstotni delež pa se obračunava samo za skupino sestavljenosti dela brez deležev za popoldansko delo, delovno dobo itd. »

Milan Merkač, kalilec vzmetnih listov v tozdu Vzmetarna:

»Moje delo je težko, saj delam na vročini, je pa slabo plačano. Nadure delamo redno le trije v vzmetarni. Smo kurjači in moramo pripraviti peč, preden se začne redna izmena. V nedeljo pridem ob desetih zvečer na šiht, delam ves teden ponoči, v soboto pa grem popoldne. Tako navadno naredim tri dodatne šihte na mesec.

Milan Merkač

Nadur se ne splača delati, ker preveč odtrgajo. To se mi ne zdi pravično, saj jih moram delati, zaradi dežurstva imam tudi manj počitka. Moje delo je trenutno še bolj naporno, ker je drugi kalilec začetnik in dela

samo pomožna dela, jaz pa sem na pultu sam. »

Dani Burjak, strugar v tozdu Stroji in deli:

»S sodelavcem pri tem stroju veliko delava za izvoz. Če delo normalno teče, če pravočasno dobiva material, nadure niso potrebne, včasih pa jih proti koncu meseca morava delati, da lahko izdelek pravočasno prodajo. Delava v dveh izmenah, zato nad-

Dani Burjak

rebne, včasih pa jih proti koncu meseca morava delati, da lahko izdelek pravočasno prodajo. Delava v dveh izmenah, zato nad-

ure, kolikor jih je, opraviva ponoči ali na prosto soboto.

Nič nimam proti naduram. Če je treba, jih delam, vendar se zaradi denarja ne splačajo več, ker je preveč odtegljajev. Ne vem, zakaj moramo mi toliko plačevati od nadur, rudarjem pa ni treba. Tudi oni delajo iz nuje. »

Jerica Savič, obračun Jekloli-varne in Jeklarne:

»Vsak mesec moramo delati nadure, in to zaradi narave dela in roka, do katerega ga moramo opraviti. Podatke iz proizvodnje dobimo konec meseca, tretjega moramo že oddati obračun za OD, ne glede na to, ali je vmes praznik, sobota ali nedelja. Vsi glavni prazniki so prvega ali konec meseca, tako smo vse, ki delamo na obračunu, prikrajšane tudi za praznik. Prosta imamo največ dva dni. Razen tega okoli prvega ne moremo imeti dopusta, ampak le sredi meseca. Pa zato pri tistih izmenah nimamo nikakršne prednosti.

Prav bi bilo, da bi bile nadure, ki so obvezne, manj obdavčene. Ni lahko popoldne iti nazaj na šiht ali delati v nedeljo. Vse smo matere z otroki in družinami.

Kar delamo popoldne, večino- ma izrabim kot zadelane ure, prazničnih in nedeljskih ur ne dam, ker bi jih morala izrabiti v razmerju 1 : 1. Hočem jih imeti plačane. »

Adi Pustoslemšek, tehnolog za strojegradnjo v tozdu Stroji in deli:

»Prejšnja leta smo dobivali naročila za po več enakih strojev. Zdaj sklepamo pogodbe za posamezne stroje in vsakega je treba posebj tehnološko obdelati. Zato imamo v pripravi dela zelo veliko dela, v obratu pa premalo. Če je treba, delam tudi nadure, čeprav so slabše plačane, kot so bile včasih. Sem star delavec, navajen sem poslušati in ubogati, kar mi rečejo. Pri pripravi dokumentacije nastajajo že tako velike zamude; če niti tehnolog ne bi poprijel, bi se še povečale in za obrat bi bilo še manj dela. Zato pa se mi ne zdi prav, da od nadur plačujemo tako velike prispevke. »

Jože Potočnik, ravnatelj tozda Stroji in deli:

»V tozdu se glede nadur nikoli nismo ravnali po modi — vedno so bile posledice potreb, ki so izhajale iz proizvodnje. Predvsem monterji stiskalnic so zato prejšnja leta veliko delali v podaljšanem delovnem času. Zdaj je nekaj več nadur v oddelku individualne proizvodnje, kjer smo z naročili prezasedeni in večkrat le s težavo lovimo roke za izvoz in za posebne namene.

Jože Potočnik

Pri strojegradnji se bo proizvodnja stiskalnic normalizirala šele proti koncu leta, zdaj pa v tem oddelku izdelujemo posamezne različne stroje. Zaradi tega je nastalo ozko grlo v pripravi dokumentacije. Deloma smo nadure pri montaži zmanjšali z uvedbo druge izmene, v celoti pa jih ni mogoče odpraviti, ker določena dela lahko opravljajo le nekateri, ker smo pri proizvodnji strojev odvisni od (slabo založenega) domačega trga in ker brez sodobnih pripomočkov (računalnika) ni mogoče natančno planirati.

Menim pa, da nadur ni toliko in niso take narave, da bi zavirale zaposlovanje. Potrebujemo dobre kvalificirane delavce. Nekaj jih bo prišlo od vojakov, iz srednje šole pa jih letos ne bomo dobili. v tozdu bomo morali absolutno šele učiti delati pri strojih. »

Helena Merkač - Mojca Potočnik

Štirinožec

Projekt „robotizacija“

(nadaljevanje in konec)

4. TEHNOLOSKE SPECIFIKACIJE IN PODROČJE UPORABE

Na sliki 1 je prikazana shema za strežne naprave, ki v dobri meri pokrivajo naloge manipuliranja z obdelovanci. Prikaz je nekoliko poenostavljen in zajema le najbolj značilne variante.

Analizirali bomo **posebne strežne naprave**, ki naj bi pokrivalo naloge priprave obdelovancev v lego, da je mogoče izvesti avtomatizirano strego. Med naloge posebnih strežnih naprav spadajo zalaganje, urejanje, zlaganje, transportiranje, vlaganje, pozicioniranje, vpenjanje in druge. Pri njihovi avtomatizaciji imamo zelo širok spekter rešitev glede na naloge obdelovancev in možnosti namestitve posameznih naprav. Predvidevati moramo namestitev urejevalnih strežnih naprav za vsako robotizirano delovno mesto. Strošek za ta del postrojenja predstavlja v povprečju prek 50% stroškov za robotizacijo.

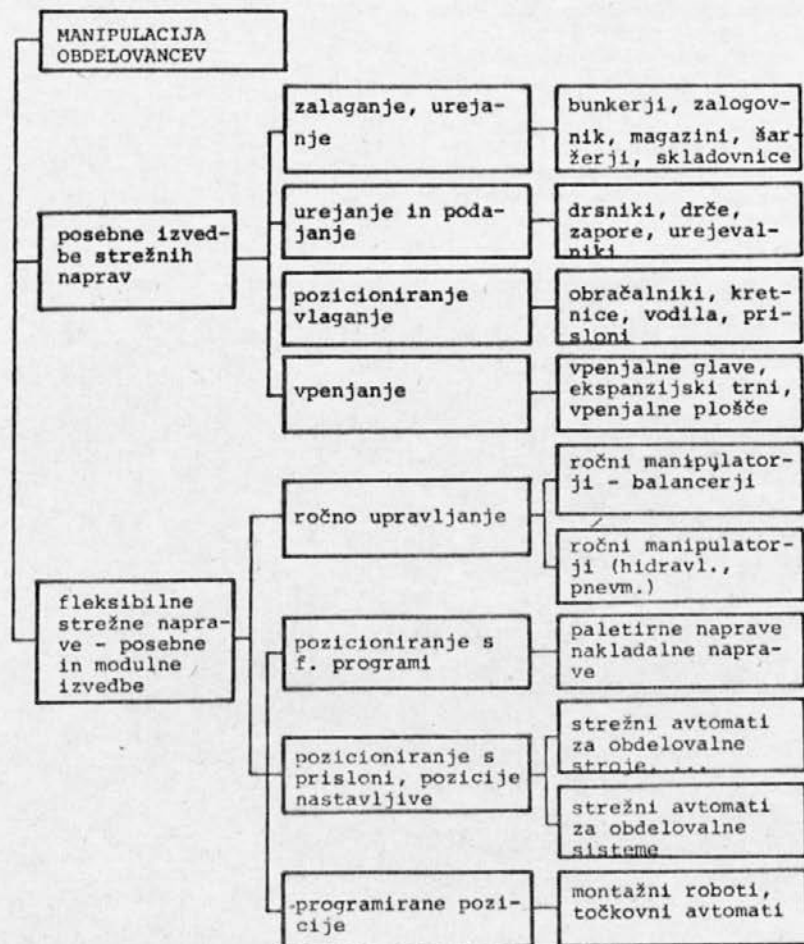
Manipulatorje pri stregi upravljamo ročno. Delavec je razbremenjen težkega fizičnega dela. Posebno pripravna je uporaba manipulatorjev, kadar delo poteka dalj časa, kadar so serije majhne ali kadar ni upravičena avtomatizacija zaradi netočnega začetnega in končnega položaja obdelovancev. Upravljač neposredno upravlja manipulator in zato so možnosti premikanja zelo prilagodljive. Za prijemanje bremen lahko služijo mehanična, pnevmatična, hidravlična ali magnetna prijemala; na voljo so lahko tudi vilice ali kljube za obešanje obdelovancev.

Pri večjih bremenih in po daljšem delovnem času upada delovna zmogljivost človeka zaradi telesne in duševne utrujenosti. Zmogljivost sistema člo-

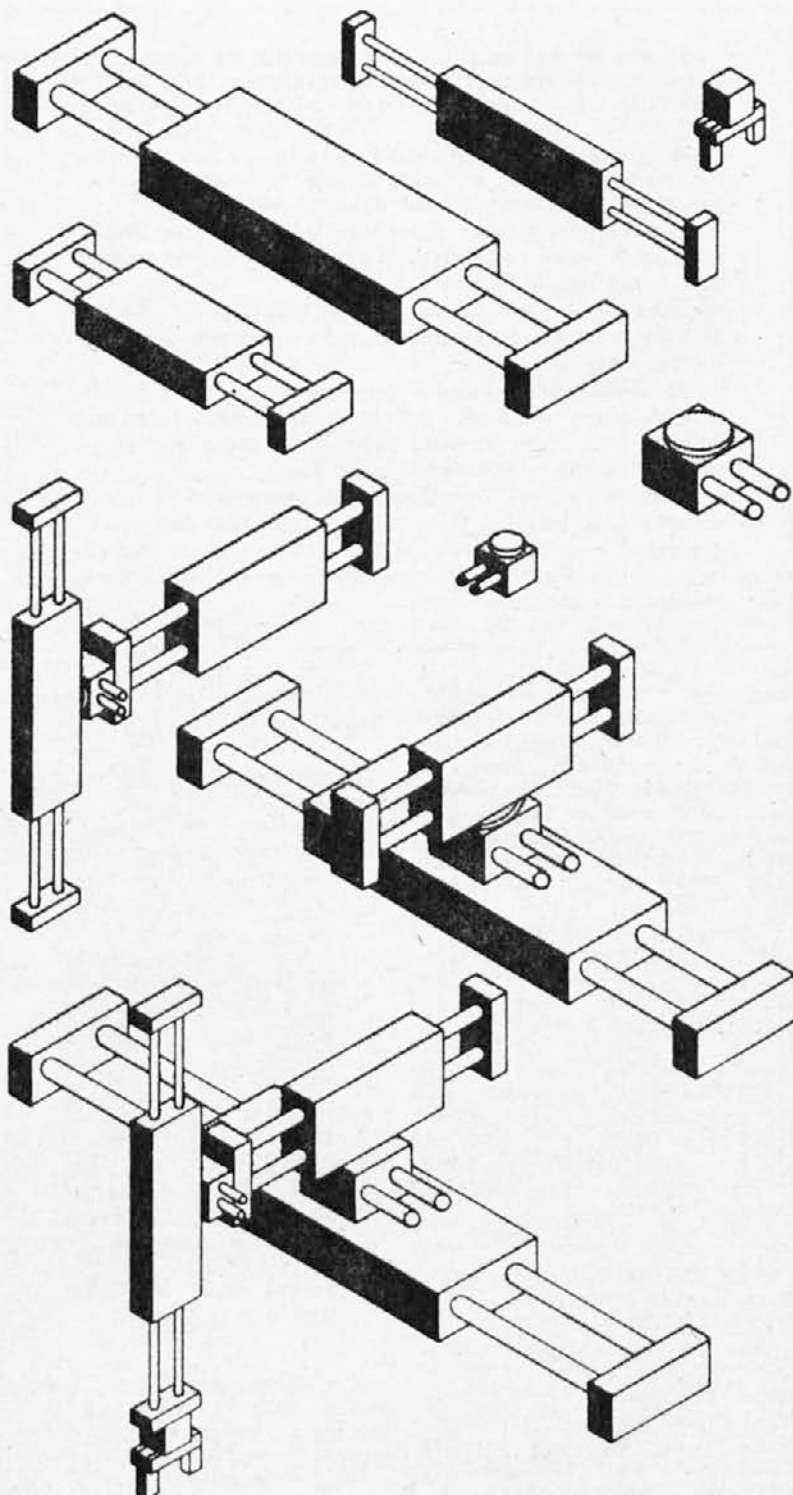
vek-manipulator obravnavamo enozmerno, ker je upravljač tako dolgo dejaven ob manipulatorju in ga upravlja. Glede na to, da človek ob manipulatorju ni posebno fizično obremenjen, tudi produktivnost ne upada bistveno proti koncu izmene. Ob povečani varnosti pri delu in lažjem upravljanju teh naprav je možno tudi zaposlovanje invalidov.

Zaradi fleksibilnosti manipulatorjev je uporaba v industriji dokaj razsežna. Nekaj primerov:

- zalaganje stružnic, frezalnih, vrtnih, brusilnih strojev
- zalaganje stiskalnic, štanc, upogibalnih strojev in škarij
- snemanje ulitkov iz orodja za tlačno litje
- strega pri čiščenju in raziglenju ulitkov
- zalaganje postrojenj za toplotno obdelavo
- strega baterij in koles v avtomobilski industriji
- strega gonil in motorjev
- strega gredi in zobnikov pri montaži gonil in motorjev
- strega žičnih kolutov v gumarski industriji
- prenašanje TV-ekranov pri montaži
- strega ognjevzdornih opek
- strega papirnih kolutov v papirni industriji
- strega tekstilnih kolutov in tuljav v tekstilni industriji
- skladanje paketov, zabojev in obdelovancev na palete
- strega težkih bremen v vzdrževalnih obratih

Slika 1 — Grob prikaz strežnih naprav pri manipulaciji obdelovancev

Slika 2 — Prikaz modulske gradnje fleksibilnih strežnih naprav (industrijskih robotov)

— dviganje nepokretnih bolnikov iz kopalnih kadi v bolnicah ali zdraviliščih.

Modulo grajene fleksibilne strežne naprave (industrijski roboti) so avtomatično krmiljene. V skupini moramo ločiti naprave za vlaganje in industrijske robote. (slika 2)

Bistveno sredstvo racionalizacije pri konstrukciji in proizvodnji je razvoj zaporedja enot z: enako funkcijo, enako rešitvijo, v večjih velikostih, pri možnosti enaki izdelavi.

Tako zaporedje enot pokriva široko področje uporabe. Dodatno imamo še princip sestavljenk, ki prinesejo prednosti proizvajalcu in uporabniku. Za proizvajalca so naslednje prednosti:

- za mnoge primere uporabe lahko opravimo konstrukcijsko delo samo enkrat
- za projektiranje, konstrukcijo in ponudbo so na voljo gotove predloge
- možna je preprostejša priprava dela in boljše terminiranje
- standardne dele lahko izdelujemo v primerno velikih serijah in jih upo-

rabimo ob izpolnjevanju posameznih naročil

- organizirati je mogoče tekočo montažo posameznih enot
- poenostavljena je avtomatizacija montaže

— možno je povečanje kvalitete. Pomembne prednosti so tudi za uporabnika modulov: ugodne cene za kvaliteten izdelek, kratek rok dobave ter enostavna oskrba rezervnih delov in dopolnil.

Pri uporabi avtomatizacije strege so še naslednje prednosti:

- hitro reševanje nalog za avtomatizacijo strege
- glede na zahteve strežne naloge izberemo module z ustreznimi dolžinami hoda in kotom zavrtitve ter primerna prijemala
- možnost prilagoditve pogona na razmere v postrojenju
- ponovna uporabnost komponent
- možna realizacija strežnih naprav z različnimi stopnjami fleksibilnosti — od pick and place (primi in vložji) do industrijskih robotov — z uporabo

standardnih elementov in z opremo različnih krmiljenj.

Uporaba je osredotočena na serijsko proizvodnjo streg:

- obdelovalnih strojev: stružnic, frezalnih, vrtnalnih in brusilnih strojev
- stiskalnic pri štancanju, globokem vleku, upogibanju
- kovaških stiskalnic in obrezovalnikov

- grelnih peči in kovaških strojev
- kalilnih postrojenj

- na montažnih linijah za elektromotorje, električne grelne elemente in druge

- pri montažnih sistemih električnih vezij in serijski proizvodnji snemanja ulitkov na strojih za tlačno litje in vlaganje na obrezovalnike ipd.

5. PREDLOG ZA IZBOR NAJ-USTREZNEJSIH TIPOV ROBOTOV

Dosedanje študije in preizkusi so pokazali, da je najustrežnejše, če izberemo moduli princip gradnje manipulatorjev in industrijskih robotov. Razmeroma majhen slovenski prostor, na katerega moramo v začetku računati, ne more konzumirati posebne izvedbe robotov, kot jih nudi svetovni trg. Zato je sistem sestavljen na dlani in najprimernejši za naše področje.

6. RAZGRADITEV PO TEHNOLOŠKIH PODSKLOPIH

a) Analiza delovnih mest za robotizacijo

V analizo delovnega mesta spadata dve nalogi. S prvo naj bi ugotovili, če je na delovnem mestu v tehnično-gospodarskem smislu ali zaradi socialnih razlogov smiselna uporaba manipulatorjev oziroma industrijskih robotov. Z drugo nalogo moramo ugotoviti vse za planiranje pomembne vplivne veličine (slika 3).

Uvedba manipulatorja oziroma industrijskega robota je na splošno le takrat smiselna, če uspe vse funkcije, ki jih opravljajo delavci v okviru enega delovnega ciklusa, prenesti na strežne naprave. Obsegati mora razen raziskave strežnega oziroma obdelovalnega sistema tudi obstoječe stanje vseh delnih sistemov delovnega mesta.

Na osnovi podrobne analize je možno za vsako delovno mesto formulirati funkcijski plan in zadolžitve za potrebne strežne in dodajalne naprave. Nadalje se kaže, katere spremembe so potrebne, da bi dosegli popolno avtomatizacijo na: proizvodnih napravah, transportnih pomagalah in na kontrolnih napravah.

S prireditvijo in kombinacijo primernih nosilcev strežnih funkcij na postavljeni funkcijski plan bomo v naslednjem koraku planiranja zasnovali alternativne rešitve. S primerjavo alternativnih rešitev bomo z večdimenzionalnim postopkom ocenjevanja vrednosti odbrali tisto, katere realizacija omogoča v tehničnem in gospodarskem pogledu največji uspeh.

b) Oblikovanje izdelkov za robotizirano proizvodnjo

Pri reševanju problematike robotizacije na strojih ali pri montaži zasledujemo v osnovi dve alternativni: povečati zmoglosti strežnih naprav ali zmanjšanje zahtev strežnim napravam.

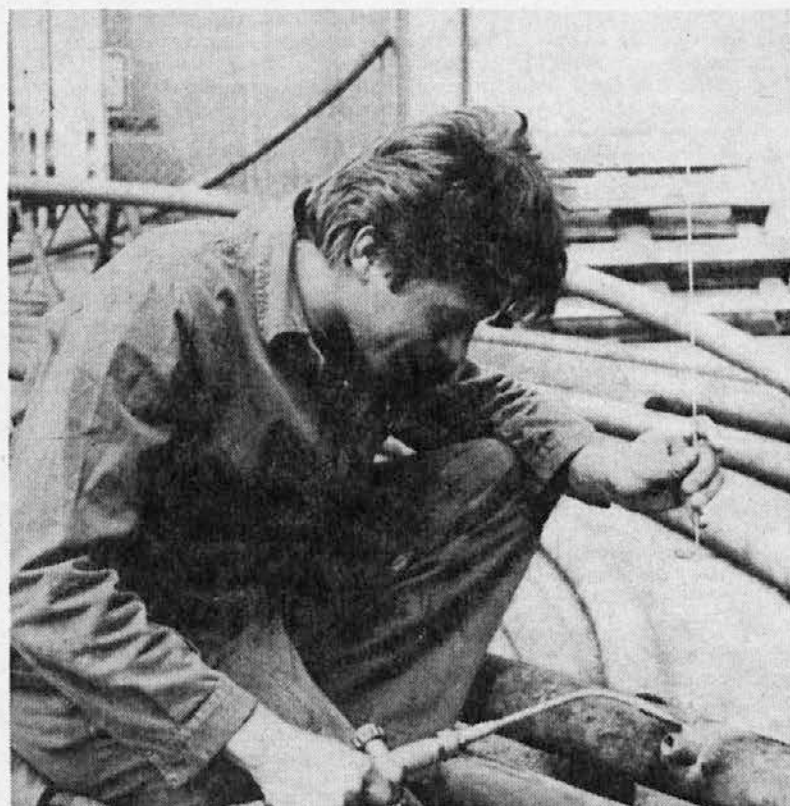
b) Oblikovanje izdelkov za robotizirano proizvodnjo

Pri reševanju problematike robotizacije na strojih ali pri montaži zasledujemo v osnovi dve alternativni: povečati zmoglosti strežnih naprav ali zmanjšanje zahtev strežnim napravam.

DELOVNI PRVAK TUDI IZ ŽELEZARNE

Od 24. do 26. maja je bilo v Kamniku in Domžalah slovensko delovno srečanje kovinarjev. Naš Maks Kupnik, ključavničar iz tozda Energija, je bil med varileci TIG prvi, Horst Kasper, livar iz tozda Jeklovivarna, pa med livarji drugi. Tudi ostali naši so se dobro uvrstili: pri strugarjih je bil Jože Kotnik 7., Ludvik Lipovnik 14., pri brusilcih Albin Dretnik 5., Alojz Janota 15., med rezkarji Janko Bajec 21., med orodjarji Peter Wlodyga 30., med strojnimi kovači Franjo Večko 5.,

zgrešil. Po mojem je pri tem delovnem tekmovanju na splošno največji problem teorija in najbrž prav zaradi nje tudi število udeležencev srečanj upada. Prav je, da je tudi teoretični del tekmovanja, le bolj splošen bi moral biti. Teorija daje tudi njegove sodelavce, ki se skoraj vsi redno udeležujejo delovnih srečanj v železarni. Vsako leto imajo A-teste, s katerimi morajo potrjevati svojo strokovnost, in potem jim tudi na tekmovanju ni težko sodelovati.

Maks Kupnik

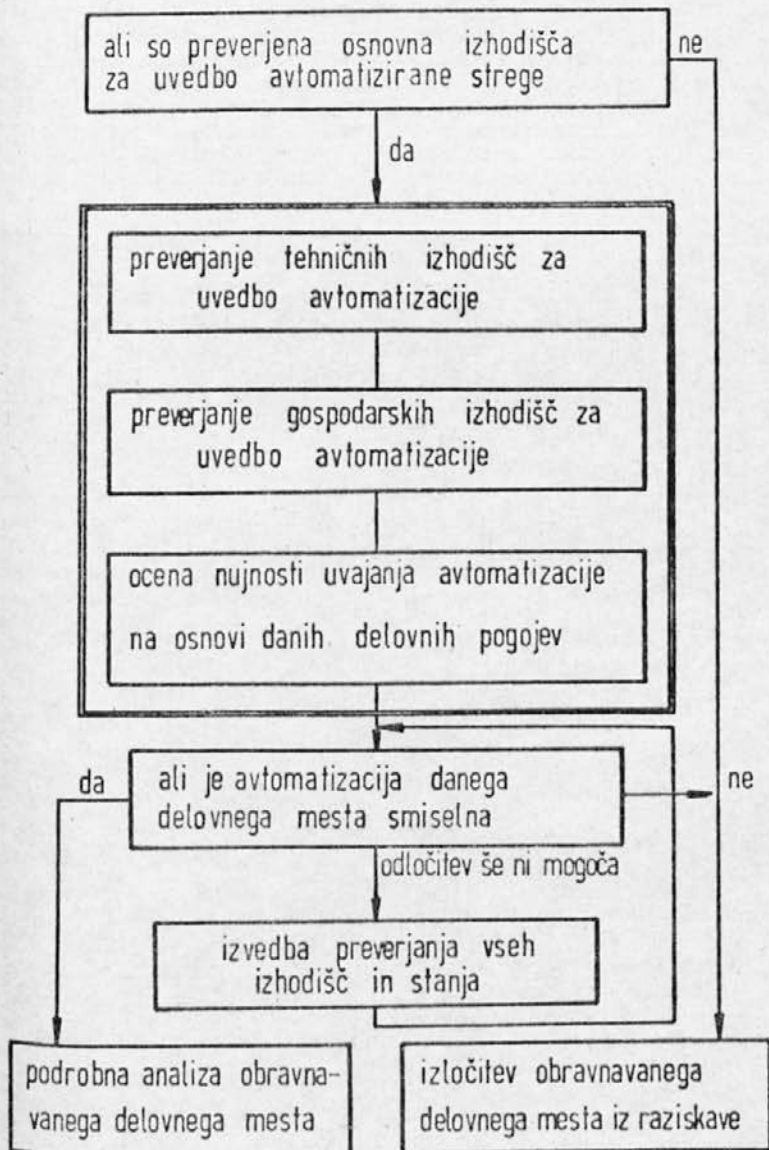
med livarji-kaluparji Bernard Hovnik 10., pri plamenskih varilecih Stanko Tomaž 16., pri varilecih REO Jože Čas 25. in pri varilecih TIG Jože Lasnik 4. Vsem čestitamo, posebej pa predstavljamo prvouvrščenega Maksa Kupnika.

Zanimivo: takoj po tekmovanju v kamniški Zarji jo je v petek pobral domov in šele v ponedeljek zjutraj od drugih zvedel, da je zmagal. »Bilo je čisto nepričakovano, res nisem računal na prvo mesto. Ob drugih pravih »švajcarskih« nisem upal, da bo kaj z mano. Ko sem zagledal celo vrsto boksov, sem imel tudi kar malo treme, a sem jo pri delu na srečo kmalu izgubil. Nato sem sicer videl, da sem proti drugim hiter, a kaj bo pokazala rentgenska slika izdelka, nisem mogel vedeti.« No, pokazala je najboljšo, in fant je kljub četrtemu mestu pri teoriji zmagal. »Teorija je bila zahtevna, posebno pri samoupravljanju so bili zelo podobni odgovori, in si lahko zelo hitro

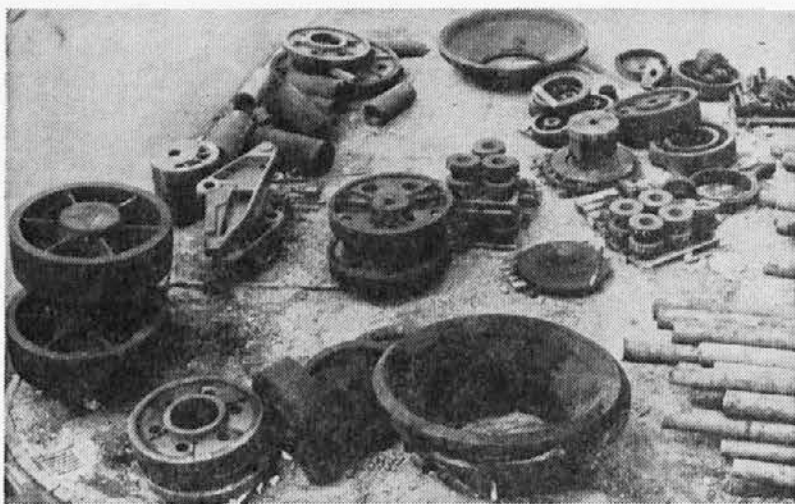
»Sodelavci mojemu prvemu mestu skoraj niso verjeli. Kakšnega posebnega praznovanja ni bilo, saj smo zmagovalcev že kar navajeni iz prejšnjih let.« Najbolj zadovoljen je seveda Maks sam. Pravi, da ima s tem tekmovanjem pravo veselje. Je navdušen, in če bo še priložnost, se bo srečanj še udeleževal. »Očitne razlike med našim in republiškim tekmovanjem ni, tudi naše je v redu organizirano. Je pa razlika tekmovati tukaj in tam. Tukaj je samo tvoja volja, na republiškem pa je v ospredju dolžnost pokazati nekaj, predstavljati več ljudi, ne le samega sebe. Veš, da ne bi bilo dobro biti zadnji. Toda zmagaja potem je povsod dragocena. Republiška mogoče malo bolj, ker veš, da je najbrž enkratna, da je bila in je morda nikoli več ne bo.«

Ni rečeno. Priložnost za ponovno bo že oktobra, ko se bo Maks Kupnik udeležil državnega delovnega srečanja v Zrenjaninu. Veliko uspeha!

H. Merkač

Slika 3 — Groba analiza delovnega mesta za robotizacijo

»Razstava« sredi železarni

Za povečanje zmoglosti robotov je trenutno v teku razvoj in preizkušanje zelo kompleksnih naprav, ki zmorejo zahtevne naloge in premike pri streži. Opremljene so s fleksibilnimi prijema- li, ki se prilagodijo na geometrijo obdelovancev, z dotičnimi in optičnimi senzorji, ki omogočajo opravljanje različnih strežnih nalog. Razen tehničnih problemov, ki nastopajo pri uporabi teh zelo fleksibilnih prijemal, so prisotni tudi ekonomski problemi uvajanja takih sistemov. Cena sklopa ali sistema ne bi smela preseči vrednosti opravljene naloge, tega pa s temi napravami ne dosegamo.

Strežnim napravam oziroma robotom lahko zmanjšamo zahteve tako, da obdelovance primerno oblikujemo. Ob tem moramo upoštevati množico vplivov na oblikovanje. Z oblikovanjem moramo doseči olajšanje urejanja, premike po drčah, skladanje v magazine itn.

Delo pri oblikovanju bi si lahko olajšali tako, da bi formirali smernice in priporočila za ugodno oblikovanje obdelovancev.

c) Varnostni ukrepi pri robotih (splošna načela)

Tudi pri fleksibilnih strežnih napravah in industrijskih robotih je potrebna varnost. Po Isaacu Assimovu so dana konstruktorjem tri osnovna pravila o robotih:

1. Robot ljudem ne sme škodovati ali z nedelavnostjo dopustiti poškodb.

2. Robot mora vedno slediti ukazom človeka, vendar le, če s tem ne prekrši prvega pravila.

3. Robot se mora sam varovati poškodb, če to ne nasprotuje prvima dveh praviloma.

S poglobljanjem v značilnosti industrijskih robotov in strežnih naprav vidimo, da smo z njimi bistveno pri- spevali k varnosti dela.

d) Odkrivanje virov nevarnosti

Pri industrijskih robotih obstaja podobno tveganje kakor pri katerikoli avtomatičnem stroju, ki se giblje. Pri površno urejenih in vzdrževanih na-

pravah je operater izpostavljen nevarnosti, da doživi tokovni sunek, da ga zadene gibajoči strojni del, da se spotakne na nezavarovanih kablilih, ali se drugače po nerodnosti poškoduje. Nevarna razvada ročnega krmiljenja pri tem je, da izmenadi človeka s premiki zaradi ukazov, ki so obšli varovalni sistem.

Nevarnosti, ki izhajajo iz elektrike, se ne razlikujejo od tistih pri drugih električno gnanih in krmiljenih strojih. Razumljivo je, da je treba upoštevati pri instaliranju industrijskih robotov vse predpise o električnih napeljavah.

Delovni prostor strežne naprave moramo ograditi z ograjo ali verigami, da nihče ne more vstopiti v območje gibanja naprave.

Varnostna stikala pri komandnem pultu ali pri vlagalni napravi moramo tako prirediti, da se ob nevarnosti ne ustavi samo strežna naprava, pač pa tudi stroj, ki ga streže. Za dodajalne naprave je taka odvisna vezava še posebno pomembna.

Nekatera priporočila govorijo o tem, da bi programiran doseg roke omejili z jeklenimi stebri, ki bi bili zasidrani v tleh. Ob tem se takoj pojavi nevarnost, da bi koga stisnilo med prijema- lo in steber.

Vsekakor je priporočljivo, da pred popravitvijo izključimo vse dovode energije. Izključiti moramo hidravlični in pnevmatični tlak, tudi iz tlačnega zbiralnika ali vetrnika.

Pri postopku uvajanja naj tečejo posamezni gibi le toliko časa, kolikor pritiskamo na komandni gumb. Ob preizkušanju naj bo po možnosti tlak v hidravličnem sistemu zmanjšan toliko, da so gibi blažji kakor pri avtomatičnih sekvencah med rednim delom.

Včasih dela industrijski robot skupaj z operaterjem in podaja npr. ogret obdelovalec. Program mora biti tako prirejen, da seže roka strežne naprave do meje dosega. Operater stoji za zaporno verigo ali ograjo, ki je tako postavljena, da ga roka strežne naprave v nobenem primeru ne doseže.

Mag. Tone Pratnecar

MEDICINSKO DELOVNA REHABILITACIJA

Rehabilitacija je postopek, s katerim bolniku pomagamo, da čimprej ozdravi in se usposobi za samostojno življenje. Prizadevamo si, da bolnika kar najhitreje rešimo bolniške postelje in ga vrnemo v aktivno proizvodnjo.

Rehabilitiranec po daljši bolezni ali poškodbah večkrat še ne more opravljati svojega dela oz. svojega dela v polnem delovnem času, lahko pa se usposobi za drugo

delo. Tako stanje traja dotlej, dokler se mu zdravje toliko ne izboljša, da se lahko vrne na svoje prejšnje delo.

Kadar zdravnik vendarle ugotovi, da taka vrnitev ne bo mogoča, predlaga invalidski postopek.

Medicinsko delovna rehabilitacija pomeni zaposlitev za določen čas in omogoči delavcu, da se ponovno vključi v delo in delovno

okolje ter da se v njem prebujajo oz. obstaja do dela pozitiven odnos. Predolga odsotnost delavca odtuja od dela. Tako odtujen delavec najde sto en izgovor, da delu ne bo kos. Hitra vključitev v profesionalno aktivnost ima tudi ekonomski pomen: delavec postane hitreje produktiven. Od 1. 1. 1984 je konec koncev plačnik bolniškega staleža delovna organizacija.

V praksi se tako prehodno zaposlovanje pogosto izjalovi iz več vzrokov. V tozdu neradi iščejo delo za tiste, ki se ne morejo polno vključiti v svoje prejšnje delo, največkrat pa se temu upirajo rehabilitiranci sami.

Pomembno je, da so le-ti pripravljani in sposobni meriti se z zdravimi delavci, ne da bi pri tem potrebovali posebno pomoč.

Če z analizo delovnega mesta ugotovimo, da bi se dalo s preureditvami organizacije ali delovnih sredstev izboljšati rehabilitirančovo delazmožnost, bi morali najti dovolj resne volje za tak ukrep.

Motivacija za delo in delovno zadovoljstvo sta odvisna od različnih dejavnikov: skupinskih odnosov, narave delovnih pogojev, delovnega nadzora, od višine plač. Tudi to je občutljivo področje, saj so delavci prikrajšani pri osebnem dohodku, če grejo na nižje vrednoteno delo. Starejši delavci se nadalje težje prilagodijo in znajdejo.

Rehabilitiranci se večkrat pritožujejo, da so zdravi morali priti za vsako delo, sedaj — ko so bolni — pa zanje ni posluha. Počutijo se odrinjeni. Na drugem delovnem mestu je treba tej njihovi težavi prisluhniti.

Pri zaposlovanju iz ene v drugo temeljno organizacijo se srečujemo s problemom, ko se »invalidov« otepajo in menijo, da

jih polno ne morejo vključiti v delo. Težje zaposljivi so psihiatrični primeri, nemotivirani klienti, mladi delavci brez delovnih izkušenj in t. i. problematični delavci, kot npr. alkoholiki. Medicinsko delovna rehabilitacija traja približno 6 mesecev. V tem času predlagamo obratnemu zdravniku, da delavca napoti v dispanzer za medicino dela na specialistični pregled o delazmožnosti.

O začasnem delu oz. spremembah del in nalog potem odloča na podlagi medicinske dokumentacije in podatkov o posebnih pogojih dela zdravniški konzilij. Na podlagi izvida in mnenja zdravniškega konzilija socialna služba napiše mnenje, ga posreduje komisijam za kadre in splošne zadeve tozdov in delovne skupnosti, te pa delavca premeste z uradnim sklepom. Nedavno so bili delavci premeščeni kadrovske le včasih in potem prikrajšani pri osebnem dohodku, če so šli na nižje vrednoteno delo. Drugi zopet so osebni dohodek obdržali.

V času medicinsko delovne rehabilitacije je delavec upravičen do osebnega dohodka po dejanskem delu, na katerega je razporejen, in do nadomestila po predpisih iz zdravstvenega zavarovanja.

Metoda dela zahteva vzajemno sodelovanje delavca, tozda, kadrovsko-socialne službe in zunanjih institucij.

Se vse premalo pa vemo, kakšne telesne in duševne funkcije delo zahteva, prav tako pa tudi, koliko so te pri rehabilitiranecu zmanjšane oz. ohranjene.

»Ne zadostuje, da stori zdravnik vse, kar je treba storiti, tudi sam bolnik in njegova okolica morata težiti k istemu smotru.« (Hipokrat, Aforizmi)

Barbara Sušnik

Obdelan material ima višjo ceno

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XI

Ravne na Koroškem, 13. julija 1984

Št. 7—8

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Hvala Beočin, na svidenje Probištip

Srečanja in združevanja mladih in borcev iz vseh pobratenih občin širom po domovini se niso pričela šele 1975. v Garešnici (tu je bilo namreč prvo srečanje mladine in borcev pobratenih občin), temveč že veliko prej: takrat, ko je Komunistična partija Jugoslavije pozvala vse napredne sile, zavodne ljudi v oborožen odpor proti okupatorju in domačim izdajalcem.

Kolo bratstva in enotnosti je bilo spočeto na mladinskih delovnih akcijah. Ker pa je cilj: ohranjati in negovati tradicije narodno-osvobodilnega boja in socialistične revolucije, sodelujejo na srečanjih tudi borci.

Letošnje jubilejno 10. srečanje mladine in borcev pobratenih in prijateljskih občin Čačak, Cazin, Probištip, Garešnica, Ulcinj, Suva Reka, Varvarin, Podravska Slatina, Bosanska Dubica, Bela Palanka in Ravne na Koroškem je bilo v Beočinu.

Občina Beočin je ena najmanjših občin v Socialistični avtonomni pokrajini Vojvodini. Njeno ozemlje meri 183 km² in ima 14.265 prebivalcev. Je zelo mlada, saj je 6.500 občanov mlajših od 28 let.

Leži na obronkih Fruške gore, na njenem srednjem in najvišjem predelu. Poraščena je s sadovnjaki in vinogradi ter prepletena s številnimi potoki. Tod so dani naravni pogoji za razvoj lova in ribolova. V občini je največ ljudi zaposlenih v industriji (45%) ter v trgovini in gostinstvu (40%). Največja tovarna v občini je Beočinska fabrika cementa Beočin. Ustvarja 56% celotnega družbenega proizvoda in zaposluje 2500 delavcev. Z novimi kapacitetami pa izdela 1800000 ton cementa.

Druga največja delovna organizacija je trgovsko podjetje »Podunavje«, ki zaposluje 700 delavcev. 499 delavcev pa si služi vsakdanji kruh v rudnikih nekovin Rakovec.

V občini so tri šole: dve osnovni in šola srednjega usmerjenega izobraževanja. Osnovna šola v Beočinu nosi ime Jovan Grgič-Milenko, v Suseku pa Jovan Popovič. Šola usmerjenega izobraževanja se imenuje Stan-ko Paunovič-Veljko.

Gostitelji so nam odprli svoja topla srem-ska srca (tako so sami večkrat dejali). Pripravili so nam bogat kulturnoumetniški program, v katerem so se predstavili naši najmlajši. Bili so res prisrčni in naravni — tako kot pač otroci znajo biti. Slovenci smo še posebej prisluhnili Prešernovi Zdravljici, ki jo je recitatorka prebrala v slovenščini. V krajevni skupnosti Rakovec — tu smo si Korošci našli svoj drugi dom — je gostitelje ogrela naša folklorna skupina osnovne šole Franjo Golob s Prevalje.

V soboto smo imeli zelo natrpan program. Položili smo venec pred spomenik narodnemu heroju Stevanu Petroviču—Brilu in prisostvovali odprtju otroškega igrišča »Brat-

stvo — jedinstvo« v spominskem parku v Beočinu. V Novem Sadu smo si ogledali muzej revolucije in se sprehodili po ulicah glavnega mesta socialistične avtonomne pokrajine. Ogledali smo si športni center »Voj-

kete. Po slavnostnem zaključku, po predaji zastave srečanja mladim iz Makedonije iz občine Probištip, smo se polni prijetnih spominov vračali vsak na svoj dom, v svojo republiko.

Srečanje nam bo ostalo v spominu, nova poznanstva in prijateljstva, ki smo jih sklenili, pa dokaz, da bratstvo in enotnost, tovarištvo in prijateljstvo niso zgolj fraza, temveč nujnost. Ni bilo pomembno, od kod si in kdo si, pomembno je bilo, da si bil tu v Beočinu, da si bil kamenček v mozaiku, ki ga mladi in borci 12 pobratenih in prijateljskih občin vseh republik in pokrajin naše domovine ustvarjajo že 10, 40 let in več, od takrat, ko smo se uprli zavojevalcem.

Udeleženci srečanja iz ravenske občine

vodina« (tu je bilo svetovno prvenstvo v namiznem tenisu — SPENS). V Srpskem narodnem pozorišču so nam pripravili odlomek iz opere Ero z onega sveta. Od tu smo se napotili na Iriški venac. Tu smo si ogledali spomenik revolucije. Po kosilu smo se udeleženci zbrali v Beočinu. Po »špalirju« skozi mesto je potekal program, ki smo ga pripravili udeleženci sami. Kot sem že omenila, so našo občino zastopali in predstavili mladi folkloristi osnovne šole Franjo Golob, Prevalje pod vodstvom tov. Ruparjeve. V programu, ki smo ga pripravili in izvajali udeleženci srečanja, smo videli ples in pesmi vseh narodov in narodnosti: od makedonskega ora, do hotuljske polke. V nedeljo pa je domačin podelil vsem predstavnikom pobratenih in prijateljskih občin zlate pla-

Zbližali smo se, se spoznali, dogovorili, da bomo še trdneje sodelovali na vseh področjih kulturnega, političnega in gospodarskega življenja.

Vsega, kar smo doživeli: gostoljubnost, odprta srca domačinov, ne morem opisati, to je treba doživeti, občutiti. Verjamem, da je bil dom, ki so ga tod našli izseljenci iz Slovenije med drugo svetovno vojno, topel.

Beočin je mesto mladosti, tovarištva, prijateljstva. Tu je bila Jugoslavija v malem. Kolo bratstva in enotnosti, tovarištva in prijateljstva, kolo sreče in brezskrbnosti, se vije, ne vidimo mu ne začetka, ne konca: je neskončno.

Hvala Beočin, na svidenje Probištip!

Marjana Kjørpenčev

MDA – mladost naše države

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

ZASLUŽENO ZAUPANJE

Prostovoljno mladinsko delo, pa tudi začetki organiziranih in množičnih akcij v sovražnikovem zaledju ali tik ob bojiščih so bili velikanskega pomena, ne le zaradi nesporno velikega mobilizatorskega vpliva

bi bilo prav gotovo preozko gledanje. Gre predvsem za to, da to delovno junaštvo stotin in stotin mladih ni resničnost vojne, v kateri lahko smrt pomeni tudi novo življenje, poraz pa zmago — če se ve, kaj se in za kaj se žrtvuje. To pa se je vedelo...

Predsednik slovenske mladine Andrej Brvar je odprl letošnjo zvezno akcijo Posočje '84

na najširše ljudske množice. Ne gre samo za aktivnosti, ki so širile političen vpliv med prebivalstvom, to pa je hkrati tudi ena od vrednot prostovoljnega dela, mimo katere ne moremo. Mladi so bili vzor, ki so mu sledili drugi. Moč osebnega vzora, zlasti v tistih časih, je bila pogosto odločilen dejavnik množičnih odzivov.

Nesmiselno danes zveni trditev, da je napredna mladina Jugoslavije v vojnih dneh gradila tako, da je rušila. Kot anekdote se je slišalo dejstvo o tem, da so mladi in ne samo mladi rušili mostove, komunikacije, zažigali različne objekte v svoji deželi. Vse to pa sedaj zidajo in obnavljajo ter tako gradijo novo. Seveda sodijo takšne anekdote bolj v zabavno čtivo.

Omenili smo že, da takšne značilnosti revolucionarnega zanosa mladine niso imele le pomena konkretnega delovanja, pomembnega za izid naših bojev v smislu angažiranja velikanskega dela mladih ljudi pri nalogah in ciljnih NOB in socialistične revolucije. V razmerah, ki so vladale na začetku vojne v naših krajih, ko sta razpadla država in sistem, ko je nastala zmeda zaradi sramotne izdaje in vdaje vojaškega in političnega mehanizma stare Jugoslavije in ko so ljudske množice omahovale, je bila množična odločitev mladih, da se pridružijo zasnovi boja, kakršno je ponujala KPJ, eno odločilnih dejstev. Vpliv mladine je bil velikanski. Podobna ali vsaj takšna ugotovitev velja tudi za čas obnove in graditve dežele. Ostanke poraženih sil, deli še neosvečenega prebivalstva, notranji pritiski, pa mednarodna dogajanja na politično sankcioniranje izida narodnoosvobodilne epopeje — so bili priložnost, da se kontinuiteta revolucionarnega zanosa izkaže kot novo dejstvo in nov dejavnik široke mobilizacije ljudstva za uresničevanje ciljev nove faze revolucije.

DOUMELI SMO DUH ČASA

S tega stališča ni mogoče gledati na nove, množične mladinske delovne akcije kot na eno izmed aktivnosti v graditvi dežele. To

preskrbela živež. V vseh krajih so nastajale mladinske delovne brigade. Te brigade so sejale, žele, delale udarniško, večkrat pod sovražnikovim topniškim ognjem, ko so tvegale življenje. Spominjam se, kako mi je bilo hudo gledati, ko so zelo mlada dekleta in fantje v ledenih zimskih dneh in nočeh prenašali vreče žita za naše borce, večkrat po 20 in 25 kilometrov daleč. Trdili bi lahko, da je bila mladina pred vojno in med vojno v prvih vrstah borcev proti fašizmu.

Spričo takšnega moralno-političnega razpoloženja mladih ter opravljenega preizkusa njihove delovne zagnanosti v najhujših dneh naše zgodovine ni nič čudnega, da je ravno ta mladina dobila po vojni ogromne naloge, izjemno pomembne za življenje nove dežele. Če bi skušali z današnjimi merili ovrednotiti posamezne karakteristike tega revolucionarnega zanosa mladih, bi potem doumeli, zakaj ni mogel ostati »zaprt« znotraj takšnih generacijskih mej. Zagotovo lahko trdimo, da je mladinsko prostovoljno delo v letih po vojni pomagalo in prispevalo zlasti h končnemu »demontranju« starega sistema in zavesti, ki je veljala zanj. Takšno potrditev najdemo tudi v Titovih besedah na zborovanju v Tuzli, ko so gradili progo Brčko-Banoviči:

»Glejte, tovariši in tovarišice, jaz in moji tovariši smo se včeraj in danes popeljali 90 kilometrov, kolikor je dolga mladinska proga, ki jo gradijo najboljši sinovi vseh naših narodov in narodnosti, naši otroci in naša mladina. Tu smo si še bolj utrdili globoko vero, da ne bodo nobene ovire tako hude, da jih ne bi mogli odstraniti in premagati. Ta železniška proga nam dokazuje, kako je naše ljudstvo doumelo duha časa — da so po vojni potrebni prav tako junaštvo, enotnost, vztrajnost in požrtvovalnost kot med vojno. Naša mladina daje tukaj čudovite zglede delovnega junaštva. Tu so sinovi in hčere kmetov, delavcev, meščanov, mladinci, ki se učijo v šolah. Ta mladina se je zlila v močan delovni kolektiv in s pesmijo na ustih prostovoljno opravlja najtežja dela. Zakaj in kako? Zato, ker v novi Jugoslaviji drugače pojmuje delo kot nekoč. Danes ljudje delajo zase, trudijo se, da bi bilo čim boljše njim in tistim, ki bodo prišli za njimi. Delo je danes postalo ponos vsakega človeka, zato ker veje skozi našo novo Jugoslavijo nov duh dela...«

(se nadaljuje)
S. J.

Podeljena priznanja OK ZSMS Ravne na Koroškem

Na svoji redni seji je predsedstvo občinske konference ZSMS Ravne na Koroškem sprejelo sklep, da se podelijo srebrni znaki ZSMS, zlata, srebrna in bronasta plaketa ZSMS.

Srebrni znak ZSMS podeljuje mladinskim aktivistom, ki so s svojim aktivnim in uspešnim delom prispevali pomemben delež k idejni in akcijski krepitvi ZSMS. Dobitniki srebrnega znaka ZSMS so tudi mentorji, ki s svojim družbenopolitičnim in vzgojnim delom dosega izrazite uspehe pri vključevanju mladih v aktivno družbenopolitično delo in delo na interesnih področjih.

Prejemniki srebrnega znaka ZSMS za leto 1984 so:

PRAPROTNIK Darja — Trg, Ravne
PEČNIK Marjana — OO ZSMS zdravstvenih delavcev
FAJMUT Irma — OO ZSMS DS KSZ, Železarne Ravne
OTO Franjo — OO ZSMS TOZD TAB, Rudnik Mežica
KOVAČ Iztok — Aktiv mladih združnikov
VERBOLE Majda — OO ZSMS TOZD Separacija, Rudnik Mežica

METULJ Peter — OO ZSMS TOZD Industrijski noži, Železarne Ravne
PARADIŽ Milan — Polje — Prevalje
MIKLAVC Franjo — OO ZSMS TOZD Kovačnica, Železarne Ravne
ĐURA Saša — Janeče
BOŽIČ Tilka — Mežica
ŠETINA Božo — Dobja Vas
GARB Miroslav — Stari trg
LUŽNIK Edo — OO ZSMS Ugasle peči, Prevalje
KJORPENČEV Marjana — OO ZSMS TOZD Komerciala, Železarne Ravne
KRAGELNIK Davorin — Čečovje, Ravne
BENKO Davorin — Prevalje
KOLMANČIČ Alenka — Čečovje, Ravne
GRABNER Irma — Črna
ŠIPEK Danijel — Črna
Mentorji, ki prejmejo srebrni znak ZSMS:
JUG Andreja — OŠ Prežihov Voranc, Ravne
SRNKO Jure — OŠ Franjo Golob, Prevalje
PEČNIK Emil — SŠ TNPU, Ravne
VUČKO Marija — COŠ Koroški jeklarji, Ravne
SLATINŠEK Ivica — Dobrije
Zlato plaketo občinske konference ZSMS prejmejo najbolj aktivne institucije in po-

8. SREČANJE MLADIH TEHNIKOV SLOVENIJE

V Novi Gorici je bilo 25. in 26. maja 1984 8. srečanje mladih tehnikov Slovenije, ki se ga je udeležilo 352 pionirjev in 110 njihovih mentorjev iz enajstih regij. Tekmovali so v šestnajstih tehničnih panogah, nova je bila letos računalništvo, in pokazali zavidljivo znanje.

Najuspešnejši so bili mladi tehniki koroške regije, saj so zmagali pred Ljubljano in Celjem. Prva mesta so osvojili: Dušan Petrovič — splošno konstruktorstvo, Tinka Hauser — kino tehnika (oba iz Slovenj Gradca), Janez Čas — letalsko modelarstvo (Mislinja), Bojan Šumah — brodomodelarstvo (2. mesto), Boštjan Potočnik — avtomoto tehnika (oba iz Mežice) in ekipa mladih tehnikov v obrambi in zaščiti s Prevalj — Lovro Pandel, Sebi Svanjak in Matjaž Prisljan.

Vsi so se v ekipi mladih tehnikov Slovenije (40 tekmovalcev) udeležili zveznega srečanja mladih tehnikov, ki je bilo od 8. do 10. junija 84 v Gradačcu (BiH), kjer so se ponovno dobro uvrstili.

Letošnji uspeh koroških tehnikov gre pripisati načrtnemu in temeljitemu delu klubov mladih tehnikov po osnovnih šolah v sodelovanju z Zvezo organizacij tehnične kulture občine Ravne, ki je samo v treh letih svojega obstoja mlade tehnike koroške regije združila v tehnično najmočnejšo regijsko ekipo, ki je letos odmevno opozorila nase. Omeniti velja še, da je organizatorica 9. srečanja mladih tehnikov Slovenije v prihodnjem letu ZOTK Ravne na Koroškem, kar je zanjo veliko priznanje.

Franc Keber

DAN MLADOSTI – V ŽIVO

Ob devetih zvečer je dolga kompozicija vagonov krenila iz Maribora v Beograd. Zbrali so se mladi z vseh strani Slovenije: Velenja, Maribora, Celja, Murske Sobote, Gornje Radgone, Ruš in Raven na Koroškem. Vožnja je hitro minila in v petek zjutraj smo prispeli na cilj.

Vreme je bilo turobno, kakor da bi žalovalo. Odsli smo na Dedinje v Hišo cvetja.

Kako veličastno — nekaj nepozabnega! Dolga vrsta je bila do marmornega kamna. Park, skozi katerega se vije ozka cesta, je mogočen in med razmišljanjem te zmoti otožen glas pava, ki nekoga pogaša.

Pred hišo je vodnjak. Kapljice se razpršijo in padajo nazaj v vodo.

Straža pred vrati je kakor kip — večen in časten. In potem grob in zlate črke »JOSIP BROZ TITO«. Kako preprosto in lepo. V srcu sem jokala in žal mi je bilo, da ga ni več med nami, obenem pa sem bila ponosna, da živim v času, ko je živel ON. Od tam nas je pot vodila do muzeja 25. MAJ, kjer so zbrana darila vseh, ki so Tita obiskali. Nepozabno. Ponosna sem bila, ko sem med štafetami zagledala tudi našo,

samezniki. Srebrno in bronasto plaketo pa prejmejo najboljši mladi družbenopolitični delavci v ZSMS in izven nje ter OO ZSMS.

Zlato plaketo OK ZSMS Ravne na Koroškem prejme: občinski štab teritorialne obrambe, Ravne na Koroškem

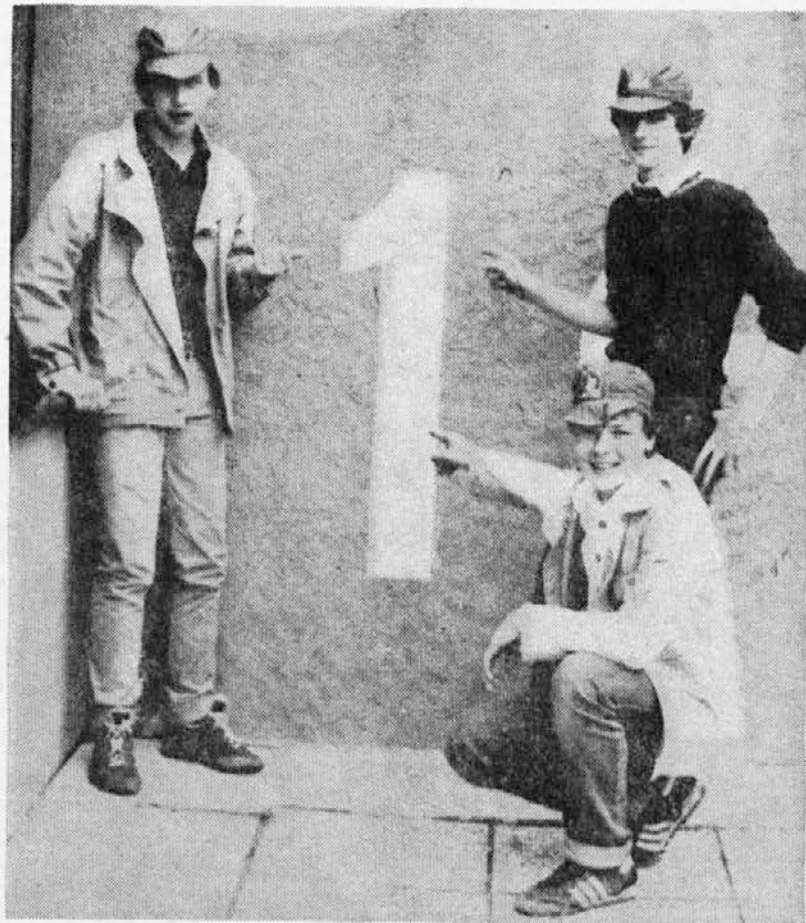
Srebrno plaketo OK ZSMS Ravne na Koroškem prejme:

Aktiv mladih združnikov, Prevalje
Bronasto plaketo OK ZSMS Ravne na Koroškem prejme:

OO ZSMS UGASLE PEČI, Prevalje.
Osnovne organizacije ZSMS pa svojim najaktivnejšim članom podeljujejo bronaste znake ZSMS

Vsem nagrajencem iskreno čestita tudi uredništvo Mladega fužinarja.

Marjana Kjorpenčev

Sebi, Lovro in Matjaž s Prevalj so bili najboljša ekipa SLO v Novi Gorici.

ki smo jo izdelali v Železarni Ravne. To štafeto je TITO sprejel zadnjo.

Potem smo imeli prosto. Ogleдали smo si Beograd in spoznali, da je res lepo in veliko mesto. Tu so tuje ambasade, vile, nebotičniki, parki, hoteli.

Pa vendar smo komaj čakali, da bo ura sedem zvečer. Toliko ljudi še nisem srečala. Bili so res od Vardarja pa do Triglava.

Ko so se vrata stadiona JLA odprla, se je množica mladih začela valiti proti vratom in čez pol ure je bil stadion nabit poln. Vrelo je, in ko je zadonela himna, se je razlegla pesem. Pridrveli so najmlajši in se razigrali po igrišču.

Začelo se je. Mladi v pisanih barvastih kompletih, vojaki z zastavami ter mladi glasbeniki in recitatorji so pokazali svoje znanje in umetnost. Nepozabno. Barvaste rakete in pesem Čarovniki, vse je bilo tako, kot da sanjam.

Najlepši in najveličastnejši pa je bil prihod TITOVE ŠTAFETE. Podajale so jo roke mladih, ki jih čaka še veliko dela in naporov, da bomo obdržali prihodnost lepo. Zadnji jo je ponesel rudar v modri uniformi. Solze so privrele same. »MI SMO TITOV, TITO JE NAŠ« je donelo po vsem stadionu in za konec se je zopet razlegala pesem »DRUŽE TITO, MI TI SE KUNEMO«.

Bil je to dogodek, ki sem ga najbrž doživela prvič in zadnjič. Nova prijateljstva, nova spoznanja bodo ostala v meni vedno. Spoznala sem, da mladi Tita ne bomo pozabili, nikoli in nikdar. Živi in njegovo ime bo zapisano v zgodovino.

Danica Kristan

OBČINSKO TEKMOVANJE IZ SPLOŠNEGA LJUDSKEGA ODPORA IN DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Na osnovni šoli Prežihovega Voranca na Ravnah so se zbrali mladi iz vseh osnovnih šol v ravnški občini, da se pomerijo v znanju na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Tekmovanje je bilo sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela.

V teoretičnem delu (pisanje testov) so učenci morali pokazati znanje na raznih področjih. Poznati so morali zdravilne rastline, protipožarno varnost, cestnoprometne predpise, SLO in DS, civilno zaščito, orientacijo in topografijo ter organiziranost in delovanje ZSMS. Najboljši sta bili I. in II. ekipa OŠ Miloša Ledineka iz Črne.

Veliko spretnosti so pokazali pri nujenju prve pomoči ponesrečencem. Najboljša je bila I. ekipa COŠ Koroški jeklarji pod vodstvom Brede Petelinc. Pri streljanju z zračno puško je bila najboljša I. ekipa OŠ Franja Goloba Prevalje.

Na terenu so sestavljali in razstavljali puško M-48, prav tako so jo morali znati opisati, preverjali so prometne predpise in požarno varnost ter pokazali znanje iz orientacije in topografije.

REZULTATI

1. II. ekipa OŠ Miloša Ledineka, Črna (vodja: Silvester Palanc) 2040 točk
2. I. ekipa OŠ Miloša Lednika, Črna (vodja: Gorazd Čarf) 1980 točk
3. II. ekipa COŠ Koroški jeklarji, Ravne (vodja: Simona Prevovčič) 1958 točk
4. I. ekipa OŠ Prežihov Voranc, Ravne (vodja: Monika Cigale) 1945 točk
5. II. ekipa OŠ Franja Goloba, Prevalje (vodja: Ivan Hafner) 1877 točk
6. I. ekipa OŠ Franja Goloba, Prevalje (vodja: Borut Tinta) 1844 točk
7. I. ekipa COŠ Koroški jeklarji, Ravne (Breda Petelinc) 1837 točk
8. II. ekipa OŠ Prežihov Voranc, STROJNA, (vodja Anka Mavrel) 1801 točka
9. II. ekipa OŠ Franca Pasterka Lenarta, Mežica (vodja: Matjaž Kitek) 1754 točk
10. I. ekipa OŠ Franca Pasterka Lenarta, Mežica (vodja: Boštjan Potočnik) 1749 točk.

MODROST SUFIJEV

Nihče se ni od mene naučil streljati z lokom, ne da bi kasneje iz mene naredil tarčo.

**

Zveži dve ptici. Ne bosta mogli leteti, čeprav bosta imeli dva para kril.

Rock skupina Fenomen

Ta skupina je sestavljena iz Mežičanov: solo kitara — Metod Vuk, bas kitara — Samo Burzič, bobni — Zoran Jež, orgle — Samira Burzič.

V kratkem obdobju delovanja je skupina izvedla že veliko plesov in mladini se je predstavila kot skupina, ki bi rada še kaj dosegla. Gostovala je že v Mariboru in Titovem Velenju. Bend ima v svoji skupini dobro orglistko Samiro, ki ima šele petnajst

let. Imajo tudi nekaj svojih pesmi, kot npr. »Mateja«, ki jo danes prepeva že marsikatero dekle.

V skupini se dobro razumejo, pojejo vsi, razen bobnarja.

Po začetnih uspehih so se vsi zagrizli v delo, da bi se izpopolnili. Radi bi se namreč pojavili na radiu in se še bolj uveljavili.

Franjo Tomaž

Skupina Fenomen

Učenci osnovnih šol pišejo

OBRAMBNI DAN

25. aprila 1984 so na osnovni šoli Prežihovega Voranca na Ravnah potekale aktivnosti z obrambno vsebino. Vključili smo se tudi taborniki odreda »Koroški jeklarji.« Pripravili smo traso za učence nižje in srednje stopnje ter vprašanja iz prve pomoči, orientacije in taborništva nasploh. Naloge smo uspešno opravili in se po končanem pohodu zbrali na Navrškem vrhu. Prisluhnili smo programu in razglasitvi tekmovanja.

Vodniki taborniki

TABORNIKI ZBOR — PO TITOVU POTI

V četrtek, 24. maja, smo se zbrali pred taborniško sobo na Čečovju. V vrsti smo šli do avtobusa. Na njem smo odstopali sedeže starejšim. Do Prevalj smo se peljali z avtobusom, nato smo šli peš. Na Poljani smo

RAZSTAVA ROČNIH DEL

Mladinci OO Del. skupnosti za računovodstvo, gospodarjenje in posebne finančne službe smo v počastitev 1. maja in OF organizirali razstavo ročnih del zaposlenih v teh skupnostih. Večino del, razstavljenih v avli uprave Železarne Ravne, smo prispevali mladinci. Razstavljali smo makrameje, vezene in kvačkane prtičke in prte, gobeline, žgane slike na vezanih ploščah in še druga ročna dela. To kaže, da znamo tisti prosti čas, kolikor ga še imamo, koristno izrabiti. Seveda pa je za izdelavo ročnih del potrebna tudi potrpežljivost in nadarjenost. Razstava je bila sodelavcem všeč in želimo si več takih in podobnih. Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili vsem, ki so prispevali svoja dela, in vsem, ki so pomagali pri organizaciji in aranžiranju.

Nada Matija

se postavili v vrste. Povedali smo taborniško zaobljubo. Korajžno smo sprejeli izkaznico. Rutič nismo dobili, ker jih je bilo premalo. Pripravili smo kulturni program. Recitirala sem pesem Maršalu Titu.

Nekaj časa smo še tekmovali, potem smo se odpeljali z avtobusom domov. Vesela sem, da sem bila sprejeta v taborniško organizacijo.

Natalija Hudrap, 3. a

ODREDOV MNOGOBOJ

26. maja smo se ob 8.30 zbrali v parku pred spomenikom Prežihovega Voranca. Postavili smo jambor in nanj obesili taborniško in slovensko zastavo. Pričeli smo s programom. Razdelili smo se v skupine, kakor smo tekmovali na področnem mnogoboju. Pripravljali smo se v šestih panogah. Te so bile: vozli, lokostrelstvo, premagovanje ovir, postavljanje šotorov, igranje med dvema ognjema in postavljanje ognjev. Ko je vsaka skupina pridobila večino, smo imeli počitek in malico. Po malici smo se odpravili pod Poseko, kjer nam je tovariš povedal nekaj o pripravi in postavitvi ognjev. Nabrati smo dračje in palice različnih velikosti. Nato smo pripravili ogenj in ga tudi zakurili. Ker so bile pri izbiri materiala in pri postavljanju še pomanjkljivosti, je tovariš z vodom »Zasnežena gora« postavil ogenj. Bili smo navdušeni. Nato smo se odpravili v park, kjer je bil zaključek.

Sončen dan je bil. Naučili smo se in zvedeli veliko novega. Morda bom kdaj svoje znanje prenašala na mlajše?

Bernarda Prepadnik, 5.c

ŠTIRI LETA PRI NOVINARSKEM KROŽKU

Štiri leta pri novinarskem krožku — to pač ni od muh. Vse skupaj se je začelo v petem razredu. Večkrat sem prišla, napisala kakšen spis in — ostala.

Kaj delamo? V ospredju je življenje na šoli. Smo pač novinarji in širšemu krogu ljudi je treba pokazati, kdo smo, kaj delamo, s čim se ukvarjamo. Potem so tu razni intervjuji in ankete, ki so prav zanimive. Pa dopisovanje z mladimi Slovenci, ki živijo na Švedskem. In šolski radio in še in še. Cel kup prijetnih in koristnih stvari. Človek si ne bi mislil, kaj vse lahko spraviš na papir. Če mi verjamete ali ne — zelo rada bi postala novinarka. Vsa stvar mi je všeč in to je zelo zanimiv in razburljiv poklic. Vem, mnogo let bom morala pridno delati, da bom dosegla svoj cilj. Toda če si vztrajen, ni nič nedosegljivo.

Osem let šole je to bilo in štiri leta novinarskega krožka. Ne bi rekla, da tako hitro mine. Jeseni pa spet nova šola, novi obrazi, in morda tudi nov novinarski krožek. Nikdar ne veš!

Veronika Pušnik
8. a razred,
novinarsko-dopisniški krožek
OŠ Prežihov Voranc

17. FESTIVAL DELA MLADINE JUGOSLAVIJE

Festival je tradicionalna delovna tekmovalna akcija, kjer mladi, ki so se opredelili za proizvodne poklice, učenci šol usmerjenega izobraževanja, pokažejo osvojeno strokovno znanje in veščine. Festival dela se je začel pred 17 leti. Pobudniki so bili: Lajoš Engler, Bogdanka Lalič, profesorja iz Zrenjanina, in novinar Mladosti Petar Stanšič.

Festival ima predvsem nalogo, da popularizira in afirmira »delavske« poklice, ni pa mogoče prezreti njegove vloge pri zblizjevanju mladih iz vse domovine pri širjenju bratstva in enotnosti ter tovarišstva. Pomen, ki ga ima taka oblika angažiranja mladih, se je potrdil tudi z dolgoletnim pokroviteljstvom tov. Tita. Od leta 1981 je pokrovitelj festivala svet Zveze sindikatov Jugoslavije.

Letos je bil festival dela v Loznici od 18. do 20. maja. Mladi so se lahko v znanju pomerili v 41 poklicih. Prijavljenih je bilo 117 ekip, vseh tekmovalcev pa je bilo 1524.

Največ možnosti za dobro uvrstitev so imele ekipe, ki so bile popolne. Popolna pa je bila ekipa, če je štela 5 članov.

Prvo mesto je osvojila Loznica, potem sledijo Beograd, Banja Luka, Maribor in Ljubljana. Iz občine Ravne na Koroškem je sodelovala šestčlanska ekipa v sestavi:

	mesto	tekmovalcev
1. ŠUMNIK Marko — strugar	24.	101
2. ČEVNIK Jože — ključavničar	21.	62
3. FERK Ljubo — avtomehanic	30.	52
4. JOVANOVIČ Slavko — brusilec	10.	40
5. KRANJC Milan — strojni ključavničar	27.	105
6. JANIŽ Ivan — rezkalec	21.	69

Mislil, da bi se leta 1988 lahko iz naše občine na festival dela odpravila številčnejša (popolnejša) ekipa, saj bo to tekmovanje v Mariboru.

V Loznici so nam pripravili bogat kulturni in zabavni program. Zapel je pevski zbor, zaplesala je folklorna skupina, prebrali so stihe znanih pesnikov, nazadnje je še zaigrala rock skupina nekaj svojih pesmi.

Tekmovanje je potekalo v soboto v dveh skupinah. Po končanem tekmovanju so nam zvečer pripravili rock koncert dveh znanih skupin. Najprej so za ogrevanje zaigrali »Lahki pingvini«, nato pa še »Rokeri sa Morave«. Koncert je bil v Banji Koviljači, to je lep turistični kraj, ki si ga je vredno ogledati.

Edita Pogorevčnik

Najmanj srednja šola za jeklarno

(Iz pogovora s francoskim strokovnjakom za vakuumsko tehnologijo G eraldom Gayem)

VAKUUMSKA OKSIDACIJA V JEKLARNI I

Letos februarja je začela delati vakuumsko naprava v jeklarni I. Medtem ko so pri zagonu enake naprave v jeklarni II lani sodelovali francoski strokovnjaki, so prvo šaržo po novi tehnologiji v »stari« topilnici vodili naši tehnologi in operaterji sami. Pri tem ni bilo posebnih problemov, kar dokazuje, da so naši metalurgi vakuumsko tehnologijo v nekaj mesecih povsem usvojili. V jeklarni I pa so zgradili še posebno napravo za vakuumsko oksidacijo nerjavnih jekel. Na zagon te so morali  e nekaj časa čakati — dokler niso dobili ustreznega kvalitnega materiala za obzidavo, ki je za uspešno vakuumsko oksidacijo v ponovci odločilnega pomena.

Končno so jeklarji dočakali dan, ko so lahko preizkusili tudi to napravo. Pri prvi šarži z vakuumsko oksidacijo, ki so jo naredili 30. maja, in  e pri nekaj nadaljnjih, je sodeloval priznani francoski strokovnjak za vakuumsko tehnologijo G erald Gay. Povprašali smo ga, kdaj in kako so pri njih začeli uvajati ta način izdelovanja jekla.

Povedal je, da so princip vakuumske oksidacije jekla začeli uvajati v industriji pred kakimi 30 leti. Pred 13 leti pa so Francozi postopek iz komore prenesli v vakuumsko ponovco. Tehnologijo so osvajali korak za korakom, največ težav so imeli z opeko za obzidavo ponovce. Trajalo je 4 leta, da so dosegli optimalne rezultate. Zdaj jim ta tehnologija omogoča, da na kar najbolj var en način pridobivajo poljubne vrste jekla najboljših kvalitete.

Seveda smo njihova dognanja in izkušnje — od Francozov smo to tehnologijo kupili — lahko pri nas uporabili  e pri prvem poskusu vakuumske oksidacije. Čeprav zagon nove naprave ne more miniti čisto brez zapletov, pa večjih težav ni bilo. Inženir Gay je pohvalil celotno skupino, ki je sodelovala pri zagonu,  e , da so vsi delali zelo zavzeto in so ostajali na  ih tu tudi po ves dan, kadar je bilo treba kaj popravljati. Glede strokovnih delavcev pa je dejal, da so sposobni jeklo po tem načinu izdelovati brez njegove pomoči in je prepričan, da si bo lahko čez pol leta z njimi  e izmenjal izkušnje in rezultate.

TEŽAVE FRANCOSEKEGA JEKLARSTVA

V naših sredstvih obve anja ne manjka poročil o težavnem položaju jeklarstva v Zahodni Evropi, o zmanjševanju proizvodnje, odpustih in  trajkih. Tudi Francija glede tega ni izjema.

Inženir Gay je dejal, da so v Franciji proizvedli največ jekla leta 1973. Od tedanjih 27 milijonov ton so proizvodnjo jekla do lani zmanjšali na 19 milijonov ton

letno. Manjša poraba je nastala zaradi splošne gospodarske krize, varčevanja, ker so države tretjega sveta začele same proizvajati jeklo, ki ga  e pred leti niso, in tudi zato, ker jeklo zamenjujejo drugi materiali, npr. plastika in aluminij. Zaradi zmanjšanja proizvodnje so vse velike jeklarske dr ube  e porabile denarne rezerve, zdaj naj bi jim pomagala tudi država, kajti računajo, da prihodnje leto nekatere ne bodo več sposobne plačevati davkov.

V zadnjih 10 letih so zmanjšali število zaposlenih za 40.000, v prihodnjih letih pa naj bi ga  e za 20.000. Da niso delavcev kar počez odpu ali, so si pomagali s predčasnimi upokojitvami. Starost ob upokojitvi so znižali s 65 na 60 let, nato na 55, v velikih koncernih celo na 50 let. Ob odhodu v predčasni pokoj dajo delavcu odškodnino, on pa se mora zavezati, da se ne bo ponovno zaposlil. Seveda je to zelo draga rešitev in  e bi proizvodnjo  e naprej zniževali, je vprašanje, od kod bi dobivali denar za pokojnine in druge socialne ugodnosti. Drugo vprašanje pa je, kdo bi moral  e ostati brez dela, saj pokoininske dobe ni več mogoče zniževati. Mnogi v Franciji trdijo, da bi morali odpustiti tuje delavce, na bi bil problem nezaposlenosti za Francoze rešen. Toda ni mogoče kar tako zavreči ljudi, ki jih je francosko gospodarstvo v dobi konjunktore potrebovalo in privabilo največ iz afriških držav.

Tako je zdaj v Franciji dokaj težko dobiti zaposlitev, predvsem mladim. Laže je tistim z izobrazbo in poklicem. V jeklarno, v kateri je zaposlen Gay, ne sprejmejo nikogar z manj kot srednjeoljsko izobrazbo. Tam izdelujejo samo specialna jekla. Vsak mora znati opravljati svoje delo in od-

govarjati zanj, drugače lahko v enem dnevu zapravi toliko, kolikor vse življenje ne more zaslužiti.

Pri peči npr. delajo trije tehniki z enakim znanjem in odgovornostjo — napreduje lahko najboljši in ne najstarejši. Pri njih so opustili sistem: topilec, 1., 2., 3. pomočnik, kot ga imamo pri nas.

Inženir Gay pravi, da je novi sistem res učinkovit in vsekakor boljši od prejšnjega. Morda se bo kdo vprašal, ali ga ne bi kdaj v prihodnosti kazalo uvesti tudi pri nas. Saj imajo tudi naši jeklarji v rokah dragocene materiale in zaradi neznanja ali neskrbnega dela gredo marsikdaj po tleh ali v zrak — milijoni.

DELOVNI ČAS, PREHRANA IN OTROŠKO VARSTVO

V času, ko je bil pri nas, je inženir Gay prihajal na šiht ob 8. uri, opoldne je hodil na kosilo, popoldne pa se je zopet vračal v  ezelarno. Tak delovni čas ima tudi doma; deljeno delajo vsi uslužbenci oziroma neproizvodni delavci. Pri nas bi bil v takem primeru gotovo problem s prehra-

no. V Franciji to rešujejo na različne načine. Največ delavcev se hrani v restavraciji blizu tovarne, ki jim prehrano subvencionira. Nekateri, ki s to hrano niso zadovoljni, jedo brez subvencije drugje, le manjši del pa doma.

Večina žensk je tudi v Franciji zaposlenih, toda  e je v dr zini več otrok, se ženi zaposlitev ne spleča. Osebnih dohodek namreč v primeru, ko sta zaposlena dva, mo no obdavčijo. Za otroke do tretjega leta imajo vrtnice, vendar lahko ostane otrok v njih največ tri ure na dan. Te vrtnice je treba plačevati, vendar zelo različno, nekateri imajo zastoj, nekateri plačujejo malo, drugi veliko, odvisno od dohodka na dr zinskega člana, pri tem pa je treba vedeti, da v Franciji mo no po pirajo dr zine z več otroki. Ve inomna v francoskih dr zinah majhnim otrokom priskrbijo varstvo na domu. Otroci od treh do šestih let imajo varstvo v vrtcih zastoj, starši jim plačujejo le kosilo.

Za naše razmere je seveda tak sistem predrag. Sicer pa tako nimamo dovolj vrtcev, da bi vanje mogli sprejeti vse otroke.

Mojca Potočnik

PODNEBJE ZA RAST USTVARJALNOSTI

Razstava tehničnih izboljšav v  ezelarni

Mlad časnikar, ki je spoštoval nasvete, izkušnje in modrost starejših, se je večkrat prepričal, da mu neki stavec ve natanko napovedati vreme prihodnjega dne. Kadarkoli so bile predvidene dr ubene prireditve na prostem, se je ta izjemni radovedne  podal k onemu starcu za vremensko napoved. Nekoč pa mu stavec ni mogel dati odgovora. Mladeni  se je začudil: »Zakaj pa ne?« Pošteni stavec je priznal, da mu je odpovedal radijski sprejemnik.

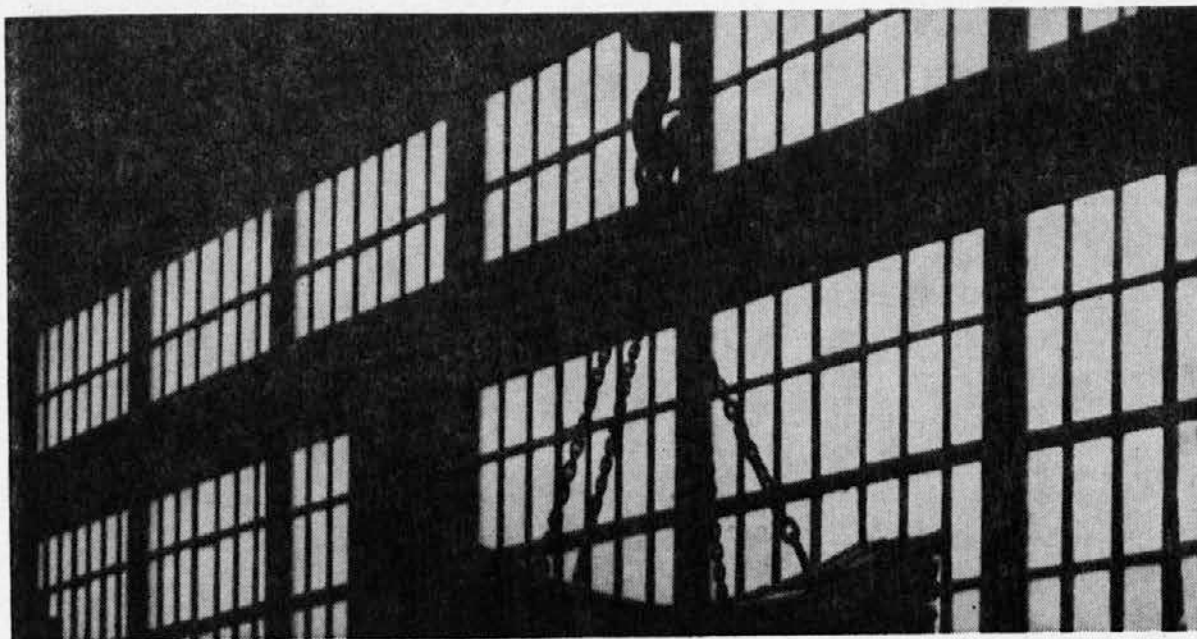
Anekdota je znana, ne vemo pa, katero radijsko oddajno postajo je stavec najbolj upošteval.

Kakor kaže, mora imeti človek kar precej izkušenj, da ve, kak-

 nim od nepodpisanih javnih obvestil sme verjeti. Najrajši vidimo,  e nam kdo s svojo osebo zagotovi resničnost, vrednost obvestil, besed.

Seveda sta pri vremenu zmerom vsaj dve možnosti, vendar je slab tisti kmet, ki slabo gospodari, ima pa zmerom za izgovor le vreme. Mi vsi smo nekdanji kmetje — pozabili pa smo, kar čuti kot potrebo kmet vsa  dan: misliti na pojutrišnjem. Poleg drugega ima v mislih zmerom tudi vreme, podnebje.

Tudi mi industrijci moramo misliti na podnebje — pa ne samo na tisto s temperaturo, temveč predvsem tisto, ki ga ustvar-

Zerjav

ja človek sam, tisto, ki omogoča rast novih tehničnih oblik in zvez. Edino upanje človeštva je ustvarjanje dobrega, lepega, uporabnega, zdravnega, razveseljujočega, tolažilnega... V tem spisu bomo govorili le o koristnem ustvarjanju na tehničnem področju.

Zelezarniški inovatorji in animatorji, odborniki izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav (DIATI) skušamo z razstavo tehničnih izboljšav pomagati ustvarjati takšno stanje človeških čustev in misli, da bomo (in bodo drugi) lahko v doglednem času rekli: »V železarni je tako ugodno podnebje, da spodbuja k inovacijam celo v vseh treh dolinah!«

Pa si pogledajmo, kakšni žarki zdaj napovedujejo lepše vreme! Plakati, ki podajajo prednosti različnih izboljšav, so spisani silno jedrnato, stlačeni pa tudi skoraj kot bilke v seneni kopi. Odbor inovatorjev in animatorjev (spodbujevalcev) inovacij je skušal prikazati kar največ na razmeroma majhnem prostoru. Razstavico lahko imamo za žarek sonca skozi oblake, ki mračijo podnebje slovenskega pa tudi federalnega tehničnega podnebja. Na tem področju slovenskega življenja moramo žal še zmerom upajoče ponavljati: »Vremena Krajncem (ni bilo zaželjeno govoriti 'Slovencem') bodo se zjasnila!«

Razstava, ki se bo selila po Koroskem in Štajerskem — morda jo bomo posodili tudi Gorenjcem — skuša dokazati, da so v vsaki dejavnosti možnosti tehničnih izboljšav. Ko bi ne bili številni animatorji tako prezasedeni z delom za vsakdanji kruh, bi se poskus dokaza v celoti posrečil. Zelo pridno so prispevali k razstavi iz TOZD Stroj in deli, Strojno-gradbeno vzdrževanje, Kontrola kakovosti, Razvoj proizvodnje in trga, Elektrotehniške storitve, Valjarna. Jeklovlek je še našel čas, težje je bilo ožeti Kovačnico, Vzmetarno, Jeklolivarno. Jeklarna, Kalilnica, Energija, Noži so ohranili strogo molččnost.

Precej pretresljiva je abstinenca Energije, saj po svetu organizirane izboljšave ravno v energetiki prinesejo največje prihranke.

No, morda smo v nekaterih službah-tozdih zelo sodobni, toda vseeno bi pomislili na to, da animator, ki nima časa za sodelovanje na razstavi, najbrž tudi drugače ne spodbuja k izboljševanju ali nagrajevanju. Vodilni v takih tozdih naj se spomnijo, da nobeno telo ne more biti hkrati na dveh mestih in da se v času nič ne zgodi nič.

Razveseljivo je sodelovanje Tovarne rezalnega orodja in Armatur. En plakat je res lep, vsi pa bogati z novostmi.

Da je razstava odraz navdušenja v posameznih okoljih, potrjuje precej plakatov, ki prikazujejo nenagrade inovacije. Tako razložimo razmeroma majhne odstotke prijavljenih izboljšav v primerjavi s tehnološko razvitim svetom. Izdelki dajejo tudi upanje v pravo ustvarjalno usmeritev, saj je več kot polovica od prikazanih izboljšav sad para ali skupine inovatorjev.

Namen razstave je, kot rečeno, ustvarjanje ugodnega podnebja. S propagando bi radi ustvarili potencialno energijo, pritisk javnega mnenja, ki bo olajšalo rast novih idej (misli), načinov mišljenja.

Društvo DIATI bi rado dvignilo zavest o potrebi po tehničnem arjanju, da bomo ohranili, kar imamo. Rado bi obudili ponos, da ne bomo podpirali poniževanja naših bratrancev, živčih onstran državne meje. Kar je storil naš prednik Puh (pisano po nemško Puch), lahko stori tudi naš (moj) duh, si dopovejmo.

Zdaj je morda še prezgodaj govoriti o prizadevnosti, pridnosti, vztrajnosti, požrtvovalnosti..., ki so jih pokazali člani odbora DIATI, ko so gradili in oblikovali razstavo. Prav bi bilo, da se vsak sodelavec oglasi ter tudi tako — imel bo namreč še tudi težje naloge — pomaga omogočiti prost polet misli v nov svet.

Avtorje izboljšav imamo — poznamo pa jih premalo. Oglejmo si razstavo, ki pohvali vsaj nekatere od njih.

In kar je glavno: zavedajmo se, da je naloga, s katero se, navidez, hvali DIATI, v resnici skupni daljni cilj — inovacijski sistem.

Mag. Franc Uranc

Njen del dneva

stilo za izboljšavo peskalnega stroja G-1100, s čimer so zmanjšali stroške vzdrževanja in skrajšali zastoje. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 4.116.332 din. Nadomestilo znaša 145.521 din, avtorji pa si ga delijo na enake dele.

Ludviku Kajnihu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 6000 din za izdelavo priprave pri ravnanju pokrovov, s čimer je izboljšal kontrolo. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD VALJARNA

Maksu Pšeničniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 17.393 din za pocenitev obdelave prečnih izvrtin na sklopkah za srednjo progno. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 171.012 din.

Vilijemu Irmanu in Francu Gostenčniku IV. je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za predelavo obzidave pokrovov globinskih peči, s čimer sta zmanjšala stroške obzidave in povečala vzdržljivost. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 7.274.748 din. Nadomestilo znaša 119.341 din, pri delitvi pa sta udeležena Irman s 60 in Gostenčnik s 40 odstotki.

Romani Škrubejevi je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 49.445 din za spremembo kalibracije lahke proge pri valjanju profilov 8 do 18 mm, s čimer so se zmanjšali zastoji in prihranilo se je pri valjih. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 2.723.896 din.

Stanku Triglavu, Seadu Karadži, Francu Lončarju, Vilijemu Irmanu, Francu Gostenčniku in Albinu Rečniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo izolacije stranskih sten in pozidave obokov na globinskih pečeh, s čimer so zmanjšali stroške vzdrževanja. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.271.120 din. Nadomestilo znaša 37.110 din, avtorji pa si ga dele na enake dele.

Janezu Kovačiču in Muharemu Selimoviču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 6000 din za zmanjšanje hrupa na krožni žagi za razrez profilov.

Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, nadomestilo pa si avtorja delita na polovico.

TOZD ORODJARNA

Francu Čebulju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5000 din za izboljšavo struženja izvlačnih prstanov, s čimer je povečal produktivnost. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD STROJI IN DELI

Vinku Vivodu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5000 din za uporabo rabljenih trdokovinskih ploščic. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Skupini 17 avtorjev na čelu z Jankom Gnamušem je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za osvojitve tehnologije reparaturnega varjenja, s čimer so omogočili popravila izdelkov, izgotovljenih na končne mere. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 24.329.597 din. Nadomestilo znaša 410.050 din, pri delitvi pa so udeleženi z deleži od 4 do 20 odstotkov.

Mirku Gorenšku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 28.013 din za zamenjavo odkovkov z odlitki pri delih stiskalnic, s čimer je pocenil vložek in obdelavo. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.148.048 din.

Jožetu Močivniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 20.089 din za uvedbo poliranja središčnih gnezd z ročnim vrtnalnim strojem, s čimer je povečal produktivnost. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 210.951 din.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

Roku Šumniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 2797 din za izdelavo priprave pri vrtnanju diskov, s čimer je odpravil zarisovanje. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 20.382 din.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Dominku Jelenu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 5181 din za izdelavo šestih delovnih priprav pri proizvodnji zračnih motorjev. V četrtem in

INOVACIJE

V marcu in aprilu so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD JEKLARNA

Izetu Osmanagiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 51.060 din za izboljšavo tesnjenja opek pri postavljanju livnih plošč. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.591.200 din.

Ivanu Štrucu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 12.310 din za izboljšavo glave grabilca na pripravi vložka, s čimer je prihranil pri vzdrževanju. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 186.900 din.

Milovanu Božičku in Milanu Butolenu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo za izboljšavo pogona voza za prevoz taline med halama v stari jeklarni. Z izboljšavo sta se povečali varnost in zanesljivost transporta, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo znaša

20.000 din, pri delitvi pa sta udeležena Božičkov z 80 in Butolen z 20 odstotki.

TOZD JEKLOLIVARNA

Andreju Plohu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 49.348 din za izboljšavo tehnologije litja ohišij ventilov. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.161.692 din.

Otmariju Lešu in Jožetu Sedelšaku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za predelavo 500-kilogramske VF peči v mini livarni, s čimer sta povečala produktivnost in podaljšala vzdržljivost obzidave. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 8.598.652 din. Nadomestilo znaša 201.352 din, pri delitvi pa sta udeležena Leš s 96 in Sedelšak s 4 odstotki.

Jakobu Ivartniku, Zdravku Dobrovniku, Milanu Ferariču in Marjanu Vančini je bilo dodeljeno drugo nadome-

TIMI V ŽELEZARNI RAVNE

V ponedeljek, 4. junija 1984, so raziskovalci iz Železarne Ravne v radijski oddaji »Rezervirano za...« poročali o organiziranosti raziskovalne dejavnosti v naši delovni organizaciji. Oddaja je bila dopoldne, zato je večina delavcev ni mogla slišati. Menimo, da je prav, če nekatere ugotovitve na kratko povzamemo.

Dr. Jože Rodič je povedal, da so timi organizirani po sistemu projektne organizacije. Vsak član tima ima svojo dolžnost, za nobeno področje pa ne moreta biti zadolžena dva, da se ne bi zanašala drug na drugega. V posameznem timu sodelujejo strokovnjaki iz različnih tozdov, včasih tudi izven železarne.

Strokovnjaki, ki sodelujejo v timih, so še najmanj navdušeni nad poročanjem. Vsaka dva meseca morajo na skupnem sestanku poročati o poteku projekta. Le na ta način je mogoče sproti ugotovljati, ali se projekt približuje cilju ali ne. Če se mu ne, je treba poiskati pomoč, če pa se pokaže, da ni izvedljiv iz finančnih ali kakih drugih razlogov, je treba tim razpustiti. Disciplina je potrebna, vendar timsko delo ravno v tem pogledu še šepa.

Timsko delo omogoča povezovanje strokovnjakov znotraj delovne organizacije, kakor tudi povezavo delovne organizacije z raziskovalnimi institucijami, zelo primerno pa je tudi zato, ker omogoča vključitev mladih strokovnjakov v raziskovalno delo.

O tem je v oddaji govoril dipl. inž. **Andrej Kokalj**, ki se je zaposlil, ko smo v železarni dobili nov kovaški stroj. Timsko delo mu je omogočilo, da je prevzel naloge, ki jih sam ne bi zmož, s pomočjo izkušenih strokovnjakov je kmalu obvladal proizvodnjo in tehnologijo. V kratkem času so začeli na kovaškem stroju kovati nove kvalitete jekel in izpopolnili so tehnologijo do take mere, da so jo lahko prodali firmi v Aostii v Italiji.

Magister **Milan Švajger** deluje v timu za jeklarstvo. Pri raziskavah za Jeklarstvo se povezuje s strokovnjaki iz Štor, z Jesenic in Metalurškega inštituta in fakultete. V njegovem primeru se linijske zadolžitve že delno pokrivajo s projektnimi nalogami. Jeklarski tim naj bi sprejemal ali zavračal tudi inova-

cijske predloge. Po Švajgerjevem mnenju je oblika timskega dela zelo primerna za ljudi, ki nimajo lastne iniciative, v skupini pa dobro delajo.

Dipl. inž. **Jože Segel** je vodja službe za avtomatizacijo proizvodnih procesov. Za posamezne projekte se oblikujejo timi, v katerih sodelujejo računalničarji, metalurzi in električarji ter strokovnjaki z Metalurškega inštituta. Prvi tim je začel delovati, ko smo v železarni začeli uvajati procesni računalnik. Rezultati so bili kmalu opazni in so še danes pomembni, prispevali so k racionalizaciji proizvodnje jekla. Danes že prodajamo znanje v obliki programov. Naši strokovnjaki pomagajo uvajati procesni računalnik v Rudniku Mežica, v Železarni Štore, z avstrijsko firmo Inteco so ustanovili mednarodni tim, ki raziskuje elektro pretaljevanje jekla pod žlindro in v Avstriji že prodajajo programe za zelene dolarje.

Pred kratkim so Segel in njegovi sodelavci dosegli, da je lahko tudi delo, ki ga opravijo po službeni dolžnosti, prikazano kot inovacija.

Vse od začetka timske organiziranosti deluje v železarni tim za energetiko, ki ga vodi mag. **Dušan Vodeb**. Sodelujejo strokovnjaki iz metalurških, predelovalnih obratov in energetiki. Rešujejo razvojne naloge in sprotne probleme v zvezi z energijo.

Dr. Franc Vodopivec z Metalurškega inštituta v Ljubljani je poudaril, da je timsko delo zelo pomembno za sodelovanje inštituta s slovenskimi železarnami. Strokovnjakom inštituta omogoča, da sodelujejo pri raziskavah v materialni proizvodnji. Raziskave v delovnih organizacijah se navadno končajo, ko je izdelek komercialno uspešen. S tem pa strokovno delo še ni končano. Dopolniti ga je treba še z osnovnimi fizikalnimi in kemijskimi raziskavami, ki naj povedo, ali je mogoče proizvodnjo še izboljšati ali poceniti.

Strokovnjaki Metalurškega inštituta in tudi drugih raziskovalnih institucij si prizadevajo, da bi ukinili mejo med raziskovalnimi ustanovami in tovarnami. Prvi imajo več teoretičnega znanja, drugi več izkušenj. Strokovni timi ob obojim omogočajo, da lahko znanje združijo in medsebojno obogatijo.

Mojca Potočnik

petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 32.176 din.

Ivan Gostenčniku in Jožetu Kosu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo kaljenja ščitnikov pri kladivih RRR-10. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 163.355 din. Nadomestilo znaša 9376 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

TOZD VZMETARNA

Ivanu Miheliču, Maksu Jeleni in Emilu Poriju je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo za izboljšavo matrice pri sekanju vezi. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 468.730 din, v drugem in tretjem letu pa poprečno letno za 536.700 din. Nadomestilo znaša 70.459 din, pri delitvi pa so udeleženi Mihelič s 50, Jelen in Pori pa s 25 odstotki.

Istim avtorjem dodatno z Jožetom Časom je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo vsakemu po 7000 din za izdelavo lopute pri koračni peči. Z izboljšavo so odpravili nastajanje kratkega stika in zmanjšali toplotne izgube.

Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD TRO

Bojanu Jehartu, Emilu Ramadanoviču in Slavku Pangercu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 175.000 din za izdelavo stroja za brušenje profilov na rezkarjih, s čimer so nadomestili uvoz.

Aloju Verboletu je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 17.595 din za izboljšavo brušenja svedrov, grezil in drugega orodja. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 206.587 din.

Ivanu Kosu in Jerneju Novaku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za uvedbo zračnega vpenjanja krožnih žag in rezkarjev pri povrtavanju. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 2.768.011 din. Nadomestilo znaša 100.090 din, pri delitvi pa sta udeležena Kos s 60 in Novak s 40 odstotki.

Štefanu Prosenču in Adiju Bračunu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo vpenjanja perforiranih no-

žev pri brušenju na dolžino. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 96.520 din. Nadomestilo znaša 7508 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Zmagu Steharniku in Jakobu Paradižu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo vpenjanja rezkarjev grč. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 436.736 din. Nadomestilo znaša 31.240 din, pri delitvi pa sta udeležena Steharnik s 60 in Paradiž s 40 odstotki.

cijo povečan dohodek tozda za 235.177 din. Nadomestilo znaša 12.070 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

TOZD KOVINARSTVO

Rafaelu Žerovniku je bilo dodeljeno 6311 din za racionalizacijo tehnologije izdelave nožev za bagerske lopate. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 86.229 din.

Jožetu Kramerju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 1808 din za skrajšanje vzvoda za bagersko lopato, s čiš-

Vsakanji motiv iz tozda Energija

Antonu Praperju in Martinu Novaku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo vpenjanja rezkarjev za miniaturni spoj. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 296.900 din. Nadomestilo znaša 15.822 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Stanku Jehartu in Martinu Novaku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo vrtnja vpenjalnih glav za ekscentrično vrtnje. V drugem in tretjem letu je bil z uporabo inovacije povečan dohodek tozda poprečno letno za 16.023 din. Nadomestilo znaša 2180 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Maksu Miklu in Matevžu Potočniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo stružne glave, s katero se dosega znatno večja produktivnost. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 761.050 din. Nadomestilo znaša 42.920 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Stanku Jehartu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 8679 din za izboljšavo tehnologije rezkanja zagovzd. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 106.204 din.

Ivanu Kosu in Mirku Kragelniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo strojčka za signiranje svedrov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 280.000 din. Nadomestilo znaša 23.375 din, pri delitvi pa sta udeležena Kos s 90 in Kragelnik z 10 odstotki.

Ivanu Ajdu in Martinu Novaku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo tehnologije rezkanja nožev betzner. V prvem letu je bil z inova-

mer je prihranil pri vložnem materialu. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 15.911 din.

Francu Kramerju in Rafaelu Žerovniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 9506 din za izdelavo priprave za gretje ležajev. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, nadomestilo pa si avtorja delita na polovico.

Milanu Volerju in Rafaelu Žerovniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 22.200 din za izboljšavo varilnega avtomata, ki je omogočila tudi varjenje tanjših pločevine. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, nadomestilo pa si avtorja delita na polovico.

TOZD ARMATURE

Feliks Krivonogu in Rajku Helblu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo vpenjalnega trna pri obdelavi odpiralnih ročic ventilov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 104.627 din. Nadomestilo znaša 10.760 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Feliks Krivonogu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 2.853 din za izdelavo priprave, ki se uporablja pri obdelavi utorov na palicah lopustastih ventilov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 13.540 din.

Istemu avtorju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 5662 din za izdelavo priprave pri rezkanju pozicijskih lopustastih ventilov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 36.927 din. Pri vseh treh inovacijah sta se povečali produktivnost in kakovost.

TOZD SGV

Mirku Brodniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5000 din za spremembo tolerance na osovinah za pogon voza na kovaških pečeh. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD ETS

Alojzu Čehu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 11.000 din za izdelavo preizkuševalnika dušilk pri živosrebrnih dušilkah, s čimer je zmanjšal okvaro žarnic. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD RPT

Ivanu Marošku, Ivanu Šteharniku in Alojzu Skrivarniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 33.187 din za izdelavo čistilnika obrusov, s čimer so nadomestili uvoz in prihranili 461.314 din. Pri delitvi so udeleženi Marošek s 60, Šteharnik in Skrivarnik pa s po 20 odstotki.

Del. skupn. za gospodarjenje

Jožetu Šeglu, Antonu Vučku, Viktorju Pačniku, Janku Štimnikarju in Jožetu Zlofu je bilo dodeljeno prvo na-

domestilo za prodajo programskega paketa KEM 110 in LIV 110, s čimer so povečali dohodek delovne skupnosti za 1.139.408 din. Nadomestilo znaša 48.818 din, pri delitvi pa so udeleženi Šegel s 35 odstotki, Vučko s 30, Pačnik in Zlof z 10 odstotki ter Štimnikar s 15 odstotki.

Jožetu Šeglu, Poldetu Rancu, Mitji Živiču, Milanu Švajgerju, Ivanu Cigaletu in Jožetu Rodiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za prodajo paketa ESR-BASIC, s čimer so povečali dohodek delovne skupnosti za 2.526.640 din. Nadomestilo znaša 81.834 din, pri delitvi pa so udeleženi Šegel s 35, Ranc s 30, Živič s 15, Švajger z 10, Cigale in Rodič pa s 5 odstotki.

Dragu Kerbevu, Alenki Dolinškovi, Jožefi Mlakarjevi in Mariji Praperjevi je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za prodajo programskega paketa za obdelavo glavne knjige, s čimer so povečali dohodek delovne skupnosti za 680.000 din. Nadomestilo znaša 34.860 din, pri delitvi pa so udeleženi Kerbev s 40, Dolinškova s 30, Mlakarjeva z 10 in Praperjeva z 20 odstotki.

Franjo Krivec

ZELENA LUČ ZA VALJE?

V letošnji 3. št. Informativnega fužinarja smo že pisali o uspehih in možnostih prodaje valjev na tuja tržišča, pa tudi o ovirah, ki tozdu Stroji in deli preprečujejo, da bi povsem zadovoljili zahteve in želje kupcev glede rokov, kvalitete in dimenzij valjev. Odgovorni za proizvodnjo valjev so prepričani, da se problematika prepočasi rešuje, zato želijo, da o tem v našem glasilu ponovno pišemo.

Orodne valje v tozdu Stroji in deli izdelujejo že 15 let, zadnja štiri leta pa je to proizvodnja intenzivnejša in z valji so se uveljavili na tržiščih Zahodne Nemčije, ki je posrednik še za druge države, Belgije, ZDA in Kanade. Velike možnosti so tudi za prodajo valjev na Vzhod, predvsem v Romunijo, Češkoslovaško in Sovjetsko zvezo.

TEŽAVE IN PREDNOSTI

Kljub nedvomnim uspehom, ki so jih Stroji in deli dosegli pri izdelavi in prodaji valjev, pa imajo odgovorni za to proizvodnjo v tozdu občutek, da jih v železarni obravnavamo le kot postranski privesek ostale proizvodnje.

Težave so naslednje: Stroji za obdelavo valjev niso postavljeni skupaj v posebnem prostoru, ampak so pomešani med obdelovalnimi stroji za druge izdelke. Čeprav je na ta način mogoča racionalna izraba strojev (stroj dela tisto, kar je v določenem trenutku potrebno), pa to za kvaliteto valjev ni dobro, saj jih je treba prevečkrat prenašati, pri tem pa se lahko poškodujejo. Še posebej neprijeten je prevoz nezaščitenih valjev v špedicijo, kajti v proizvodni hali ni prostora, da bi jih zapakirali in pripravili za odpremo.

Za valje bi bila torej potrebna dovolj velika nova proizvodna dvorana, v kateri bi bilo mogoče valje obdelati na enem mestu od začetka do konca.

Druge pomanjkljivosti obdelave valjev so zastareli stroji. Z njimi je težko doseči predpisano mikrosko natančnost, ali pa to zahteva več truda in časa, kar ni v prid produktivnosti in ekonomičnosti proizvodnje. Potrebno bi vsaj nekaj sodobnih obdelovalnih strojev.

Največje težave pa povzročajo proizvodni valjev toplotna obdelava.

Zmogljivosti kalilnice so daleč premajhne, naprave pa so premalo sodobne, da bi ustrezale zahtevni tehnologiji obdelave valjev.

Zmogljivosti kalilnice bi bilo treba kar najhitreje povečati in posodobiti, saj imajo zaradi toplotne obdelave težave vsi mehansko predelovalni obrati.

Valji so izdelek, pri katerem močno oplemenitimo naše ravenko jeklo. V železarni smo sposobni izdelati vse kvalitete jekel, ki so potrebne za najrazličnejše vrste valjev. Sodobne naprave v jeklarni in kovačnici to omogočajo, čeprav se zaradi slabega vložka pogosto pojavljajo napake v materialu, ki povzročajo tudi reklamacije in nezadovoljstvo zahtevnih kupcev. Kljub temu so v Strojih in delih dokazali, da so sposobni narediti najboljše valje, saj so jih že veliko prodali.

Prednost tega izdelka je tudi v tem, da je orodje, ki se obrablja. Tržišče ga bo vedno potrebovalo, medtem ko se s stroji kmalu zasiti. Naši komercialisti bi morali sistematično obdelati jugoslovansko tržišče in ugotoviti, koliko valjev potrebujejo domače valjarne. Doslej so namreč valje večinoma kupovale na Zahodu, kamor pa jih mi izvažamo. Ko bi imeli v železarni dovolj velike zmogljivosti, bi torej lahko nadomestili uvoz dragocenega izdelka za jugoslovansko industrijo.

ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE V STROJIH IN DELIH

V tozdu Stroji in deli so se odločili, da bodo valjem dali enakovredno mesto kot ostali proizvodnji. Oblikovali so tri proizvodne enote, ki gospodarijo dokaj samostojno: strojegradnja, individualna proizvodnja in valji. Vsaka enota samostojno načrtuje mesečni proizvodni plan, glede na uresničevanje tega plana se delavcem posamezne enote obračuna osebni prispevek, pri čemer je odločilna tudi kvaliteta. Novo je še to, da so imeli prej skupno pripravo dela, zdaj so enote tehnološke celote, od priprave dokumentacije do končne obdelave. Ogrevajo pa se tudi za to, da bi bil OP delavcev drugih tozdov, ki delajo zanje, odvisen od uspešnosti teh enot. Gre za delavce RPT in Komeriale, ki pripravljajo dokumentacijo in skrbijo za prodajo njihovih izdelkov.

Ravnatelj Jože Potočnik je povedal, da so novo organizacijo uvedli maja in bo na preizkušnji šest mesecev. Oktobra bodo analizirali rezultate in se odločili, kako bodo Stroji in deli organizirani v prihodnje. Po prvih podatkih sodeč pa nova organizacija na proizvodno prizadevanje v Strojih in delih dobro vpliva, vodje posameznih enot ter drugi vodstveni delavci kažejo več samoiniciative in sami poskrbijo, da delo poteka nemoteno.

Velik polet je nova organiziranost dala predvsem proizvodnji valjev, ki dotlej ni imela svojega vodje proizvodnje.

Nevarnost razdeljenosti na enote je le v tem, da bi med njimi nastala nelojalna konkurenca. To pa preprečuje vodstvo tozda, ki skrbi za med-

sebojno dogovarjanje, pa tudi za to, da so proizvodni plani realni.

PROJEKT VALJEV JE ODVIŠEN OD MOŽNOSTI

Ravnatelj tozda PII je pred časom na poslovodni odbor naslovil vprašanje o aktualnosti investicije za razširitev proizvodnje valjev. Član poslovodnega odbora inženir Jože Geršak je problematiko takole povzel:

»Valje v železarni že dolgo izdelujemo, glede na domače tržne zahteve in možnosti izvoza pa bi bilo treba to proizvodnjo zaokrožiti.

Ko smo 1978. leta začeli realizirati srednjeročni plan, smo imeli v načrtu tudi realizacijo tega projekta, vendar nismo uspeli, ker nismo imeli dovolj sredstev. Medtem smo intenzivno raziskovali trg, tudi inozemski, in uspeh je že viden. Uveljavili smo se v Nemčiji, ki je posrednik še za druge države, prodali pa smo tudi že v Ameriko. To dokazuje, da tovrstno proizvodnjo obvladamo. Odpraviti bi bilo treba dolge transportne poti in urediti prostor za proizvodnjo teh zahtevnih izdelkov. Razen tega je nujno povečati zmogljivosti in posodobiti termično obdelavo.

Projekt je grobo že izdelan. Čaka na trenutek, ko bo mogoče izdelati finančno konstrukcijo. V Železarni Ravne imamo namreč sorazmerno velike anuite, ki se bodo v prihodnjih dveh letih še povečale, kajti končujemo več investicij, povečujejo pa se še zaradi tečajnih razlik. To obremenjuje naš dohodek in zmanjšuje možnosti vlagani v prihodnjih dveh letih. Zato bomo morali še bolj upoštevati kriterij, ki daje prednost investicijam v proizvodnjo za izvoz, zlasti na konvertibilno tržišče. Temu projekt valjev ustreza, zato smo ga tudi zapisali v predlog srednjeročnega načrta 1985—1990.«

Mojca Potočnik

IZREKI

Upanje je zelo skopa dieta.
Shadwell

Strah je mati morale.
Nietzsche

Zamegljeno

ŽELEZARJI DELEGATI

Junija so bile konference delegacij za socialno skrbstvo, izobraževanje, otroško varstvo, zaposlovanje in stanovanjsko dejavnost.

Na socialnem skrbstvu so opozorili na dve pomanjkljivosti iz gradiva, saj se ni dalo razbrati, kaj pomeni 85% realizacija SaS o uresničevanju socialno-varstvenih pravic, manjkale pa so še primerjave starih in novih cen oskrbe v Koroškem domu starostnikov v Črnceh. Delegati so menili, da se prav zaradi visokih cen marsikdo ne odloči za ta dom. Konferenca je pohvalila delavce ZDUM iz Črne za uspešno delo in izrazila željo po nadaljnjem sodelovanju. Navdušila se je nad predlogom, da so skupščine na različnih mestih, enkrat v ZDUM, prihodnja npr. v domu starostnikov v Črnceh. Pri delegatskih vprašanjih in pobudah so delegati opozorili, da lahko vračanje nadomestila OD zaradi zmanjšanja OD na drugem delovnem mestu vpliva na socialno varnost invalidov, še posebej, če bodo zneski previsoki.

Ker konferenca delegacij za zaposlovanje ni dobila povratnih informacij na pripombe, vprašanja in stališča zadnje seje, je zahtevala, da skupščina zapisnik ponovno obravnava in strokovna služba pošlje pisne odgovore takoj po seji skupščine. Ker je tudi gradivo za sejo skupščine prišlo v železarno zelo pozno, se nekatere delegacije niso se-stale, in konferenca je opozorila strokovno službo, da delegati ne bodo več obravnavali gradiv, če ne bodo prispe-la v skladu s poslovníkom. Imela je tudi pripombe na vsebino gradiva, saj so v njem zelo načelne ugotovitve, brez konkretnih predlogov za izboljšanje, in je gradivo prej za vodje kadrovskih služb kot za delegate. Ob teh kritikah je imela konferenca še dva predloga: skupnost naj izdela dolgoročne plene kadrovskih potreb in pripravništvo naj bo le nadaljevanje šolanja (pripravniki naj imajo status učenca).

V gradivu za skupščino Občinske izobraževalne skupnosti Ravne so dele-

gati podprli predlog za nabavo kontejnerja iz sredstev amortizacije, namenjenega za počitniški tabor in za šolo v naravi. Predlagali so, da se ovrosti plačila za prevoz tudi tiste otroke, pri katerih ne pride 3500 din dohodka na družinskega člana, in da se učencem iz Kotelj, ki se bodo vozili na osnovno šolo Prežihovega Voranca (zaradi prostorske stiske na COŠ Koroški jeklarji), podaljša prevoz do šole. Delegati tudi želijo dodatno zvedeti, koliko delavci na osnovnih šolah sami prispevajo za prehrano in kolikšni so celotni stroški na učenca posamezne šole. Opozarjajo na določene odmike od začrtanih poti pri izvajanju celodnevne osnovne šole, in zahtevajo, da COŠ Koroški jeklarji poroča o svojih rezultatih in oceni pogoje za zdajšnje izvajanje celodnevne osnovne šole.

Konferenca delegacij za otroško varstvo je na svoji zadnji seji menila, da bi morala strokovna služba poiskati vzroke, zakaj starši ne dajejo otrok v vrtnice, da ostajajo prazni. Podprla je sprejem SaS o uresničevanju socialno-varstvenih pravic in predlagala, da bi Delovna skupnost KSZ analizirala, kateri delavci prejema otroški dodatek in socialne pomoči, kateri so vključeni v blagajno vzajemne pomoči in kakšna je njihova struktura, koliko daje ta blagajna kreditov itd. Tako bi dobili podobo socialnega stanja delavcev.

Tudi konferenca delegacij za stanovanjsko dejavnost ni bila zadovoljna z odgovori na vprašanja, pripombe in stališča. Izrazila je dvom o pravilnosti celotnega postopka potrjevanja višjih cen stanarin in zato zahtevala poslovnik o delu skupščine SSS in njenih zborov ter podatke o tem, s koliko glasov je bil predlog sprejet. Zanimajo jo tudi možnosti pomoči za selitvene stroške upokojenecov, ki se želijo preseliti iz večjega v manjše stanovanje.

(Vir: zapisnik s konference delegacij)

Sledovi let

MARIBORSKI GOSTINCI O NAŠI MALICI

Spremljamo akcijo za izboljšanje družbene prehrane v naši železarni

Merx je maja povabil strokovnjaka Srednje šole za gostinstvo in turizem v Mariboru prof. Janeza Štruklja, da je skoraj mesec dni sodeloval pri pripravi in razdeljevanju malice za železarno. Na skupnem sestanku s predstavnikoma Merxa ter člani potrošniškega sveta, odbora za družbeni standard pri DS in komisije za socialno problematiko in družbeni standard pri IO OOS železarne je nato sredi junija poročal o svojih ugotovitvah.

Jedilniki so po njegovi oceni vsebinsko ustrezno sestavljeni, ob nekaterih dnevih so kalorično prerevni za težke fizične delavce. Zato bi tem delavcem kazalo ponuditi varianto kalorično bogatejšega obroka in jim povečati količino kruha.

Termičen način priprave hrane je pravilen. Osebe v kuhinji še premalo uporabljajo stroje, ki omogočajo kvalitetno in temeljito pripravo hrane ob pravem času, njihov odnos do dela je vesten.

S pravilno organizacijo in delitvijo dela se mora nehati pre-

zgodnje porcioniranje oz. dajanje hrane v termične posode, saj je hrana tako prehitro postana in izgubi na kvaliteti.

Delilna mesta ustrezajo higien-skim zahtevam. Delo bi kazalo organizirati tako, da bi hrano tudi delilo isto osebo, kot jo je skuhalo (hrana je živa!). Veliko pozornost je v prihodnosti treba posvetiti umivanju in razkuževanju posode, da ne bo hrana vedno istega okusa.

Pripomb na kvaliteto hrane skoraj ni.

Prof. Štrukelj je še opozoril, da je treba delavce čim več obveščati o zdravih prehrabnih navadah (zajtrk!), Merxovim zaposlenim pa omogočiti stalno strokovno izpopolnjevanje. Sodelovati je pripravljena tudi njihova šola.

V razpravi po teh izhodiščih so izbile že stare pripombe železarne in zagovori Merxa. Pokazalo se je, da so vir vsega nezadovoljstva malenkosti, ki prinašajo velike probleme (npr.: delavci se ne držimo časovnih razporedov malice in Merxove delavke hrane

ne utegnejo ustrezno servirati itd.). Merx ne more dobiti dovolj ustreznega strokovnega kadra, čeprav štipendira, pereči so problemi na trgu itd. Izboljšanje precej omejuje tudi nizka cena, ob absurdu, da smo delavci prispevali za malico 3 din, ko je bila njena cena 16 din, in prispevamo 3 din zdaj, ko je malica po novem 120 din. Zaradi vsega tega

organizacija družbene prehrane, ki je v železarni dobra, veliko izgublja.

Družbeni standard in Merx bo sta skušala v bližnji prihodnosti usmeritve mariborskih strokovnjakov uresničiti in narediti vse, da bomo delavci z malico zadovoljni.

H. Merkač

IZ OBČINE

URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA OD 1981 DO 1983

1. Ekonomska moč gospodarstva upada, saj se njegova struktura, ki je še vedno preveč enostranska, težko prilagaja hitrim in zaostrenim razmeram na trgu.

2. Industrija je v družbenem proizvodni udeležena s 67,1%, je visoko kapitalno intenzivna, njena tehnično-tehnološka opremljenost je podpoprečna, delež odpisane opreme je velik. Na največ stroškov OZD ne morejo vplivati, kar povzroča veliko nesorazmerje med prodajnimi cenami izdelkov ter visokimi nabavnimi cenami surovin in materialov.

3. Presežek ženske delovne sile je še vedno, čeprav se je struktura zaposlenih izboljšala.

4. Ob realno zmanjšanjem obsegu sredstev za družbene dejavnosti je ohranitev standarda možna le z varčevalnimi ukrepi.

TEŽAVEN POLOŽAJ OZD DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Gospodarski položaj družbenih dejavnosti v občini je kljub relativno velikim sredstvom neugoden. Pospešena inflacijska gibanja vplivajo na visoko rast materialnih stroškov, zato so problemi z osebnimi dohodki v vseh dejavnostih, posebno še v srednjem usmerjenem izobraževanju, zdravstvu in kulturi.

Lani so družbene dejavnosti imele za 28% več celotnega prihodka kot leta 1982, kar je 2% višja rast kot v občinskih gospodarskih OZD in 4% manjša kot rast celotnega prihodka družbenih dejavnosti v SRS. Na delavca se je OD povečal za 27%, število zaposlenih pa za 2% (največ v prioritetnih dejavnostih).

Obseg in kvaliteta dela družbenih dejavnosti se ne smeta več zmanjševati. Uresničevati je treba vsaj prednostne naloge, ki so: uveljavljanje novega programa dela in življenja v osnovni šoli, uresničevanje temeljnih družbenoekonomskih in vzgojno-izobraževalnih smotrov v usmerjenem izobraževanju in ohranjanje dosežene ravni zdravstvenega varstva.

IZ POROČILA POSTAJE MILICE RAVNE

Lani se je povečalo število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete. Prednjačili so grabeži, prekupčevanje z gradbenim železom, poneverbe itd. Od skupnega števila kaznivih dejanj je bilo 28,3% mladoletnega prestopništva. Zelo je poraslo število delovnih nezgod, predvsem s telesnimi poškodbami, smrtnim izidom in materialno škodo, 81 je bilo kriminalističnih dogodkov (7 nenadnih smrti, 9 samomorov, 4 poskusi samomora itd.).

Varnostne razmere na področju javnega reda so se poslabšale. Bilo je za 11% več kršitev javnega reda, največ v gostinskih lokalih (63%). Tudi varnostne razmere v prometu so se kljub upadu prometnih nesreč poslabšale. Ugodnejše je stanje pri požarni varnosti. Bili so 4 požari iz objektivnih vzrokov, v železarni pa več, povezanih s proizvodnim procesom.

TRANSPORTNO-SKLADIŠČNO-OBRTNA CONA V DOBJI VASI

V občini Ravne primanjkuje ustreznih lokacij za transportne, skladiščne, obrtne in komunalne dejavnosti. Nova predlagana lokacija zanje je v Logu ob Meži (med železarno in Prevaljami), kjer je že zametek, saj ima GIP Gradis tam svojo bazo. Območje je prodna naplavina Meže. Uporabljali bi ga Komunalno podjetje Prevalje, Surovina Maribor in obrtniki za obrtne delavnice (17 delavnic).

O sprejemu predloga bo odločala Skupščina občine Ravne.

»PO POTEH OSVOBODILNE FRONTE HOTULJSKEGA OBMOČJA«

Na voljo je nova trasa pohoda, ki so ga v okviru obrambnega dne prvenstveno izvedli delavci upravnih organov občine Ravne: spomenik v Kotljah, spominsko obeležje Rimski vrellec, spominska plošča na Rimskem vrelcu, Kotnikova bajta, Tonej, baza OF in KPS za Koroško v Kozarnici, spomenik pri Jurčku v Podgori, partizanska bolnica Mirta nad Rožankom, spominsko obeležje Alojz Stajner-Tesar, spomenik pri Lubasu v Podkrajju ter spomenik na Navrškem vrhu.

(Vir: gradivo za 24. zasedanje zborov SO Ravne)

Po Mežiški dolini

KS LEŠE

22. julija, na dan vstaje slovenskega naroda, bomo na Lešah praznovali tudi svoj krajevni praznik. Letos bo to praznovanje še posebej slovesno, saj bo namenjeno spominu nekdanjih leških knapov. Pred 50 leti je namreč prenehal uradno obratovati leški premogovnik. Ob tej priložnosti smo se odločili tudi za izdajo posebnega almanaha. V njem bodo tri osnovna poglavja: leški rudnik od nastanka do prenehanja z delom, spomini še živečih rudarjev in zgodovinski prikaz Leš od nastanka do danes. Prepričani smo, da bo almanah dobrodošel sopotnik vsakemu krajanu in vsem, ki se zanimajo za našo ne tako davno preteklost. Na dan srečanja bomo pred osnovno šolo odkrili tudi spominsko ploščo z vklesanim rudarjem, delo kiparja Andreja Grošlja. Na proslavi bodo predvidoma sodelovali godba na pihala mežiškega

rudnika, pevski zbor DU Prevalje, mladinski pevski zbor osnovne šole na Lešah ter dramska skupina KUD Leše. Nosilec organiziranega praznovanja je KK SZDL Leše, pokroviteljstvo pa so v naše veliko veselje prevzeli Rudniki svinca in topilnica Mežica, pri nas edina sorodna organizacija leškemu rudniku. S tem je prej skromno zamišljeno srečanje še živečih rudarjev dobilo razsežnosti, ki jih glede na pomen rudnika za razvoj koroške krajine tudi zasluži.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri organizaciji našega praznovanja.

Po stari rudarski navadi vam 22. julija kličemo SREČNO na Lešah.

Rudi Mlinar

KS RAVNE-TRG

Na letnem bazenu smo se v letošnjem letu lotili najnujnejše

Čas jader

obnove kabin, sanitarij, blagajniškega prostora in seveda samega bazena. Ob tem smo imeli velike težave pri pridobitvi sredstev do pridobitve dovoljenja sanitarne inšpekcije, ki nam je že lansko leto dala vedeti, da bo potrebno (če hočemo bazen še imeti in ga uporabljati) opraviti nekatera dela za zadovoljitev higienskega minimuma. Seveda pa pri današnjih cenah pomeni to izdatek, ki ga nikakor ne bomo zmogli sami, temveč bo potrebna pomoč širše družbene skupnosti.

Kljub vsemu smo uspeli bazen usposobiti, za kar se imamo zahvaliti Železarni Ravne, telesnokulturni skupnosti Ravne in drugim delovnim organizacijam, ki so nam priskočile na pomoč.

V letošnjem letu smo planirali sanacijska (obnovitvena) dela, vendar zaradi propadlega referenduma to ne bo možno. Bi se pa teh del lotili takoj, ko bodo na razpolago finančna sredstva.

Če so že leta 1933 menili, da takratni Guštanj rabi bazen, so najbrž sedaj spričo tako velike in hitre rasti kraja te potrebe toliko večje.

Vemo, da krajani precej obiskujejo Ivarčko jezero in zimski bazen, vendar pa je med tednom, se pravi po službi, še najbolj priročen letni bazen, zato se bomo morali zavzemati vsi, ne samo peščica ljudi, da bazen obnovimo, kar nam bo v zadovoljstvo, kraju pa v ponos.

Za letošnjo kopalno sezono smo bazen že predali v upravljanje Društvu upokojencev Ravne. Datum otvoritve smo objavili po razglasni postaji železarne.

M. Butolen

KS ŠENTANEL

Nove šole v tej KS 17. junija niso odprli. Ne zato, ker ne bi bila gotova, le zato ne, ker želijo, da bo ob otvoritvi urejena tudi okolica in da bo z začetkom novega šolskega leta nato polna otrok. Za krajevni praznik so tako imeli le slavnostno sejo skupščine KS, na kateri so podelili bronasta znaka OF zaslužnima Pavli Štern, kmetici iz Jamnice, in Tomažu Kramolcu, delavcu iz Šentanela.

Šentanelski kmečki praznik 23. in 24. junija je zmotil dež. Vseeno so mladinske in odrasle folklorne skupine iz občine odplesale svoje — tudi priznanja zaslužnim so podelili. Vreme je vse skazilo tamburašem in citrarjem, prav tako v nedeljo kmetom, ki so nameravali razstaviti svojo živino. Razstavo so zato za en teden prestavili, popoldne, ko je bilo lepo vreme, pa je srečanje kmetov za konec kmečkega praznika le uspelo.

Slovesno v Šentanelu bo spet 26. avgusta, ko bodo novo šolo zares odprli.

KS STROJNSKA REKA

V tej KS so 25. maja mladi slovesno sprejeli učence 7. razredov v svoje vrste. Predsednik mladine in predstavnik KS sta jim k temu čestitala, naglasila pa, da jim morajo ob pravih priložnostih kri tudi dolžnosti, predvsem delo v osnovni organizaciji. Mladina v Reki je namreč zadnji čas zelo popustila, kar se vidi predvsem na domu, ki iz dneva v dan bolj propada. V glavnem živijo mladi le še za šport, posebno zdaj med počitnicami je igrišče vsak dan

Z D R A V J E

»ZDRAVJE« IZ DOMAČE KUHINJE

Danes veliko govorimo in pišemo o številnih zdravnih zeliščih, o njih vrednostih in vsestranskem pomenu za zdravje, pa tudi o tistih, ki pomagajo ozdraviti to ali ono bolezen. Vsekakor je ta »naravni« način zdravljenja veliko bolj »zdrav« kot morje tablet, pilul in kapsul...

Tudi v naših vsakodnevnihih jedilnikih domače kuhinje se najde veliko koristnega. Hrana, ki jo uživamo, ni le hrana, ki nas nasiči. V njej je veliko več... Kaj, si pa pogledajmo:

Jabolka vsebujejo poleg vitamina C tudi pektine, ki vežejo tekočino v telesu. Pol kilograma zelenih naribanih jabolk je idealno za ureditev prebave pri prebavnih motnjah. Tri srednje zelena jabolka pa so dovolj, da se zniža količina holesterola v krvi.

Banane vsebujejo veliko vitaminov B skupine (krepijo živce) in karotina, ki dobro deluje na kožo. Toda, pozor! 100 g banan vsebuje tudi 100 kalorij — torej so zelo redilne!

Koper je bogat z minerali. Od nedavnega se priporoča pri trebušnih krčih in bolečinah. Je idealna začimba za sladkorne bolnike in tudi vse tiste, ki zaradi narave bolezni ne smejo jesti močno slane hrane.

Jajca vsebujejo vitamin B₂, rumenjaki pa je bogat z lecitinom, koristnim za živce, in z vitamini A, B in E ter z železom in jodom.

Izdelki iz žitaric. Izdelki iz ječme in olupkov vsebujejo vse energetske sestavine in odpadne snovi, ki so potrebne za boljšo prebavo.

Med vsebuje do 40% sadnega in grozdnega sladkorja. Pomaga jetrom pri izločanju strupov iz telesa, izboljšuje prekrvavitev srčnega ožilja in spodbuja krvni obtok zaradi množine mineralnih snovi.

Drobovina je bogat vir energije z veliko vitaminov B. Bogata je z železom, zato je nepogrešljiva pri prehrani slabokrvnih.

Jogurt. Mlečne bakterije ovirajo proces trohnenja v prebavnih organih, mlečna kislina pa normalizira delovanje črevesja.

Krompir izloča iz telesa vodo, če uživamo kuhanega. Če je pravilno shranjen (pri +4°C v temi), obdrži mnogo vitamina C. Surov sok krompirja odpravlja zgago.

Por vsebuje veliko beljakovin, vitaminov B₁, C in kalija. Siromašen je s kalorijami, iz telesa pa izplavlja odpadne snovi.

Mleko je idealen dajalec moči in zaščitnih snovi. Bogato je z lecitinom, ki je potreben možga-

nom in živcem. Vsebuje visokovredne beljakovine in minerale.

Orehi vsebujejo beljakovine, ki se bolje izkoristijo, če se jedo mleti. Pozor, so visoko kalorični!

Pomaranče vsebujejo protopektine, ki omogočajo boljše izkoriščanje normalne hrane. Stisnjene v sok vsebujejo le desetino teh snovi. Torej, jejmo celo sadje!

Petersilj je izredno bogat z vitamini in minerali. Zdravilno deluje na kožna, jetrna in ledvična obolenja. Jedem se dodaja vedno v surovi obliki.

Kravji sir je pomemben vir beljakovin in polnovredna hrana tistim, ki želijo ostati vitki. Zdravilen je za jetra in žolč. Vsebuje mnogo manj maščob kot trdi siri.

Riž je idealna dieta pri prebavnih motnjah. Ker vsebuje okrog 80% škroba, je količinsko omejen za tiste, ki so nagnjeni k debelosti.

KULTURA

DELAVCI-BRALCI ZA SUHODOLČANOVO BRALNO ZNAČKO

Več tekmovalcev za letošnjo Suhodolčano bralno značko v naši železarni lahko pomeni dvojce. Se je potrdila ugotovitev iz Francije, da je bralcev vedno več (čeprav menda le »stripomanov«), ali se je izkazala naša animacija. V nekaterih tozdih je slednje res zagotovo, recimo v Jeklovarni, ko je zagnana animatorka za sodelovanje na znački navdušila 8 delavcev. 8 tekmovalcev, je to za tak tozd veliko? Za značko, ki si šele utira pot, za delavce in ob priznanju, da ljudje sicer berejo, za tekmovanja pa niso, je.

Na pogovorih smo zelo težko našli skupni imenovalec za vsa dela iz seznama, ko je eden prebral Kranjca, drugi Svetino, tretji Potrča, vsi pa, zanimivo, knjige s fabulami, ki vlečejo, pri poeziji pa od Prešerna do Mavrela. Delavci so rekli, da so nehali, če jim ni bilo všeč, da je bilo preveč filozofiranja, neznanih besed in čisto tuj pisatelj. Sedeli pa so ob knjigah, ki so jih sproščale, če je bila zanimiva zgodba, da so bili domači kraji in ljudje. Zato smo na prvem pogovoru tudi vzeli za izhodišče našega Prežih in ga primerjali s Kranjcem, Svetino, Prušnikom in Potrčem, torej realiste, pisatelje svojih ljudi in krajev, dobre fabuliste. Na pogovoru z drugo skupino smo začeli s Prešernom, ki ga je nazorno predstavil delavec Đorđe Radović, primerjalno z Menartom, Minattijem in Mavrelom.

Za naprej smo se odločili, da bomo tekmovanje spremenili. Raje se bomo zmenili za eno knjigo, mogoče za dve enega avtorja ali dveh in se potem pogovarjali samo o izbranem. Tako upamo pogovore poglobiti, se preizkusiti v literarni analizi in sčasoma s

Zelena solata vsebuje mnogo železa in mangana, ki olajša izkoriščanje železa v telesu. Zunanji zeleni listi vsebujejo mnogo več klorofila, C vitamina in kerotina kot notranji nežni listi. Če se solata predolgo namaka v vodi, izgubi svojo vrednost.

Paradižnik pospešuje izločanje prebavnih sokov. Vsebuje mnogo sorodnih elementov, ki pomagajo pri gradnji krvi.

Soja je bogata z rastlinskimi beljakovinami in je idealna hrana za vsakogar, ki iz katerega koli razloga ne sme jesti mesa.

Grozdje je bogato z mineralnimi snovmi in vitamini C in P. Vitamin P izboljšuje izkoriščanje vitamina C. Kura z dvema kilogramoma grozdja dnevno pospešuje izločanje strupenih snovi in vode iz telesa.

Čebula ima medicinsko vrednost v surovi obliki. Pospešuje delo želodčnih žlez in uničuje škodljive črevesne bakterije.

Torej, naša vsakodnevna prehrana vsebuje številne, zdravju priporočljive snovi, ki jih lahko z malo domišljije sebi v prid vnašamo v domače jedilnike.

Referat za zdr. vzgojo

resničnost, umetniška nadgradnja videne.

To v najpreprostejši, neambiciozni, navidez zgolj posnemovalni obliki izraženo oživljanje mrtvih stvari,« poučarja Tršar, »je za videzom suhoparnega realizma pokrivajoči se več-kot-realizem, nekaj, česar ne moremo pripisati naivi, kar pa vendar ni čisto brez njej podobnih sestavin.«

Jože Kramberger ustvarja kot slikar samouk, ne po ukazu teoretičnih razglabljanj in dognanj, ampak tako, kakor mu narekuje neustavljiva notranja sila. Na gledalca pa je, ali njegov način umetniškega izražanja sprejme ali pa ne.

M. P.

PESMI ZA POKUŠNJO

Imeli smo kamen
sredi polja,
pa smo bolj ljubili
življenje
in na kamen
sredi polja
spomin je zbledel.
Nekdo nam je podaril
pisane kamenčke,
pa smo pozabili,
kako se svetli zlato,
ki nam ga je vzela.

Odpri
sprejemnike, vse
sprejemaj,
od svetlobe do teme.
Izberi iz množice
sanje
in meditiraj,
če si upaš,
meditiraj pošteno.

Gledam in se čudim:
Vem, ni plavil
in rdečih konj,
pa vendar se plavi
najbolj vidil,
rdeč pa je skrit
v zelenju
kot jagoda.
Kaj že dam za konja?
Vse, da ves penast odpeketam.

Marjan Mauko

IZ SANSKRTSKE LIRIKE

ŠTIRI VRSTE LJUDI

Najboljši ljudje pomagajo drugim sebi v škodo.

Poprečni ljudje pomagajo drugim, če jim to ne škodi.

Vragi v človeški podobi pomagajo sebi v škodo drugim.

Kako pa naj rečemo tistim, ki škodijo drugim, ne da bi sami pri tem dobiček imeli?

BREZ KULTURE

Človek, ki nima pojma o umetnosti, književnosti in glasbi, podoban je živali, le da rogov in repa nima. Edina sreča je, da drugim živalim s travo ne odjeda hrane.

STOPNJA VZTRAJNOSTI

Ljudje najnižje vrste ničesar niti ne začno, ker se ovir bojijo. Poprečni se dela lotijo, a jih ovira ustavi.

Ljudje najvišje vrste pa ne popustijo, čeprav jih zmeraj znova kaj ovira.

takim delom tudi prerasti samo klasično ubrano slovensko prozo.

Načrti so tu, prav tako bralci in če bo kdaj v železarni še splošna knjižnica, da bodo knjige pri roki, znamo v bralni kulturi zrasti.

H. Merkač

PREDMETI IZ DOMAČE HIŠE

(z razstave slik Jožeta
Krambergerja)

Sredi junija je v Likovnem salonu na Ravnah razstavljal slikar samouk Jože Kramberger. Rodil se je leta 1945 v vasi Straže v Slovenskih goricah. V Šoštanj se je izučil za mizarja. Nekaj časa je živel na Jesenicah, leta 1977 pa se je zaposlil pri SGP Kograd, kjer dela še danes.

Slikarstvo ga je pritegovalo že od malega, sam pa je začel resneje slikati pri vojaki. Pozneje mu je pri njegovem ustvarjanju strokovno pomagal akademski slikar Karel Pečko iz Slovenj Gradca.

Kramberger je v ravenskem likovnem salonu razstavljal tihozitja in nekaj portretov. Gledalca bolj pritegnejo tihozitja s predmeti iz kmečke hiše. Teško je reči, ali bolj zaradi lepote predmetov samih ali zaradi načina, kako so naslikani.

»To je nerazložljivo in prav zato neprecenljivo v slikarstvu tega preprostega, skromnega delavca,« je zapisal Marijan Tršar, »na vso moč se trudi, da bi zvesto sledil slehernemu odtenu opazovane resničnosti, prav nič se ne poganja za ne vem kakšnimi ekspresivno zagnanimi oblikami, za lisami, ki bi se uveljavljale zgolj kot barva: za vse tisto torej, kar je bilo stoletja gonilo in problemsko polnilo slikarstvo, mu ni mar; zgolj za najbolj objektivni videz sveta se peha in muči v zglajenih, prizadevno modeliranih podobah predmetov. Toda kot po čudežu mu — če ne iz potez, morebiti med potezami čopiča? — vznikla nova

Rekreacija in šport

PROSLAVA NA URŠLJI

17. junija je PD Prevalje odprlo prizidek doma na Uršlji gori. Predsednik upravnega odbora Stanko Lodrant je povedal, da so »planinci maksimalno oplemenitili zaupana družbena sredstva«, saj je »društvo zadnjih 15 let živelo za to delo in je doraščalo, se kalilo, doživljalo bridkosti, a tudi radosti«. Poudaril je, da je društvo »vitalna kombinacija preudarne stare generacije in z energijo nabite mladine — drevo z mladimi poganjki«. Sklenil je z željo, da bi »novi dom pospeševal kvalitetno planinsko dejavnost naše doline.«

Stari dom in prizidek na Uršlji gori

Množico planincev, ki se je v hladnem vremenu zbrala na Gori, je pozdravil tudi predsednik medobčinskega društvenega odbora Pavel Stropnik. Naglasil je solidarnost sosednjih PD, ki so se v korist prizidka odpovedala dotacijam ZTKO Ravne za vzdrževanje lastnih objektov.

Tretji slavnostni govornik je bil T. Banovec, predsednik PZS. Rekel je, da so slovenski planinci veseli, ker spet odpiramo nov objekt. Pohvalil je prostovoljno delo.

Najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam, ki so se izkazale ob gradnji, so podelili priznanja. Prejeli so jih: oskrbnika Milerja, oddajnik Plešivec, M. Paradiž, M. Rozman, A. Potočnik, M. Trop, C. Dobnik, I. Pintarič, J. Kordež, O. Pikalo, T. Stres, E. Plejšek, A. Drofelnik, F. Kešpret, Ivanka in Ivan Komprij, V. Belej, V. Čibron, A. Vidali, V. Komprij, I. Vaukan, H. Kovačič, S. Lodrant, Tovarna pohištva Prevalje in Zelezarna Ravne. (Opozorimo pa naj še na vse tiste, ki so ostali brez priznanja, a so tiho in neopazno, vsak po svojih močeh pripomogli k uspehu — tako pri zidavi kot pri organizaciji proslave.)

PD Prevalje je dobilo priznanje PZS. Roman Kogelnik pa plaketo PZS ob 60-letnici. V imenu sindikalne organizacije Zelezarne Ravne je priznanje društvu izročil F. Miklavc, G. Klančnik je planincem čestital v imenu ZTKO Ravne, gradbenega odbora za izgradnjo Triglavskega doma na Kredarici in PD Ljubljana-Matica. Priznanje sta društvu podelila še KS Trg in Polje, darila pa sosednja društva.

Po proslavi je sledil ogled prizidka in veselica. A. Čibron

SPORTNO-REKREATIVNA DEJAVNOST V TOZD ETS

V drugem trimesečju je bila športno-rekreativna dejavnost elektricarjev dokaj pestra in množična.

7. in 21. aprila je ekipa kegljačev na občinskem prvenstvu na Prevaljah osvojila v svoji skupini 1. mesto. Rokometarji so na prvenstvu železarne odigrali tri tekme, v finalni del tekmovanja pa se niso uvrstili.

17. aprila je 16 posameznikov igralo namizni tenis na prvenstvu ETS. Zmagovalec je postal Anton Krejan iz elektrodelaavnice v Kovačnici.

Dokaj številno smo se udeležili rekreacijskega tekmovanja na prvomajskem pikniku, kjer sta sodelovali kar dve ekipi elektricarjev.

12. maja sta naša sodelavca Anton Krejan in Niko Uršej osvojila na ob-

činskem prvenstvu v namiznem tenisu 1. oz. 4. mesto.

15. maja se je začelo nogometno prvenstvo železarne. Med dvajsetimi ekipami sta dve iz ETS. Ekipa ETS II se je uvrstila v finalni del tekmovanja.

18. maja smo priredili prvenstvo TOZD ETS v streljanju z zračno puško in istega dne še plavalno prvenstvo. Streljalo je 20 sodelavcev, plavalo pa 13. Najboljša strelca sta bila Jože Škrubej in Vito Petrič v skupini do 30 let, Jaka Vidovšič v skupini 30 do 40 let in Ivan Videmšek nad 40 let. Najhitrejši plavalci pa so bili: Roman Krivograd, Jaka Vidovšič in Alfonz Polajner, vsak v svojem starostnem razredu.

Prvega pohoda na Snežnik, 27. maja, se je udeležilo 8 sodelavcev iz naše TOZD, pohoda na Raduho, ki je bil

23. junija, pa 13 sodelavcev. Poleg tega pa so naši sodelavci prirejali v okviru svojih delavnih rekreacijske piknike, in sicer elektricarji Valjarne in skupina sodelavcev šibkega toka.

V tem obdobju smo tako priredili tri prvenstva naše temeljne organizacije, udeležili smo se sindikalnih prvenstev občine in železarne, sodelovali na

dveh planinskih pohodih, prirejali piknike ipd. Skupno število udeležencev iz ETS je bilo prek 150.

Konec junija smo se še peljali s kolemi na izlet, združen z igranjem odbojke, malega nogometa ipd.

Organizator rekreacije
Jaka Vidovšič

IMAMO NEKAJ DOBRIH PLAVALCEV — ŽELELI BI JIH VEČ

Plavalni klub Fužinar je bil pred nekaj leti v vrhu jugoslovanskega plavanja, v zadnjem času pa o uspehih ravnenskih plavalcev ni veliko slišati. O razmerah v plavalnem klubu in o plavanju nasploh sem se pogovarjala s predsednikom kluba Seadom Karadžem.

»Klub je od velikega vzpona in uspehov pred nekaj leti zatopil v nekako zatišje. To so zakrivile kadrovske težave, bili so problemi z vaditelji, izpadlo je nekaj generacij plavalcev in tako se uspehi niso mogli nadaljevati. Tudi sedanjí trener, sicer priznan strokovnjak, se ni ujel niti s tekmovalci niti z odborom plavalnega kluba, zato rezultati naših plavalcev niso taki, kot bi si želeli, doživeli pa smo tudi velik osip dobrih tekmovalcev. V odboru se že dogovarjamo o nastavitvi novega trenerja.«

»V nekaterih klubih je pomanjkanje sredstev glavna ovira na poti k uspehu. Ali za vaš klub tega ni mogoče trditi?«

»Trener Jelačić je za slovenjegraški radio izjavil, da je za slabše uspehe Fužinarjevih plavalcev krivo pomanjkanje denarja, toda mislim, da to ne drži. Plavalni klub je financiran podobno kot drugi klubi v Športnem društvu Fužinar in lahko normalno deluje. Seveda pa s tem ne pravim, da je strokovni kader, ki dela v društvu z mladino, dovolj dobro nagraden. V drugih republikah in tudi v klubih pri nas so začeli trenerje bolj nagradjevati kot mi. Pri nas je težava v tem, da imamo tudi amaterje, ki delajo pol zastoj. Nesorazmerje med profesionalci in njimi bi bilo potem še večje.«

»Torej pripisujete neuspehe plavalcev predvsem trenerju?«

»Ni kriv le sedanjí trener. Že prej so se trenerji preveč menjavali, to pa ne omogoča kontinuiranega dela s tekmovalci. Odstopali so tekmovalci, ki so že dosegli dobre uspehe v svojih starostnih skupinah. Tudi delo z novinci ni bilo dovolj sistematično. Kljub temu v plavalnem klubu Fužinar imamo nekaj dokaj dobrih tekmovalcev, trije

celo sodijo v državni vrh, a s tem nismo zadovoljni. Želeli bi jih več.«

»Gotovo ni mogoče postati dober plavalec kar čez noč. Kako v klubu skrbite za naraščaj in kako pridobivate bodoče tekmovalce?«

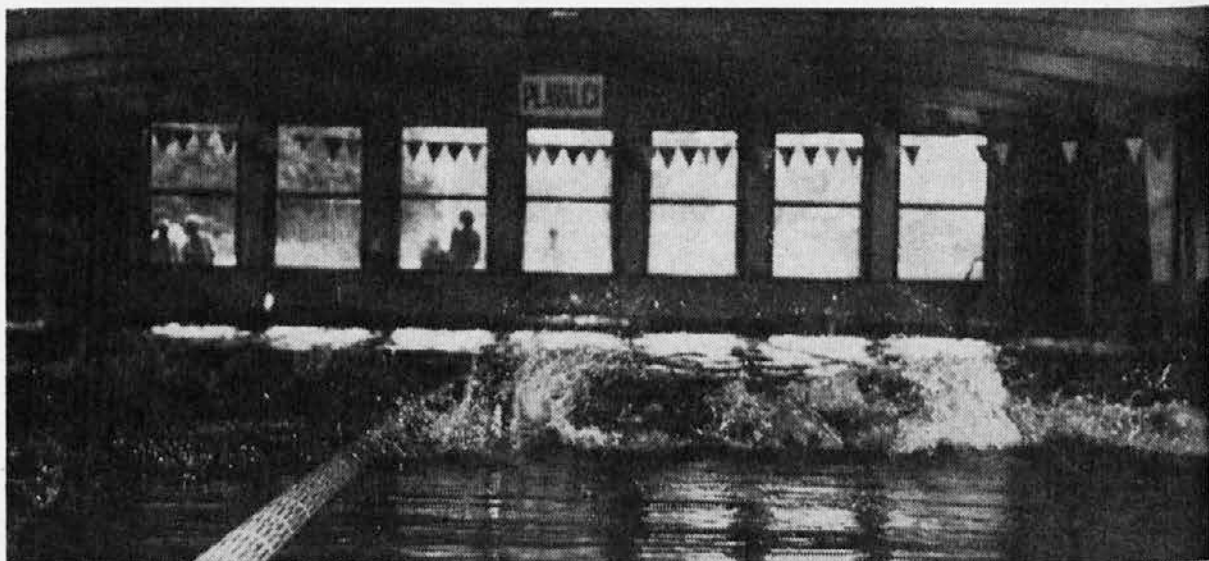
»Plavalni klub Fužinar skupno z ZTKO vodi plavalno šolo. Plavati se učijo vsi mali šolarji v občini. Tečajje vodijo večinoma mladi vaditelji — naši bivši tekmovalci. Že v plavalni šoli izberemo nadarjene plavalce in jih pozneje vključimo v klub. Dobro smo povezani tudi s šolami, tako da otroci tudi glede treningov nimajo težav.«

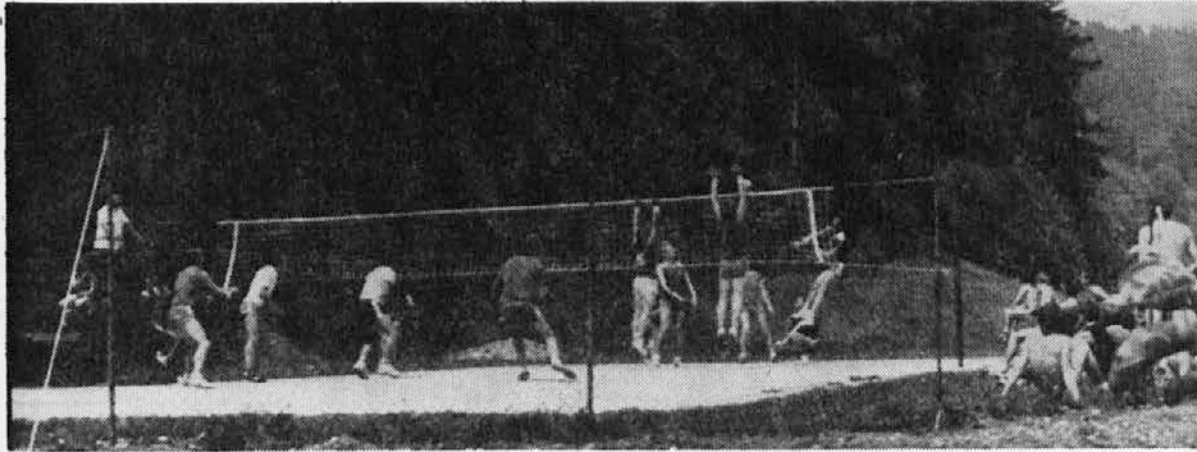
Sead Karadža

»Plavalni treningi so menda zelo naporni.«

»Plavanje je šport, ki zahteva — kot atletika ali tek na smučeh — veliko vztrajnosti. Na treningih preplavajo tekmovalci vsak dan od tri do petnajst kilometrov, odvisno od starosti. To zahteva ogromno truda in volje. Plavalec mora imeti te lastnosti, drugače ne vzdrži in ne uspe. Tisti, ki vztrajajo v tem športu, so zato tudi dobri učenci. Le redkokdo ostane sredi poti, ne da bi končal šolo ali dosegel poklic.«

Plavalni treningi in tekme so na Ravnah možni le v pokritem bazenu

Z odbojkarskega turnirja v Strojnski Reki

»Vendar pa vsak tekmovalac ne more biti prvak. Kako potem slabši gledajo na zmagovalce?«

»Plavalci v ekipi so dobri prijatelji. Med njimi ni zavisti, privoščijo drug drugemu, da uspe. Vedo, da nikomur nič ni podarjeno. Vsak dober rezultat je prigran. Če pa kdo doživi neuspeh, ga tovariši bodrijo in spodbujajo, da začne znova trenirati za nove cilje. Tako se plavalci navadijo prenašati poraze in zmage, kar je v življenju za vsakogar zelo pomembno.«

»Koliko pa na tekmovalne uspehe otrok vplivajo starši?«

»To je zelo različno. Nekateri se za tekmovalne dosežke otrok ne zanimajo, drugi jih primerno spodbujajo, nekateri pa od njih celo preveč zahtevajo. Vedno pripravimo ob koncu leta pregledno klubsko tekmo, ki si jo ogledajo starši plavalcev. Tekmovalcem podelimo priznanja za dosežene uspehe, s starši pa se sestanemo tudi nekajkrat med letom, da se pomenimo o ciljnih in delu kluba ter tudi o dopustih, ki morajo biti avgusta — to je edini mesec, ko so plavalci prosti.«

»Kdaj doseže plavalec višek tekmovalne kariere?«

»Dolgo so mislili, da je plavanje šport zelo mladih, ki po 15., 16. letu ne morejo več napredovati. Nekateri vrhunski tekmovalci, pri nas, predvsem Borut Petrič, pa so dokazali, da je mogoče zelo uspešno tekmovali tudi po 20. letu. Strokovnjaki menijo, da se plavalec prav specializira šele po 16. letu, pred tem pa naj bi tekmoval v vseh disciplinah.«

»Za plavalca je najbrž marsikdaj na tekmovalstvu težko. Na progi je sam, odvisen le od svojih psihičnih in telesnih sposobnosti.«

»Res je pri plavalcih odločilna tako psihična kot fizična pripravljenost za tekmo. Plavalec mora zmagovali pred-

vsem sam nad seboj. Zato vzdržijo v tem športu le odlični, psihično trdni otroci.«

»Plavanje velja za zdrav šport. Vendar pa mora tekmovalac vsak dan po več ur prebiti v mrzli vodi. Ali to ni škodljivo za zdravje?«

»Plavalec se v vodi ne prehladi, ker se giblje. Za srce bi bilo celo bolj škodljivo, če bi plaval v pretopli vodi. Mora pa se takoj, ko pride iz vode, skrbno osušiti in se primerno obleči, predvsem mora zavarovati glavo in ušesa.«

»Kako pa plavanje vpliva na telesni razvoj otroka?«

»Zelo dobro, predvsem na rast kosti in hrbtenice. V vodi se namreč telo vsestransko razgiba. Plavati lahko začne otrok z igro; ko se navadi vode, se nauči dihati, potem mu ni težko splavati.«

Nekateri menijo, da plavanje dekleto pokvari postavo, da postanejo premočne, a mislim, da to ne drži. Naše plavalke imajo vse lepe postave. Ko plavalka neha tekmovali, se najprej zredi, a stanje se kmalu normalizira. Seveda pa je drugače pri ženskah, ki so že po naravi nagnjene k debelosti.«

»Na Ravnah smo bili pred leti ponosni na zimski bazen, zdaj pa ugotovljamo, da v kraju nimamo bazena, primernega za tekmovalstvo.«

»V zadnjih letih nas je v tem veliko slovenskih krajev prehitelo. Največja težava je zaradi tega, ker nimamo primernega letnega bazena. Večina plavalnih tekmovalj je poleti, mi pa v vsej občini nimamo dovolj velikega bazena. V Crni imajo majhen pokrit bazen, v Mežici letno kopaljšče, na Prevaljah nimajo kje plavati, na Ravnah pa imamo sicer zimski in letni bazen, toda sta po normativih premajhna in letnemu celo grozi, da ga bodo porušili. To ni problem samo za plavalce — športnike, bazen potrebujejo vsi kra-

jani. Razmere so take, da si bo vedno manj ljudi moglo privoščiti počitnice na morju, zato bi bilo prav, da bi možnosti plavanja doma izboljšali. Na žalost pa je referendum o krajevnem sa-

moprispevku, s katerim bi financirali gradnjo 50-metrskega bazena, na Ravnah propadel. Kljub vsem težavam bomo morali najti sredstva, da bomo kar največ občanom omogočili tovrstno rekreacijo, tekmovalcem pa primerne tekmovalne pogoje, še posebno, ker bi lahko za bazen uporabljali odpadne industrijske vode.«

»Kako bo plavalni klub Fužinar deloval v prihodnjih letih?«

»V klubu je zdravo jedro mladih tekmovalcev, na katerem bo mogoče graditi razvoj plavalnega športa na Ravnah. S prizadevanjem vseh — učiteljev in vodstev šol, plavalnih učiteljev in odbornikov — da bomo uredili medsebojne odnose in izboljšali tudi tekmovalne možnosti, bomo razširili vrsto najboljših tekmovalcev v mlajših kategorijah in z njimi z rednim in vztrajnim delom v nekaj letih znova dosegli rezultate, ki so odlikovali naš klub v njegovih najboljših letih.«

»To si želijo tudi vsi ljubitelji plavanja na Ravnah.«

Mojca Potočnik

SLOVENŠČINA V SLO

Obrambni dnevi, v zvezi z njimi pa predavanja o rabi orožja in drugih vojaških veččinah kažejo, da Slovenci še radi uporabljamo srbske strokovne izraze, ki smo se jih naučili v JLA. To ni potrebno, saj v reviji Naša obramba vsak mesec beremo ustrezna slovenska poimenovanja, od l. 1977 pa imamo tudi Vojaški slovar.

V enotah teritorialne obrambe, civilne zaščite itn. je sporazumevalni in po veljavni jezik slovenščina. V zvezi s tem področjem pa je svet za slovenščino v javnosti pri predsedstvu RK SZDL 7. junija 1984 ugotovil, da je bilo pri rabi slovenskega jezika v vojaškem življenju (SLO in JLA) doseženih nekaj uspehov, z vztrajnim in strpnim delom pa jih bo še več. (Delo, 8. 6. 1984.)

Najbolj pogostni srbizmi in nekaj povelj iz Vojaškega slovarja v slovenščini in srbohrvaščini:

kundak — kopito
meta — tarča
metak — naboj, strel

nišan — merik, merilec
nišani — ciljati, meriti
zatvarač — zaklep

POVELJA

Postrojila za posameznika
Brez orožja

»Mirno!«
»Na mestu — odmor!«
»Prosto!«
»Naprej — marš!«
»Krajši — korak!«
»Polni — korak!«
»Pohodni — korak!«
»Prosti — korak!«
»Strumni — korak!«
»V tek, naprej — marš!«
»V tek — marš!«
»V ko-rak!«
»V dir!«
»Stoj!«
»Na de-sno!«
»Pol na de-sno!«
»Na le-vo!«
»Pol na le-vo!«
»Polkrog na le-vo!«
»Postopno!«
»Povrat!«
»Strup!«

Strojve radnje za pojedina
Bez orožja

»Mirno!«
»Na mestu — voljno!«
»Voljno!«
»Napred — marš!«
»Kračim — korakom!«
»Punim — korakom!«
»Marševskim — korakom!«
»Voljnim — korakom!«
»Strojvim — korakom!«
»Trčecim korakom, napred — marš!«
»Trčecim — korakom!«
»Ko-ra-kom!«
»Trkom!«
»Stoj!«
»Na de-sno!«
»Polu de-sno!«
»Na le-vo!«
»Polu le-vo!«
»Na levo — krug!«
»Sa razdelom!«
»Ostavi!«
»Otrovi!«

Ni razloga, da se ne bi navadili vojaške slovenščine.

Marjan Kolar

IZREKI

Slabi zakoni so najhujša oblika tiranije.

Edmund Burke

Teorija je domneva z visoko izobrazbo.

J. A. Cartet

Človeštvo je knjiga, ki jo vedno znova tiskajo, brez upanja, da bo kdaj postala uspešnica.

Faulkner

Človek: persona non grata.

Lec

Pripravljenost

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

IZBIRNA TEKMOVANJA ZA REPUBLIŠKO PRVENSTVO

Zveza društev upokojencev občine Ravne je razpisala regijsko izbirno tekmovanje v kegljanju, streljanju in šahu za republiško prvenstvo DU Slovenije. Za vsako društvo je lahko nastopila ena ali več ekip, na republiškem prvenstvu pa bodo nastopile le zmagovalne ekipe z regijskih izbirnih tekmovanj.

ŠAH

7. maja je bilo v hotelu »Planika« v Črni tekmovanje v šahu. Udeležilo se ga je 9 ekip. Po dve ekipi sta imeli društvi Ravne in Titovo Velenje, po eno Šostanj, Slovenj Gradec, Prevalje, Mežica in Črna. Za vsako so nastopili 4 tekmovalci. Rezultati: 1. Mežica, 2. Titovo Velenje I., 3. Črna, 4. Ravne I. Druga ekipa Raven je zasedla 8. mesto.

Na republiškem tekmovanju bo našo regijo zastopala ekipa iz Mežice. V prvi ekipi so za Ravne nastopili: Sider Ivan, Mirko Zadravec, Alojz Bajc in Peter Šteharik, v drugi ekipi pa: Alojz Trup, Franc Janže, Alojz Naberinik in Franc Butkovič.

KEGLJANJE

Kegljanje je bilo na Prevaljah 9. maja 1984. Tekmovalo je deset šestčlanskih ekip, pomerile pa so se v borbenih partijah. Zmagala je ekipa DU Ravne I. s 428, pred Mežico I. 412 in Prevaljami I. 397 podrtimi keglji. Druga ekipa DU Ravne je zasedla 6. mesto s 384 podrtimi keglji. Na republiškem tekmovanju bo nastopila prva ekipa DU Ravne. Zanj so tekmovali: Adolf Hanuš, Ivan Žunko, Jože Kotnik, Jože Grabner in Jože Samec, za drugo pa: Peter Igerc, Ludvik Ferjančič, Lojze Breznik, Boris Fišer, Štefan Matvoz in Zdravko Mežnarc.

STRELJANJE

11. maja 1984 je bilo izbirno tekmovanje v streljanju z zračno puško na strelišču v DTK na Ravnah. Zmagala je ekipa iz Titovega Velenja s 605, pred DU Ravne s 591 in Titovim Velenjem II. 526. Pri posameznikih je bil najboljši Koželj, Titovo Velenje, 162 pred Skitkom, Ravne 159, Breznikom, Titovo Velenje, 153 in Homanom, Ravne, 152 krogov. Na republiškem tekmovanju bo nastopila ekipa DU Titovo Velenje.

Deveto republiško tekmovanje prvovrščenih z območnih tekem v kegljanju bo 15. 9. 1984 v Celju, in streljanju pa 6. 10. 1984 v Radovljici.

TEKMOVANJE V KEGLJANJU

ZTKO občine Ravne je 13. 5. 1984 izvedla v Družbenem domu na Prevaljah I. kolo tekmovanja v kegljanju v »A« ligi. Na njem je nastopilo 8 ekip. Ekipa DU Ravne je zasedla osmo mesto z 2165 podrtimi keglji.

Drugo kolo je bilo 26. 5. 1984 na Prevaljah. Tudi tokrat so tekmovalci DU Ravne zasedli osmo mesto. Skupaj v obeh kolid so podrli 4295 kegljev.

Za naše društvo so nastopili: Jože Samec, Jože Kotnik, Jože Grabner, Adolf Hanuš, Mirko Vastl, Ivan Žunko in Mara Jezeršek.

UPOKOJENCI ŠAHIRAJO

Upokojenci šahisti dvakrat na teden trenirajo v klubski sobi društva, občasno se pomerijo s šahisti drugih dru-

štev upokojencev, letos pa so priredili že pet turnirjev.

26. 1. je na hitropoteznem turnirju zmagal Zadravec pred Bajcem in Mlinarjem.

2. 2. je na hitropoteznem turnirju zmagal Trup pred Zdravcem in Bajcem.

Od 23. 4. do 21. 5. so igrali navaden turnir. Med 9 šahisti je zmagal Zadravec pred Mlinarjem in Bajcem.

31. 5. je na dvokrožnem hitropoteznem turnirju zmagal Bajec pred Zdravcem in Mlinarjem.

4. 6. je na dvokrožnem hitropoteznem turnirju zmagal Bajec pred Sidarjem in Šteharnikom.

Šahisti vabijo vse upokojence, ki jih ta igra veseli, naj se jim pridružijo.

BILI SMO NA MORJU

Društvo upokojencev Ravne je 17. maja priredilo prvi letošnji izlet z avtobusom, ki se ga je udeležilo 50 članov. Prvi cilj izleta je bil ogled Predjamskega gradu. Ta je slovenska zanimivost. Sezidan je v veliki duplini sredi 123 m visoke skalne stene pri vasi Predjama. Grad je dal sezidati baron Kobencel 1570 l., nazadnje je bil last kneza Windischgractza, zdaj je v njem muzejska zbirka (oprema graščakov, izkopanine iz jame, orožje, grajska kapela, starinsko pohištvo, zgodovina gradu, lov, partizanska tiskarna iz bližine gradu).

Erazem Predjamski, znan iz ljudske povesti, je bil v službi na cesarskem dvoru, a se je zvezal z ogrskim kraljem Matijo Korvinom zoper cesarja in se zatekel v svoj jamski grad. Tu je živel kot roparski vitez in napadal potujoče trgovce. Tržaški glavar Gašpar Ravbar ga je začel l. 1483 oblegati. Naslednje leto so oblegovalci Erazma po izdaji ubili s topovsko kroglo skozi tanko steno. Pod gradom je poznogotska cerkva iz 15. stoletja.

Glavna točka izleta je bila Izola, ribiški kraj, ki je po vojski hitro razvil lahko industrijo in turizem. Upokojence pa je najbolj zanimal Počitniški dom upokojencev Slovenije.

Moramo priznati, da je zelo okusno in ekonomično zgrajen. V njem so sobe z dvema oziroma tremi posteljami. Nekaj je tudi enoposteljnih. Vsaka soba ima svoje stranišče, tuš in balkon s pogledom na morje. Vrt je prelep. zimski bazen s toplo (ogreto) morsko vodo meri 20 x 8 metrov. Bazin in toplovodno napeljavajo ogrevajo s sončno toploto, saj je vsa streha v steklu. Zgradili so dom s sredstvi upokojencev Slovenije. Res smo lahko ponosni na to pridobitev, arhitektu pa vse priznanje za delo. Upokojenci imajo vse leto poseben popust, kadar ga uporabljajo. Nekateri izletniki — upokojenci so se tudi okopali v bazenu z 32° toplo vodo. V tem domu je bilo tudi skupno kosilo.

Sledil je še ogled Portoroža in Lipice, kjer pa so se naši izletniki zadržali le krajši čas. Marsikateri upokojenec je sedaj na starost prvič v življenju videl naše prelepo morje.

Zadovoljni in polni vtisov so se večer vrnili domov.

PROGRAM DELA DU RAVNE 1984—1988

1. Prizadevali si bomo, da bodo naši novi društveni prostori čimprej dokončno urejeni in dani v uporabo vsem članom društva.

2. Razširili bomo klubsko dejavnost v sedanjem društvenem domu, predvsem pa v novih prostorih Ob Suhi.

3. Organizirali bomo razstave umetniških in ročnih del naših članov v naših prostorih.

4. V rekreativno dejavnost (šah, streljanje, kegljanje, plavanje, smučanje, gobarstvo, hoja v naravo in podobno) bomo vključili čimvečje število naših članov.

5. Skrbeli bomo, da se bodo včlanili v naše društvo vsi novo upokojeni delavci.

6. Vsako leto bomo organizirali nekaj zdravstvenih predavanj za naše člane.

7. Tesno bomo sodelovali z ostalimi društvi v Mežiški dolini, s pobratenim društvom Ruše in društvom Titovo Velenje.

8. Organizirali bomo več izletov za člane društva v zgodovinsko pomembne in turistične kraje v domovini in zamejski Koroški.

9. Za člane društev bomo organizirali piknik v naravi.

10. Članom društva in njihovim družinskimi članom bomo omogočili letovanje v počitniški prikolici v Ptujskih toplicah.

11. Članom društva bomo delno regresirali letovanje v počitniškem domu Izola.

12. Članom društva bomo zagotovili pravno pomoč v pokojninskih in drugih pravnih zadevah.

13. Posebno skrb bomo namenili reševanju stanovanjskega vprašanja upokojencev, ki tega nimajo zadovoljivo rešenega.

14. Ob koncu leta bomo v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi skromno pogostili in nagradili vse upokojence starejše od 75 oziroma 80 let.

15. Organizirali bomo obiske zavarovancev v Domu starostnikov v Črncih in drugih domovih ter jih ob koncu leta skromno obdarili.

16. Obiskovali bomo tudi naše člane, ki bodo v bolnici Slovenj Gradec in tudi na njihovih domovih.

Ervin Wlodyga

FRANC ŠTIFTER

Prek radijskih valov smo zvedeli žalostno vest: prerana smrt te je doletela na poti na delo v tovarno.

Rodil si se 29. marca 1956 kot drugi od štirih otrok očetu Francu in materi Ani. Oče je s svojimi dohodki gozdnega delavca težko preživljal družino, zato tvoja mladost ni bila svetla. Po osnovni

šoli, ki si jo obiskoval v Črni, si svojo življenjsko pot nadaljeval v šolanju in delu za valjavec med nami na Ravnah. Po odslužitvi kadrovskega roka si se vrnil med valjarje. Žal te je bolezen omejevala, da bi nadaljeval delo v poklicu, ki si ga imel rad.

Kljub temu si vsak dan opravil pot z Ludranskega vrha v Črno na avtobus. Ne zima ne slabo vreme te nista odvrnila od enoinpolurnega pešačenja na eno stran. Pri svojem drugem delu si bil prizadeven, pošten, predvsem pa priden in za marsikoga kar neopazen. Prav takšni skromni in marljivi ljudje so naše največje bogastvo, katerega se zavemo šele, ko ga izgubimo.

Nemo in z mislijo nate so sodelavci postali pred tvojo sliko, da ti izkažejo čast in spoštovanje.

Težko je opisati človeka in njegovo življenje, zato naj bo to slovo le obljuba, da se te bomo še dolgo spominjali.

Franci, v imenu sodelavcev Valjarne in v svojem imenu se poslavljam od tebe, očetu, materi, bratoma in sestri ter drugim sorodnikom pa izrekam iskreno sožalje.

JAKOB OŠLAK

Rodil se je l. 1931 v Paki. Leta 1951—53 je bil pri vojaki, potem si je ustvaril družino. V železarni se je zaposlil l. 1959 kot pomožni delavec v kovačnici. Čez leta je postal krčilec. Zaradi bolezni ni mogel več opravljati fizičnega dela in je l. 1979 postal vratar v delovni skupnosti KSZ.

Odraščal je v zagatnih razmerah stare Jugoslavije, vojno pa je doživljal v tisti starosti, ko vtisi ostanejo v človeku in ga zaznamujejo za vse življenje. Prva leta svobode so bila leta udarništa in odrekani.

Pokojni Jakob je večkrat znal razvedriti sodelavce. Nekateri so ga sploh poznali kot veselega človeka.

Tisti, ki si v železarni kot on prislužijo 10- in 20-letni delovni jubilej, s svojim minulim delom pomagajo k rasti in napredku železarne.

Zato velja pokojnemu Jakobu Ošlaku hvala njegovih nekdanjih in sedanjih sodelavcev, ženi in otrokom pa iskreno sožalje.

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v aprilu in maju 1984 obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti.

TOZD JEKLARNA

1. PRANJKOVIČ Marko, pripravljalec litja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. KOBOLT Franc, strugar, zapustil delovno mesto in se vrnil vinjen, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 6 mesecev.
3. JUS Branko, pripravljalec litja, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.
4. PESKO Janko, pripravnik, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
5. STUBICAR Jakob, 2. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.
6. STEFANOVIČ Miladin, zidar plošč, neopravičeno izostal z dela 2 dni, prenehanje del. razm. s pogodbo odložitvijo za dobo 3 mesecev.
7. ODER Mirko, strojnik za izpraznjevanje, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
8. ČERENAK Maks, skrbnik materialov, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.
9. BALČINOVIČ Stefik, pripravljalec litja, odklonil delo, javni opomin.
10. ZOLETIC Senaid, 2. pomočnik topilca, neresno opravil preizkus znanja iz varstva pri delu, javni opomin.
11. ODER Mirko, zidar plošč, s sodelavcem se je stregel, denarna kazen 2.324,70 din.
12. BRKOVIC Vlado, žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 4 dni, preklic pogodbenega preneh. del. razmerja.
13. LADINIK Avgust, tehtalec, neopravičeno izostal z dela 6 dni, preneh. del. razm. s pogodbo odložitvijo za dobo 1 leta.

TOZD JEKLOLIVARNA

1. RADOVANOVIČ Jovo, brusilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. BREG Stanko, elektrovarilec, neopravičeno izostal z dela 9. 4. 1984, javni opomin.
3. KOS Alojz, žarilec — pripravnik, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje del. razmerja s pogod. odl. za dobo 6 mesecev, pavšalna odškodnina 2.525,40 din.
4. OBREZA Viktor, žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
5. SMREČNIK Slavko, pomočnik žarilca, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 974,10 din, sodna izterjava.
6. ZVIRC Silvo, žarilec, večkrat zapustil delovno mesto, javni opomin.
7. PORIČ Eniz, rezalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
8. TUTIČ Mato, rezalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
9. STIPIČ Vinko, izpraznjevalec, 1-krat neopravičeno izostal z dela, 1-krat prišel vinjen na delo, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 6 mesecev, pavšalna odškodnina 1.948,20 din.
10. ZIVKOVIČ Milan, neopravičeno izostal z dela 3 dni, preneh. del. razm. s pog. odloz. za dobo 6 mesecev, pavšalna odškodnina 2.922,50 din.
11. BOZIC Miran, jedrar, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

TOZD VALJARNA

1. VELIČ Hasan, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. SPASOJEVIČ Nikola, brusilec, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje del. razm. s pog. odl. za 12 mesecev.
3. BANDALO Franc, odpremnik, odklonil delo, javni opomin.
4. PAVLOVIČ Milan, žerjavovodja, bil vinjen na delu in z dela odstranjen, prenehanje del. razmerja s pog. odložitvijo za 3 mesece, pavšalna odškodnina 484,00 din, plačal.

TOZD KOVAČNICA

1. KUN Zdenko, čistilec polizdelkov, neopr. izostal z dela 2 dni, javni opomin.
2. SPENGER Zdravko, brusilec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

TOZD JEKLOVLEK

1. MRAVLJAK Peter, žičar, pri vlečenju žice napravil izmeček, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.193,00 din, plačal.

TOZD STROJI IN DELI

1. PRIKERŽNIK Vinko, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 2

dni, prenehanje del. razm. s pog. odložitvijo za dobo 6 mesecev.

2. ZAGERNIK Jože, brusilec, užival na delu alkohol in izžival pretep, javni opomin.

3. VAVCE Jože, ključavničar, 1 × samovoljno zapustil delo 2 uri pred koncem izmene, 1 × neopravičeno izostal z dela, javni opomin.

TOZD INDUSTRIJSKI NOZI

1. LEVAR Franc, brusilec, neopravičeno izostal z dela, javni opomin.

2. PLEVNİK Antonija, pomočnica skladiščnika, izživala prepri na delovnem mestu, javni opomin.

TOZD ORODJARNA

1. GROS Vilh, žagar, neopravičeno izostal z dela 3 dni, preneh. del. razm. s pog. odložitvijo za 3 mesece.

TOZD SGV

1. MARKOVIČ Nedeljko, ključavničar, poskus odtujitve družbene lastnine, preneh. del. razm. s pog. odložitvijo za dobo 3 mesece.

2. FRANC Danilo, orodni kovač, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje del. razm. s pog. odložitvijo za dobo 6 mesecev, pavšalna odškodnina 2.715,00 din, sodna izterjava.

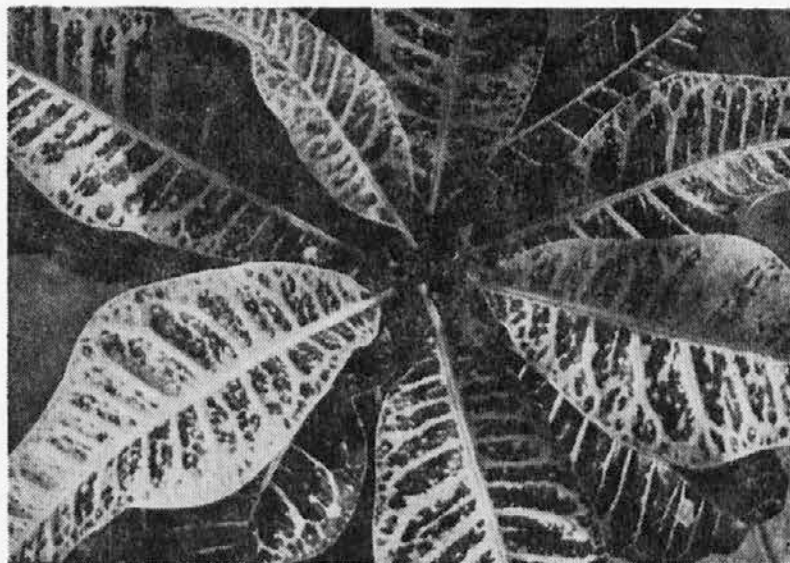
TOZD KOMERCIJALA

1. PEČNIK Dušan, pomožni delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

2. BOZANK Miran, skladiščni delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, predčasno zapustil delo 2 uri, javni opomin.

TOZD DRUŽBENI STANDARD

1. ZANCAN Alfonz, polnilec avtomatov, neopravičeno izostal z dela 2 dni,

Sobni okras

preneh. del. razmerja s pog. odložitvijo za dobo 6 mesecev.

DELOVNA SKUPNOST KSZ

1. KOVAČEVIČ Milan, vratar, malomarno opravil delo vratarja, na delu je spal, preneh. del. razm. s pog. odložitvijo za 6 mesecev.

2. CAVAR Dragoslav, vratar, malomarno opravil delo vratarja, na delu je spal, prenehanje del. razm. s pog. odložitvijo za dobo 6 mesecev.

Skupna disciplinska komisija je v tem času izrekla še 12 opominov, 5 delavcev oprostila in 3 postopke ustavila.

Za pravno službo
Sonja Slennik

Kovačec Jakob, skladiščnik, Mesarec Ivan, pripravljalec orodja, Strigl Milan, avtogeni rezalec — inval. upoko- jitev; Asani Aki, brusilec — izključen.

VALJARNA — Majerič Janko, transportni delavec — v JLA; Stifter Franc, garderobier — umrl; Perić Slobodan, transportni delavec — odpoved delavca.

KOVAČNICA — Dokl Miro, čistilec polizdelkov — sporazumno; Kovačević Miroslav, brusilec — umrl.

JEKLOVLEK — Čeh Jože, vlačilec na vlečni klopi — upokojitev.

KALILNICA — Večko Maks, ravnatelj — sporazumno.

STROJI IN DELI — Čekon Jožef, vrtnalec — upokojitev; Jozić Željko, strugar, Javornik Milan, ključavničar — odpoved delavca; Kotar Ludvik, transportni delavec — umrl.

ORODJARNA — Medved Janez, rezkalec — odpoved delavca; Mihev Jože, transportni delavec — umrl.

PNEVMATIČNI STROJI — Brenčič Jožef, nastavljalca na NC stružnici — upokojitev.

VZMETARNA — Bogar Mirko, pomočnik zavijalca očes — sporazumno.

ARMATURE — Stramec Robert, strugar, Ravnjak Ivan, strugar — v JLA.

KOVINARSTVO — Čeplak Jože, rezkalec, Zamernik Janez, ključavničar, Nermal Emil, inž. org. dela — odpoved delavca.

BRATSTVO VARVARIN — Ognjanovič Života, NK delavec, Marinkovič Radiša, KV, Simič Rodoljub, KV — odpoved delavcev.

ETS — Vajdner Feliks, električar, Podričnik Ivan, delovodja — upokojitev. Piko Rajko, instrumentalec — v JLA; Pačnik Bernard, električar — sporazumno; Paradiž Rajko, delovodja — umrl.

SGV — Mesarič Ivan II, tesar — inval. upokojitev; Cesar Marko, ključavničar — v JLA; Mesarič Jože, strugar — odpoved delavca.

KONTROLA KAKOVOSTI — Trokšar Dragica, pomožni kontrolor — invalidska upokojitev; Javornik Darja, pripravnik, kemijski tehnik — potek delovnega razmerja za določen čas.

RPT — Ogriz Antonija, razmnoževalka — invalidska upokojitev.

KOMERCIJALA — Robnik Helena, pomočnica skladiščnika — upokojitev.

KSZ — Fajmut Marija, čistilka — sporazumno.

RAČUNOVODSTVO — Mežner Ernest, vodja oddelka osnovnih sredstev — umrl.

Kadrovska služba

Kadrovska gibanja v maju

Maja je bilo v železarni zaposlenih 5842 delavcev in se v primerjavi s prejšnjim mesecem število praktično ni spremenilo. Znotraj delovne organizacije je bilo prerazporejenih 92 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Cvetković Dragotin, KV gradbenec — iz druge delovne organizacije.

JEKLOLIVARNA — Ortan Majda, inž. kemije — prva zaposlitev; Kokalj Hermina, prodajalka, Vuković Dušana, NK delavka — iz druge DO, Navodnik Anton — modelni mizar — iz JLA.

VALJARNA — Perić Nedeljko, strojni tehnik, Gusnik Ivan — NK delavec — iz druge DO.

KOVAČNICA — Volmajer Albin — voznik ličar, Kananović Husein, NK, Jovičić Aco, elektromehaničar, Očepek Milan, NK, Miroslavljevič Dušan, NK — iz druge DO. Asani Devat, NK, Radeljak Jozo, avtomehaničar, Rikanović Petar, NK — prva zaposlitev.

ORODJARNA — Blatnik Jože, strugar — iz JLA.

STROJI IN DELI — Navotnik Rozalija, kuharica, Veber Nevenka, NK — iz druge DO. Ranc Jože — strugar, Hribernik Vladimir, strugar — iz JLA.

PNEVMATIČNI STROJI — Močilnik Milan, strugar — iz JLA.

VZMETARNA — Perić Boško, NK — prva zaposlitev.

TRO — Fujs Marta, ekonomski tehnik, Laznik Drago, NK, Tavčman Danilo, NK — iz druge DO.

ARMATURE — Kraker Ludvik, strojni tehnik — prva zaposlitev.

KOVINARSTVO LJUBNO — Mikek Tomaž, NK, Venek Andrej, NK, Štifter Anton, NK, Dešman Peter, avtomehaničar — iz druge DO.

BRATSTVO VARVARIN — Dušič Dragan, KV — iz druge DO.

DO TSD v ustanavljanju — Čekon Maksimiljan, voznik, Breznik Janez, NK, Čuješ Edvard, monter ogrevalnih naprav — iz druge DO.

ETS — Detečnik Anton, elektromehaničar — iz druge DO; Veber Hinko, električar — iz JLA.

TRANSPORT — Žmavcer Ervin, avtomehaničar — iz druge DO.

RPT — Kac Zdravko, tehnični risar — iz JLA.

KONTROLA KAKOVOSTI — Štor Stanko, dipl. inž. met. — iz druge DO.

KOMERCIJALA — Jurc Melita, prof. germ. — iz druge DO.

DRUŽBENI STANDARD — Stanišavič Milena, medicinska sestra — prva zaposlitev; Domanko Martin, NK — prva zaposlitev; Bertonec Dragica, administrator — ponovna zaposlitev.

KSZ — Kočet Majda, medicinska sestra, Krajnc Ana, NK — iz druge DO.

RAČUNOVODSTVO — Svetina Srečko, ekonomist — štipendist ŽR.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Kopmajer Franc, pripravljalec za litje, Radiković Ivan, žerjavovodja — invalidska upokojitev; Kralj Zlatko, pomočnik topilca, Jankovič Mladen, žerjavovodja — sporazumno; Vučić Tomislav, zidar livnih plošč — samovoljno; Jus Branko, pripravljalec za litje — izključen.

JEKLOLIVARNA — Lampret Stanislav, izdelovalec mask — upokojitev,

PRVA JUGOSLOVANSKA MEDALJA NA ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGRAH

Ob osvojitvi srebrne medalje v veslalomu jugoslovanskega športnika Jureta Franka na XIV. zimskih olimpijskih igrah v Sarajevu je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno poštno znamko za 23,70 din.

Na znamki je prikazan tekmovalac v veslalomu in srebrna olimpijska medalja.

Likovna obdelava znamke je delo Andreja Milenkoviča iz Beograda. Znamka je bila natisnjena v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 8. V srednjem delu pole je vinjeta z motivom srebrne medalje, katere avtor je beograjski kipar Nebojša Mitrović.

Znamka je prišla v prodajo 28. aprila.

XXIII. POLETNE OLIMPIJSKE IGRE — LOS ANGELES

Ob XXIII. poletnih olimpijskih igrah v Los Angelesu izdaja skupnost jugoslovanskih PTT serijo štirih priložnostnih znamk, na katerih so prikazani motivi raznih športov, in sicer v naslednjih vrednostih:

5,00 din — košarka
16,50 din — skoki v vodo
23,70 din — jahanje
50,00 din — atletika.

23. poletne olimpijske igre bodo od 28. julija do 12. avgusta v Los Angelesu v Kaliforniji, ZDA.

Olimpijsko plamenico bo nosilo približno 10.000 Američanov 19.000 km čez vso državo. Jugoslavijo bo na olimpijskih igrah zastopalo 165 tekmovalcev (132 moških in 33 žensk), ki bodo nastopali v skupaj 17 športnih panogah.

Na znamkah so prikazani tekmovalci v ustreznih disciplinah in olimpijski znak. Likovna obdelava znamk je delo Andreja Milenkoviča iz Beograda.

Znamke so natisnili v tiskarni Forum v Novem Sadu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 8. V osrednjem delu pole je vinjeta, na kateri so olimpijski krogi in besedilo Los Angeles 1984.

Znamke so prišle v prodajo 14. maja. f. u.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V JULIJU IN AVGUSTU

Koroški kinematografi Crna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo v juliju in avgustu predvidoma predvajali naslednje filme:

ZLATI DEČKI IN SLADKO DEKLE, nem. komedija, 13.—23. 7.

PINK FLOYD — angl. drama, 12.—23. 7.

LOLA — nem. drama, 12.—20. 7.

DVOJNI AZIL — am. drama, 19.—30. 7.

PARTNERJI — am. komedija, 19.—27. 7.

GROMOVITI TIGER — hongkonški akcijski, 25. 7.—6. 8.

BARBAROSA — am. vestern, FEST 84, 27. 7.—6. 8.

MANAOS — BEG IZ PEKLA DŽUNGLE — it. šp. meh. akcijski, 2.—13. 8.

ZAKLAD V IZGUBLJENEM LETALU — angl. akcijski, 2.—13. 8.

ODRED ZMAJEV — hongkonški pustolovski, 3.—13. 8.

NE ZVEČER, DRAGA — fr. komedija, 2.—10. 8.

GOSPA DRAKULA — nem. grozljivka, 9.—20. 8.

BEN HUR — am. zg., 10.—20. 8.

HLADEN KOT LED — nem. akcijski, 10.—20. 8.

SREČEN ROJSTNI DAN — kan. grozljivka, 11.—22. 8.

POSEBEN FILMSKI PROGRAM »VESELE POČITNICE«

Tudi za letošnje poletje smo v Koroških kinematografih pripravili poseben filmski program »Vesele počitnice«, namenjen otrokom in učencem

osnovnih šol, ki ga bomo izvedli v koroških kinematografih v času počitnic dopoldne in popoldne. Cene vstopnic bodo nižje.

ROBIN HOOD — am. risanka, 6.—16. 7.

TOM IN JERRY, NAJBOLJŠA SOVRAZNIKA, am. risanka, 20.—30. 7.

VELIKA KAČA — vestern, 29. 6.—9. 7.

TARZAN IN SIRENE — am. pustol., 26. 7.—7. 8.

NEUSTRASNI POPAJ — am. risanka, 2.—13. 8.

STAN IN OLIO V TUJSKI LEGIJI — am. komedija, 10.—20. 8.

O dnevnih predstav v posameznih krajih bodo obveščali: reklamne vitrine, radio Slovenj Gradec in posebni plakati.

Koroški kinematografi
Prevalje

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se toplo zahvaljujem vsem sodelavcem tozda SGV, še posebej industrijskim zidarjem, vodji gradbenega vzdrževanja, tov. ravnatelju in delovodji za vso izkazano pozornost in darilo.

Želim vam še veliko medsebojnega razumevanja in delovnih uspehov.

Marija Brinar

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem tozda Kovačnice za darilo.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

Ladislav Pirtovšek

ZAHVALA

Tozdu Jeklolivarne se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in lepa darila ob odhodu v pokoj. Vsem sodelavcem še naprej želim veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Jakob Kovačec

ZAHVALA

Sodelavcem tozda Jeklolivarna in OO sindikata se najlepše zahvaljujem za spominsko darilo in izkazano pozornost ob odhodu v pokoj.

Vsem želim še naprej veliko sreče in delovnih uspehov, vaš sodelavec Albin Potočnik.

»Kako to, da ima moj Jurček cvek iz slovenščine?«

»No, zakaj? Saj nižjih ocen ven-dar ni!«

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se prav iz srca lepo zahvaljujem vsem sodelavcem v tozdu Kovačnica za lepa in dragocena darila, ki me bodo zmeraj spominjala na vas. Lepo se tudi zahvaljujem mojstru tov. Flisu za poslovilne besede. Vsem želim še veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Mihael Mirkac

ZAHVALA

Ob smrti dragega Jožefa Čebula se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za pomoč in sočustvovanje, Ajnžku in Polancu za poslovilne besede in gospodu župniku za pogrebni obred.

Žalujoči: žena in otroci

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice Marije Banko se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Zahvala č. g. župniku za tople besede in opravljeni obred, pevcem DU Prevalje ter vsem, ki ste ji darovali cvetje.

Iskrena hvala tudi dr. Sterletu in osebju internega oddelka bolnice za vso skrb in pomoč pri zdravljenju. Topla zahvala postaji milice Ajdovščina za darovani venec in prihod njihovih članov na pogreb. Vsem sorodnikom, sosedom in znancem hvala za izraze sožalja in pomoči.

Sinovi in hčerke z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata Romana Zakeršnika se zahvaljujemo vsem znancem in prijateljem, ki ste darovali vence in cvetje ter ga spremljali na njegovi zadnji poti. Hvala tudi gasilcem, tov. Žunku za poslovilne besede ter godbi Železarne Ravne.

Brata Karli in Bernard z družinama

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta, dedija in pradedija Franca Štruca se zahvaljujemo vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Jakoba Ošlaka z Legna se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Še posebej hvala Pihalnemu orkestru ravniskih železarjev, tov. Levovniku in Sentiču iz del. skupnosti KSZ ter Cirilju Triglavu za poslovilne besede.

Hvala tudi sosedom za darovane vence in cvetje ter vsem, ki ste bili z nami v trenutkih bolečine.

Žalujoča žena ter otroci z družinami

ČESTITKA

Alojz Rozman je 30. maja 1984 uspešno zagovarjal magistrsko nalogo z naslovom Optimizacija dezoksidacije s pomočjo kisikove fonde in s tem končal magistrski študij. Jeklarji svojemu prvemu magistru iskreno čestitajo.

Majolčica

MISLI

Človek je dvonogo bitje brez perja.

Platon

Oblina: najbolj ljubka razdalja med dvema točkama.

Mae West

Komedija: tragedija iz ptičje perspektive.

Hubbard

Kamela je dirkalni konj, ki ga je skonstruiral odbor.

Neznani

Inflacija: če imamo vsi pre malo denarja, ker ga ima vsak preveč.

Neznani

Inflacija — biti reven z veliko denarja v žepu.

Ideal je resnica od daleč.

Lamartine

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Uredja uredniški odbor: Jože Gruđen, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Telefon 861 131, int. 304.

Tiska CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Keber, M. Korošec, H. Merkač, M. Potočnik, Z. Strgar, kadrovska služba in oddelek za informiranje.